

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

จากการสอบถามการใช้วิทยานิพนธ์ทางบรรณารักษศาสตร์ของผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัย 14 แห่ง จำนวน 184 คน เพื่อศึกษาถึงปริมาณการใช้วิทยานิพนธ์ ขอบเขตเนื้อหาวิทยานิพนธ์ที่ใช้ วัตถุประสงค์ในการใช้ ประโยชน์ที่ได้รับ ปัญหาการใช้วิทยานิพนธ์ และสาเหตุที่ไม่ใช้วิทยานิพนธ์ทางบรรณารักษศาสตร์ ผลปรากฏว่าได้แบบสอบถามคืนมา 167 ชุด คิดเป็นร้อยละ 90.75 ของแบบสอบถามที่ส่งออกไปทั้งหมด ดังรายละเอียดที่ปรากฏในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 จำนวนแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืน และใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล จำแนกตามกลุ่มห้องสมุด

ประเภทห้องสมุด	ส่งไป		ได้คืนมา	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ห้องสมุดกลาง	104	56.52	99	53.80
ห้องสมุดวิทยาเขต	18	9.78	15	8.15
ห้องสมุดคณะหรือสถาบัน	62	33.70	53	28.80
รวม	184	100	167	90.75

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ได้นำเสนอตามลำดับดังนี้

1. รายละเอียดเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่คุณวุฒิ สาขาวิชาที่ศึกษา ตำแหน่ง และประเภทของงานที่รับผิดชอบในปัจจุบัน สถานที่ทำงาน และระยะเวลาการทำงาน (ปี)
2. การใช้วิทยานิพนธ์ทางบรรณารักษศาสตร์ของผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัย การใช้หรือไม่เคยใช้วิทยานิพนธ์ทางบรรณารักษศาสตร์ (ในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา) ของผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัย จำแนกตามคุณวุฒิ ระยะเวลาการทำงาน (ปี) และสถานที่ทำงาน (แบ่งตาม

มหาวิทยาลัยที่เป็นแหล่งผลิตวิทยานิพนธ์ทางบรรณารักษศาสตร์และมหาวิทยาลัยที่ไม่ได้เป็นแหล่งผลิตวิทยานิพนธ์ทางบรรณารักษศาสตร์)

3. ปริมาณการใช้วิทยานิพนธ์ทางบรรณารักษศาสตร์ ศึกษาปริมาณการใช้วิทยานิพนธ์ทางบรรณารักษศาสตร์ของผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัยในค่านจำนวนครั้งที่ใช้ และจำนวนเล่มที่ใช้โดยเฉลี่ย จำแนกตามคุณวุฒิ ตำแหน่งและประเภทงานที่รับผิดชอบในปัจจุบัน และสถานภาพการศึกษา

4. ขอบเขตเนื้อหาวิทยานิพนธ์ที่ใช้ ได้แก่ขอบเขตเนื้อหาวิทยานิพนธ์ทางบรรณารักษศาสตร์ เรื่องที่ผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัยใช้ จำแนกตามตำแหน่งและประเภทงานที่ผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัยรับผิดชอบในปัจจุบัน

5. การใช้ส่วนต่าง ๆ ของวิทยานิพนธ์ ได้แก่การศึกษาการใช้ส่วนต่าง ๆ ของวิทยานิพนธ์ทางบรรณารักษศาสตร์ (เช่น บทนำ วิธีดำเนินการวิจัย และบทสรุป เป็นต้น) ที่ผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัยเลือกใช้ ตลอดจนประโยชน์ที่ผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัยได้รับจากการใช้วิทยานิพนธ์ส่วนนั้น ๆ

6. วัตถุประสงค์ของการใช้วิทยานิพนธ์ หมายถึงวัตถุประสงค์ในการใช้วิทยานิพนธ์ทางบรรณารักษศาสตร์ของผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัยนำไปใช้เพื่องานบริหารหรืองานวิชาการ ตลอดจนศึกษาวัตถุประสงค์การใช้วิทยานิพนธ์ของผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่มีสถานะภาพทางการศึกษาแตกต่างกัน

7. ประโยชน์ที่ได้รับจากการใช้วิทยานิพนธ์ จากวัตถุประสงค์การใช้วิทยานิพนธ์ทางบรรณารักษศาสตร์ของผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัยดังกล่าวมาแล้วนั้น ผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัยได้รับประโยชน์เพียงใดจากการใช้วิทยานิพนธ์

8. ปัญหาของการใช้วิทยานิพนธ์ ได้แก่ปัญหาที่เกิดจากการใช้วิทยานิพนธ์ทางบรรณารักษศาสตร์ของผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่ใช้วิทยานิพนธ์ในสาขาวิชาใดในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา จำแนกตามคุณวุฒิ ตำแหน่งและประเภทงานที่รับผิดชอบในปัจจุบัน และสถานที่ทำงาน (แบ่งตามมหาวิทยาลัยที่เป็นแหล่งผลิตวิทยานิพนธ์ทางบรรณารักษศาสตร์และมหาวิทยาลัยที่ไม่ได้เป็นแหล่งผลิตวิทยานิพนธ์ทางบรรณารักษศาสตร์)

9. สาเหตุที่ไม่ใช้วิทยานิพนธ์ ได้แก่ การศึกษาสาขาเหตุที่ไม่ใช้วิทยานิพนธ์ทางบรรณารักษศาสตร์ของผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่ยังไม่เคยใช้วิทยานิพนธ์สาขาวิชาดังกล่าวในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา จำแนกตามคุณวุฒิ ตำแหน่งและประเภทงานที่รับผิดชอบในปัจจุบัน และสถานที่ทำงานซึ่งแบ่งตามมหาวิทยาลัยที่เป็นแหล่งผลิต หรือไม่ได้เป็นแหล่งผลิตวิทยานิพนธ์ทางบรรณารักษศาสตร์

10. ความต้องการใช้: ขอบเขตเนื้อหาวิทยานิพนธ์ ได้แก่การศึกษาขอบเขตเนื้อหาที่ผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัยต้องการใช้ โดยศึกษาจากผู้บริหารทั้งหมดที่ใช้วิทยานิพนธ์ และยังไม่เคยใช้วิทยานิพนธ์บรรณารักษศาสตร์ในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา จำแนกตามตำแหน่งและประเภทงานที่ผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัยรับผิดชอบในปัจจุบัน

11. ความต้องการใช้: รูปแบบวิทยานิพนธ์ ได้แก่การศึกษารูปแบบของวิทยานิพนธ์ที่ผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัยต้องการใช้ เช่น รูปแบบที่เป็นวิทยานิพนธ์ฉบับสมบูรณ์ หรือที่เป็นสาระสังเขป เป็นต้น

รายละเอียดเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบ อันได้แก่คุณวุฒิ สาขาวิชาที่ศึกษา ตำแหน่งและประเภทงานที่รับผิดชอบในปัจจุบัน สถานที่ทำงาน และระยะเวลาการทำงาน (ปี) ผลปรากฏว่าผู้ตอบส่วนใหญ่ (157 คน) มีวุฒิปริญญาตรีและปริญญาโท ขณะที่ผู้ตอบแบบสอบถามเพียง 10 คน มีวุฒิคำกว่าปริญญาตรีและวุฒิส่งกว่าปริญญาโท โดยผู้ที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี เป็นผู้ที่รับผิดชอบงานธุรการเป็นหลัก

จากการศึกษาสาขาวิชาว่าผู้ตอบมีวุฒิการศึกษาสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ หรือสาขาวิชาอื่น ๆ หรือมีวุฒิทั้งสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสาขาวิชาอื่น ๆ ผลปรากฏว่าผู้ตอบส่วนใหญ่มีวุฒิทางบรรณารักษศาสตร์ คือ 141 คน จากจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 167 คน ในจำนวนนี้ 15 คน เป็นผู้ที่อยู่ระหว่างการศึกษาดอกสาขาสหวิชาบรรณารักษศาสตร์ ผู้ตอบจำนวน 22 คน จบการศึกษาสาขาวิชาอื่น ๆ ในขณะที่มีผู้ตอบเพียง 4 คน ที่จบการศึกษาทั้งสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสาขาวิชาอื่น ๆ ดังนั้นจะเห็นได้ว่าผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาที่ตรงกับงานที่รับผิดชอบอยู่ (ตารางที่ 5)

ตารางที่ 5 จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามคุณวุฒิ

คุณวุฒิ	บรรณารักษศาสตร์			สาขาวิชาอื่น ๆ			บรรณารักษศาสตร์+สาขาวิชาอื่น ๆ			รวม
	ศึกษาต่อ	ไม่ได้ศึกษาต่อ	รวม	ศึกษาต่อ	ไม่ได้ศึกษาต่อ	รวม	ศึกษาต่อ	ไม่ได้ศึกษาต่อ	รวม	
ต่ำกว่าปริญญาตรี	1	1	2	1	2	3	-	-	-	5
ปริญญาตรี	13	55	68	-	13	13	-	1	1	82
ปริญญาโท	1	66	67	-	6	6	-	2	2	75
สูงกว่าปริญญาโท	-	4	4	-	-	-	-	1	1	5
รวม	15	126	141	1	21	22	-	4	4	167

จากการสอบถามถึงตำแหน่งงานที่ผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัยรับผิดชอบ โดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ ผู้อำนวยการและ/หรือหัวหน้าห้องสมุด บรรณารักษ์หัวหน้าฝ่าย และผู้บริหารที่เป็นทั้งหัวหน้าห้องสมุดและหัวหน้าฝ่าย ปรากฏว่าผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้บริหารที่รับผิดชอบในงานบรรณารักษ์หัวหน้าฝ่ายมากที่สุด คือ 89 คน หรือร้อยละ 53.3 รองลงมาได้แก่ผู้บริหารที่เป็นทั้งหัวหน้าห้องสมุดและหัวหน้าฝ่าย คือร้อยละ 28.74 โดยผู้บริหารกลุ่มนี้ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่ทำงานในห้องสมุดคณะเป็นส่วนใหญ่ โดยจะทำหน้าที่ทั้งหัวหน้าห้องสมุด และรับผิดชอบงานห้องสมุดฝ่ายต่าง ๆ ด้วย และผู้บริหารที่เป็นผู้อำนวยการและ/หรือหัวหน้าห้องสมุดมีจำนวนน้อยที่สุด คือร้อยละ 17.96 (ตารางที่ 6)

ตารางที่ 6 จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่งและประเภทงานที่รับผิดชอบ

ตำแหน่งและประเภทงานที่รับผิดชอบ	จำนวน	ร้อยละ
ผู้อำนวยการและ/หรือหัวหน้าห้องสมุด	30	17.96
บรรณารักษ์หัวหน้าฝ่าย	89	53.30
งานธุรการ	(10)	(5.99)
งานบริการ	(29)	(17.37)
งานเทคนิค	(23)	(13.77)
งานวารสาร	(13)	(7.78)
งานโสตทัศนวัสดุ	(10)	(5.99)
งานด้านอื่น ๆ (เช่น งานห้องสมุดสาขา เป็นต้น)	(4)	(2.40)
เป็นทั้งหัวหน้าห้องสมุดและหัวหน้าฝ่าย	48	28.74
รวม	167	100

จากตารางที่ 6 เมื่อแบ่งงานของบรรณารักษ์หัวหน้าฝ่ายออกเป็นงานด้านต่าง ๆ 6 ด้าน ได้แก่งานธุรการ งานบริการ (เช่น บริการจ่าย-รับ บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า บริการเผยแพร่สิ่งพิมพ์ เป็นต้น) งานเทคนิค (ได้แก่งานจัดหา การจัดหาและทำบัตรรายการ) งานวารสาร (ครอบคลุมตั้งแต่การจัดซื้อ-จัดหา จนถึงการทำบริการ) งานโสตทัศนวัสดุ (หรืองานวัสดุโสตทัศนศึกษา) และงานด้านอื่น ๆ (เช่น งานห้องสมุดสาขา เป็นต้น) ปรากฏว่าผู้ตอบที่เป็นบรรณารักษ์หัวหน้าฝ่ายรวมทั้งหมด 89 คนนั้นเป็นบรรณารักษ์หัวหน้าฝ่ายบริการมากที่สุด คือ 29 คน หรือร้อยละ 17.37 รองลงมาได้แก่บรรณารักษ์หัวหน้าฝ่ายงานเทคนิค งานวารสาร งานธุรการ งานโสตทัศนวัสดุ และงานด้านอื่น ๆ ตามลำดับ

จากการศึกษาถึงสถานที่ทำงานของผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัยว่าสังกัดในมหาวิทยาลัยที่เป็นแหล่งผลิตหรือไม่ได้เป็นแหล่งผลิตวิทยานิพนธ์ทางบรรณารักษศาสตร์ ปรากฏว่าผู้ตอบแบบสอบถาม

ที่สังกัดในมหาวิทยาลัยที่เป็นแหล่งผลิตวิทยานิพนธ์ทางบรรณารักษศาสตร์ อันได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีจำนวนทั้งสิ้น 32 คน หรือร้อยละ 19.16 จะเห็นว่าจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มาจากมหาวิทยาลัยที่ไม่ได้เป็นแหล่งผลิตวิทยานิพนธ์ทางบรรณารักษศาสตร์มากที่สุด (ตารางที่ 7)

หมายเหตุ

แหล่งผลิตวิทยานิพนธ์ทางบรรณารักษศาสตร์ ได้แก่ สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และห้องสมุดคณะทุกคณะ สำหรับมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ แหล่งผลิตวิทยานิพนธ์ทางบรรณารักษศาสตร์ ได้แก่ สำนักหอสมุดกลาง ประสานมิตร รวมทั้งห้องสมุดวิทยาเขตที่ตั้งอยู่ในกรุงเทพฯ อีก 3 แห่ง อันได้แก่ วิทยาเขตปทุมวัน บางเขต และพลศึกษา ส่วนห้องสมุดที่ตั้งอยู่ในวิทยาเขตบางแสน มหาสารคาม พิษณุโลก และสงขลา เนื่องจากตั้งอยู่ไกลจากสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตรมาก จึงจัดเป็นสถานที่ที่ไม่ได้เป็นแหล่งผลิตวิทยานิพนธ์ทางบรรณารักษศาสตร์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 7 จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามมหาวิทยาลัย และตามแหล่งผลิต หรือไม่ได้เป็นแหล่งผลิตวิทยานิพนธ์ทางบรรณารักษศาสตร์

มหาวิทยาลัย	แหล่งผลิต วิทยานิพนธ์		ไม่ได้เป็นแหล่งผลิต วิทยานิพนธ์	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	24*	14.37	-	-
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	8	4.79	9**	5.39
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	-	-	15	8.98
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	-	-	7	4.19
มหาวิทยาลัยมหิดล	-	-	14	8.38
มหาวิทยาลัยศิลปากร	-	-	12	7.19
มหาวิทยาลัยรามคำแหง	-	-	8	4.79
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช	-	-	6	3.59
มหาวิทยาลัยขอนแก่น	-	-	15	8.98
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	-	-	18	10.78
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	-	-	15	8.98
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	-	-	4	2.40
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า	-	-	11	6.59
สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้	-	-	1	0.60
รวม (N=167)	32	19.16	135	80.84

* รวมห้องสมุดคณะด้วย เพราะอยู่ในบริเวณเดียวกัน

** ห้องสมุดวิทยาเขต ซึ่งไม่ได้ตั้งอยู่ในกรุงเทพฯ

สำหรับระยะเวลาการทำงานของผู้ตอบแบบสอบถาม จากจำนวนแบบสอบถามที่ได้รับคืน 167 ฉบับ มีผู้ตอบคำถามข้อนี้เพียง 112 คน เมื่อแบ่งช่วงระยะเวลาการทำงานออกเป็นช่วงละ 5 ปี คือ 1-5 ปี 6-10 ปี 11-15 ปี 16-20 ปี และมากกว่า 20 ปี ปรากฏว่าผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่ทำงานในตำแหน่งผู้บริหารในช่วงเวลา 1-5 ปี มีจำนวนมากที่สุด คือ 69 คน รองลงมาได้แก่ผู้บริหารที่ทำงานในช่วงเวลาตั้งแต่ 6-10 ปี คือ 30 คน มีผู้บริหารเพียงส่วนน้อยที่ทำงานในช่วงเวลาตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไปจนถึง 34 ปี คือ 13 คน (ตารางที่ 8)

ตารางที่ 8 จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระยะเวลาการทำงาน (ปี)

ระยะเวลาการทำงาน (ปี)	จำนวนผู้ตอบ (คน) (N = 112 คน)
1-5 ปี	69
6-10 ปี	30
11- 15 ปี	5
16-20 ปี	5
มากกว่า 20 ปี	3

จากจำนวนผู้ตอบเมื่อจำแนกตามระยะเวลาการทำงาน อาจกล่าวได้ว่าการที่ผู้ตอบส่วนใหญ่ มีประสบการณ์การทำงานระหว่าง 1-5 ปี และ 6-10 ปี อาจเนื่องมาจากการรับบุคลากรใหม่ เข้าทำงานมีเป็นจำนวนมากในช่วงของปีที่ผ่านมา เพราะฉะนั้นบรรณารักษ์ในตำแหน่งผู้บริหารส่วนใหญ่ จึงมีประสบการณ์ในช่วงนี้ นอกจากนี้อาจเป็นเพราะบรรณารักษ์ที่เคยเป็นผู้ใต้บังคับบัญชามาก่อนได้ เลื่อนขึ้นมาเป็นหัวหน้างาน หรือ อาจเป็นเพราะผู้บริหารลาไปศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม และมีผู้อื่น มาทำหน้าที่รักษาราชการหัวหน้างานแทนชั่วคราว

จากตารางที่ได้นำเสนอข้างต้น (ตารางที่ 5-8) จะเห็นได้ว่าผู้ตอบแบบสอบถามทั้งที่ทำงาน อยู่ในห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่เป็นแหล่งผลิตวิทยานิพนธ์ทางบรรณารักษศาสตร์และที่ไม่ได้เป็นแหล่งผลิต วิทยานิพนธ์ทางบรรณารักษศาสตร์ ส่วนมากทำงานในตำแหน่งผู้บริหารในช่วงเวลาระหว่าง 1-10 ปี

ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีและปริญญาโทสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ และเป็นผู้บริหารที่
ทำหน้าที่รับผิดชอบงานบรรณารักษะหัวหน้าฝ่ายมากที่สุด ในด้านการศึกษาต่อมีผู้บริหารที่อยู่ระหว่าง
การศึกษาตอนอย่มา

การใช้วิทยานิพนธ์ทางบรรณารักษศาสตร์ของผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัย

จากการสอบถามการใช้วิทยานิพนธ์ในรอบ 1 ปีที่ผ่านมาว่าผู้ตอบแบบสอบถามเคยใช้วิทยา-
นิพนธ์ทางบรรณารักษศาสตร์หรือไม่ ถ้าเคยใช้ ได้ใช้โดยเฉลี่ยกี่ครั้ง คิดเป็นวิทยานิพนธ์ประมาณ
กี่เล่ม ปรากฏว่ามีผู้ที่ใช้วิทยานิพนธ์ทางบรรณารักษศาสตร์เพียง 86 คน คิดเป็นร้อยละ 51.5
ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด จะเห็นได้ว่าการสอบถามการใช้ครั้งนี้มีผู้ตอบมากกว่าครั้งเพียง
เล็กน้อยที่ใช้วิทยานิพนธ์ทางบรรณารักษศาสตร์ในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา

จากการพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างคุณวุฒิและการใช้วิทยานิพนธ์ทางบรรณารักษศาสตร์
ปรากฏว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่ใช้วิทยานิพนธ์ ได้แก่ผู้บริหารที่มีคุณวุฒิตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป (86 คน)
นอกจากนี้จะเห็นว่าจำนวนผู้บริหารที่มีวุฒิส่งขึ้น เคยใช้วิทยานิพนธ์มากกว่าผู้บริหารที่มีวุฒิต่ำ ดังที่ปรากฏ
ว่าผู้ไม่ เคยใช้วิทยานิพนธ์นั้น เป็นผู้บริหารที่มีวุฒิปริญญาตรี และต่ำกว่าปริญญาตรีมากที่สุด ในขณะที่ผู้
บริหารที่มีวุฒิส่งกว่าปริญญาโททุกคนใช้วิทยานิพนธ์ทางบรรณารักษศาสตร์ในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา ดังนั้น
จากการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างระดับคุณวุฒิของผู้ตอบแบบสอบถามกับการใช้หรือไม่เคยใช้วิทยา-
นิพนธ์ทางบรรณารักษศาสตร์ในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา ปรากฏว่าวุฒิจึงมีความสัมพันธ์กับการใช้หรือไม่ใช้
วิทยานิพนธ์ ($P < 0.01$) (ตารางที่ 9)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 9 การใช้วิทยานิพนธ์ทางบรรณารักษศาสตร์ในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา จำแนกตามคุณวุฒิ

คุณวุฒิ	การใช้วิทยานิพนธ์			
	เคยใช้	รอยละ	ไม่เคยใช้	รอยละ
ต่ำกว่าปริญญาตรี (N = 5)	-	-	5	2.99
ปริญญาตรี (N = 82)	30	17.96	52	31.14
ปริญญาโท (N = 75)	51	30.54	24	14.37
สูงกว่าปริญญาโท (N = 5)	5	2.99	-	-
รวม (N = 167)	86	51.50	81	48.50

$$\chi^2 = 20.56 \quad df = 3 \quad \alpha = 0.01$$

จากข้อมูลที่ปรากฏอาจกล่าวได้ว่าการที่ผู้บริหารที่มีวุฒิปริญญาตรี และวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี ใช้วิทยานิพนธ์ ทางบรรณารักษศาสตร์น้อย โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีนั้น ปรากฏว่าในรอบ 1 ปีที่ผ่านมาไม่เคยใช้วิทยานิพนธ์ทางบรรณารักษศาสตร์เลย อาจเนื่องจากการอ่านวิทยานิพนธ์ซึ่งเป็นการวิจัยรูปแบบหนึ่งนั้น ต้องการความเข้าใจ และการตีความหมายข้อมูล งานวิจัยประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ หลายส่วน แต่ละส่วนมีเนื้อหาต่างกัน โดยเฉพาะบทวิเคราะห์ ข้อมูล ซึ่งเป็นบทที่มีตัวเลขจึงอาจเป็นการยากต่อการตีความหมายสำหรับผู้ที่ไม่มีความคุ้นเคย ดังนั้น จึงเห็นได้ว่าการใช้วิทยานิพนธ์ของกลุ่มผู้บริหารที่มีวุฒิปริญญาตรี และต่ำกว่าปริญญาตรี จึงต่ำกว่ากลุ่มผู้บริหารที่มีวุฒิสองชั้น

เมื่อวิเคราะห์การใช้และการไม่เคยใช้วิทยานิพนธ์ทางบรรณารักษศาสตร์ตามระยะเวลาการทำงาน(ปี) ของผู้บริหารเพื่อการศึกษาว่าผู้ที่ปฏิบัติงานในท้องสมุคเป็น เวลานานนั้นจะเป็นผู้ใช้วิทยานิพนธ์ทางบรรณารักษศาสตร์หรือไม่ ผลปรากฏว่าผู้ที่ใช้วิทยานิพนธ์ส่วนใหญ่ได้แก่ผู้ตอบทุกกลุ่มอายุการทำงาน แต่จากการทดสอบความสัมพันธ์ไม่ปรากฏว่าไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาการทำงานของผู้ตอบกับการเคยใช้หรือไม่เคยใช้วิทยานิพนธ์ทางบรรณารักษศาสตร์ ($p > 0.05$) แสดงว่า

ปริมาณของผู้ที่มีระยะเวลาการทำงานน้อยหรือมากไม่ก่อให้เกิดความแตกต่างในการเคยใช้หรือไม่ใช้วิทยานิพนธ์ในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา (ตารางที่ 10)

ตารางที่ 10 การใช้วิทยานิพนธ์ทางบรรณารักษศาสตร์ จำแนกตามระยะเวลาการทำงาน (ปี)

ระยะเวลาการทำงาน (ปี)	การใช้วิทยานิพนธ์			
	เคยใช้	ร้อยละ	ไม่เคยใช้	ร้อยละ
1-5 ปี (N=69)	34	30.35	35	31.25
6-10 ปี (N=30)	21	18.75	9	8.04
11-15 ปี (N= 5)	2	1.79	3	2.68
16-20 ปี (N= 5)	4	3.57	1	0.89
มากกว่า 20 ปี (N= 5)	2	1.79	1	0.89
รวม (N=112)	63	56.25	49	43.75

$$\chi^2 = 7.78 \quad df = 4 \quad \alpha = 0.10$$

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของการใช้และการไม่เคยใช้วิทยานิพนธ์ทางบรรณารักษศาสตร์ตามตำแหน่งและประเภทงานที่รับผิดชอบ ปรากฏว่าผู้บริหารที่เป็นผู้อำนวยการและ/หรือหัวหน้าห้องสมุดเป็นผู้ที่ใช้วิทยานิพนธ์มากกว่าผู้ที่ไม่ใช้วิทยานิพนธ์ (ร้อยละ 12.58/5.39) ผู้บริหารที่เป็นบรรณารักษ์หัวหน้าฝ่ายเป็นผู้ที่ใช้วิทยานิพนธ์มากกว่าผู้ที่ไม่เคยใช้วิทยานิพนธ์เพียงเล็กน้อย (ร้อยละ 28.14/25.15) ส่วนผู้บริหารที่เป็นทั้งหัวหน้าห้องสมุดและหัวหน้าฝ่าย ปรากฏว่ามีจำนวนผู้ไม่เคยใช้วิทยานิพนธ์มากกว่าผู้เคยใช้ จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นว่าผู้อำนวยการและ/หรือหัวหน้าห้องสมุดเป็นกลุ่มผู้บริหารที่เห็นความสำคัญ และใช้วิทยานิพนธ์มากกว่ากลุ่มอื่น ๆ ทั้งนี้เนื่องจากว่าวิทยานิพนธ์ทางบรรณารักษศาสตร์ที่ปรากฏขณะนี้ เมื่อจำแนกเนื้อหาตามประเภทของห้องสมุด วิทยานิพนธ์ส่วนใหญ่มีเนื้อหาเกี่ยวกับห้องสมุดระดับอุดมศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งห้องสมุดมหาวิทยาลัย

มากที่สุด ดังนั้นผู้ใช้ อันใดแก่ ผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัยย่อมจะไต่ประโยชน์จากวิทยานิพนธ์เหล่านั้นมากกว่าผู้ใช้ในห้องสมุดประเภทอื่น จากการที่ผู้อำนวยการและ/หรือหัวหน้าห้องสมุดเป็นกลุ่มที่ใช้วิทยานิพนธ์มากกว่าผู้บริหารกลุ่มอื่น ๆ จึงเป็นไปได้ว่าเนื่องจากมีวิทยานิพนธ์เรื่องที่เกี่ยวข้องกับห้องสมุดของตน ตลอดจนการใช้วิทยานิพนธ์เหล่านั้นจะช่วยให้ขอมูลความรู้เพื่อประยุกต์ปรับปรุงและแก้ไขงานห้องสมุดที่ตนรับผิดชอบอยู่

เมื่อวิเคราะห์ตามประเภทงานที่บรรณารักษ์หัวหน้าฝ่ายรับผิดชอบ ปรากฏว่าบรรณารักษ์หัวหน้าฝ่ายบริการและฝ่ายเทคนิคเป็นกลุ่มที่มีผู้ใช้วิทยานิพนธ์สูงกว่าผู้ใช้วิทยานิพนธ์ ในขณะที่หัวหน้าฝ่ายธุรการ วารสาร และโสตทัศนวัสดุมีจำนวนผู้ใช้วิทยานิพนธ์สูงกว่า ส่วนบรรณารักษ์หัวหน้าฝ่ายอื่น ๆ (เช่น งานห้องสมุดสาขา เป็นต้น) มีจำนวนผู้ใช้วิทยานิพนธ์มากกว่าผู้ใช้วิทยานิพนธ์เพียงเล็กน้อย (ตารางที่ 11)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 11 การใช้วิทยานิพนธ์ทางบรรณารักษศาสตร์ จำแนกตามตำแหน่งและประเภทงานที่รับผิดชอบ

ตำแหน่งและประเภทงานที่รับผิดชอบ	การใช้วิทยานิพนธ์			
	เคยใช้	ร้อยละ	ไม่เคยใช้	ร้อยละ
ผู้อำนวยการและ/หรือหัวหน้าห้องสมุด(N=30)	21	12.58	9	5.39
บรรณารักษ์หัวหน้าฝ่าย (N=89)	47	28.14	42	25.15
งานธุรการ (N=10)	1	(0.60)	9	(5.39)
งานบริการ (N=29)	19	(11.37)	10	(5.99)
งานเทคนิค (N=23)	18	(10.78)	5	(2.99)
งานวารสาร (N=13)	5	(2.99)	8	(4.79)
งานโสตทัศนวัสดุ (N=10)	1	(0.60)	9	(5.39)
งานด้านอื่น ๆ (เช่น งานห้องสมุดสาขา เป็นต้น) (N=4)	3	(1.80)	1	(0.60)
เป็นทั้งหัวหน้าห้องสมุดและหัวหน้าฝ่าย(N=48)	18	10.78	30	17.96
รวม (N=167)	86	51.50	81	48.50

$$\chi^2 = 7.94 \quad df = 2 \quad \alpha = 0.01$$

นอกจากศึกษาการใช้วิทยานิพนธ์ทางบรรณารักษศาสตร์ของผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัย โดยจำแนกตามวุฒิ ระยะเวลาการทำงาน ตำแหน่งและประเภทงานที่รับผิดชอบแล้ว เมื่อวิเคราะห์ว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่ทำงานอยู่ในมหาวิทยาลัยที่เป็นแหล่งผลิตวิทยานิพนธ์ทางบรรณารักษศาสตร์จะเป็นผู้ใช้วิทยานิพนธ์จำนวนมากกว่าผู้ตอบที่ทำงานอยู่ในมหาวิทยาลัยที่ไม่ได้เป็นแหล่งผลิตวิทยานิพนธ์ทางบรรณารักษศาสตร์หรือไม่ ผลปรากฏว่าผู้ตอบมากกว่าครึ่งหนึ่ง (68.75 %) ที่ทำงานในห้องสมุดของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานครเป็นผู้ที่เคยใช้วิทยานิพนธ์ทางบรรณารักษศาสตร์ ในขณะที่ผู้ตอบที่อยู่ในมหาวิทยาลัยอื่น ๆ ที่ไม่ได้เป็นแหล่ง

ผลิทธิวิทยานิพนธ์ทางบรรณารักษศาสตร์นั้น จำนวนผู้ไม่เคยใช้วิทยานิพนธ์จะสูงกว่าจำนวนผู้ที่เคยใช้วิทยานิพนธ์ทางบรรณารักษศาสตร์ ดังผลการทดสอบความสัมพันธ์มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 นั้นแสดงว่าการอยู่ใกล้หรืออยู่ไกลแหล่งผลิทธิวิทยานิพนธ์มีผลต่อการใช้หรือไม่ใช้วิทยานิพนธ์ (ตารางที่ 12)

ตารางที่ 12 การใช้วิทยานิพนธ์ทางบรรณารักษศาสตร์ จำแนกตามสถานที่ทำงานของผู้ตอบอันได้แก่มหาวิทยาลัยที่เป็นแหล่งผลิตและที่ไม่ได้เป็นแหล่งผลิทธิวิทยานิพนธ์ทางบรรณารักษศาสตร์

แหล่งผลิทธิวิทยานิพนธ์	การใช้วิทยานิพนธ์			
	เคยใช้	ร้อยละ	ไม่เคยใช้	ร้อยละ
แหล่งผลิทธิวิทยานิพนธ์ทางบรรณารักษศาสตร์ (จุฬาฯ, มศว.) (N=32)	22	13.17	10	5.99
ไม่ได้เป็นแหล่งผลิทธิวิทยานิพนธ์ทาง บรรณารักษศาสตร์ (N=135)	64	38.33	71	42.51
รวม (N=167)	86	51.50	81	48.50

$$\chi^2 = 4.72 \quad df = 1 \quad \alpha = 0.01$$

ปริมาณการใช้วิทยานิพนธ์ทางบรรณารักษศาสตร์

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการใช้และไม่เคยใช้วิทยานิพนธ์ทางบรรณารักษศาสตร์ของผู้ตอบจำนวน 167 คน ปรากฏว่ามีผู้ใช้เพียง 86 คนที่ใช้วิทยานิพนธ์ทางบรรณารักษศาสตร์ในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา ในจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม 86 คนนี้ได้สอบถามถึงปริมาณของการใช้วิทยานิพนธ์ทางบรรณารักษศาสตร์ถึงจำนวนครั้งที่ใช้โดยเฉลี่ย ตลอดจนจำนวนเล่มที่ใช้ คำตอบที่ได้รับกลับมานำมาจำแนกช่วงปริมาณการใช้ และจำนวนเล่มของวิทยานิพนธ์ที่ใช้เป็น 8 ช่วง อันได้แก่ 1-5, 6-10, 11-15, 16-20, 21-25, 26-30, 31-35 และมากกว่า 35 ครั้ง/เล่มขึ้นไป ผลจาก

การแบ่งปริมาณการใช้ออกเป็นช่วง ๆ นี้ ปรากฏว่าในรอบปีที่ผ่านมาผู้ใช้วิทยานิพนธ์ 1-5 ครั้ง (49 คน) คิดเป็นจำนวนเล่มได้ 1-5 เล่มมากที่สุด (32 คน) รองลงมาคือ 6-10 เล่ม (13 คน) สำหรับผู้ใช้วิทยานิพนธ์ตั้งแต่ 6-10 ครั้งมีจำนวน 15 คน โดยจำนวนวิทยานิพนธ์ที่ใช้ อยู่ระหว่าง 1-10 เล่ม สำหรับผู้ใช้วิทยานิพนธ์ตั้งแต่ 11 ครั้งขึ้นไปมีจำนวนระหว่าง 1-6 คน โดยจำนวนเล่มที่ใช้กระจายแตกต่างกันไปในแต่ละกลุ่ม

ตารางที่ 13 จำนวนผู้ใช้วิทยานิพนธ์ในรอบปีที่ผ่านมา (N=81) จำแนกตามจำนวนครั้ง และจำนวนเล่มที่ใช้

จำนวนครั้งที่ใช้	จำนวนเล่มที่ใช้							
	1-5	6-10	11-15	16-20	21-25	26-30	31-35	มากกว่า 35
1-5 ครั้ง (N=49)	32	13	1	3	-	-	-	-
6-10 ครั้ง (N=15)	4	5	1	3	1	-	-	1
11-15 ครั้ง (N=6)	1	2	1	2	-	-	-	-
16-20 ครั้ง (N=5)	-	1	-	1	-	-	-	3
21-25 ครั้ง (N=1)	-	-	-	1	-	-	-	-
26-30 ครั้ง (N=1)	-	-	-	-	-	-	-	1
31-35 ครั้ง (N=0)	-	-	-	-	-	-	-	-
มากกว่า 35 ครั้ง (N=4)	-	-	1	1	-	1	-	1

จะเห็นได้ว่าจำนวนครั้งในการใช้วิทยานิพนธ์ของผู้บริหารส่วนใหญ่ปรากฏไม่มากนัก คือ เพียง 1-5 ครั้ง ในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา และในการใช้ 1-5 ครั้งนี้ส่วนใหญ่จะใช้ 1-5 เล่ม ดังนั้น โดยเฉลี่ยจะใช้ครั้งละ 1 เล่มเป็นหลัก ในขณะที่จำนวนครั้งที่ใช้มากกว่า 5 ครั้ง และจำนวนเล่มที่ใช้มากกว่า 1-5 เล่มนั้นจะค่อย ๆ น้อยลงตามลำดับ สาเหตุที่จำนวนครั้งของการใช้และจำนวนเล่มวิทยานิพนธ์ที่ใช้ค่อนข้างจะน้อยนี้ เนื่องมาจากสาเหตุหลายประการทั้งจากตัวผู้ใช้ จากตัวเล่มวิทยานิพนธ์ ตลอดจนความสะดวกในการเข้าถึงวิทยานิพนธ์ดังกล่าวจะเอื้อคดต่อไปในเรื่องปัญหาของการใช้วิทยานิพนธ์

เมื่อนำข้อมูลเกี่ยวกับปริมาณการใช้มาวิเคราะห์โดยจำแนกตามวุฒิ ระยะเวลาการทำงาน (ปี) สถานที่ทำงาน ตำแหน่งและประเภทงานที่รับผิดชอบ และสถานภาพการศึกษา ผลปรากฏดังนี้

ปริมาณการใช้วิทยานิพนธ์ในรอบปีที่ผ่านมาของผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัย โดยเฉลี่ยคิดเป็นจำนวนเล่มที่ใช้มากกว่าจำนวนครั้งที่ใช้ จากตารางที่ 14 ปรากฏว่าผู้บริหารที่มีวุฒิปริญญาตรี มีปริมาณครั้งของการใช้ไม่ต่างจากผู้บริหารที่มีวุฒิปริญญาโทมากนัก แต่จำนวนเล่มของวิทยานิพนธ์ที่ใช้โดยเฉลี่ยมีมากกว่าผู้จบปริญญาโท สำหรับผู้บริหารที่มีวุฒิปริญญาโท ปรากฏว่าปริมาณครั้งของการใช้วิทยานิพนธ์โดยเฉลี่ยสูงที่สุด แต่จำนวนเล่มที่ใช้โดยเฉลี่ยมีน้อยที่สุด ในขณะที่ผู้บริหารที่มีวุฒิสองปริญญาโทมีปริมาณครั้งของการใช้น้อยครั้งกว่า แต่ปริมาณเล่มของวิทยานิพนธ์ที่ใช้มีมากที่สุด ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้ที่วุฒิสองปริญญาโทจะใช้วิทยานิพนธ์น้อยครั้ง แต่ในการใช้แต่ละครั้งนั้น จำนวนเล่มที่ใช้สูงกว่ากลุ่มอื่น ๆ ในขณะที่ผู้บริหารที่มีวุฒิปริญญาโทจะมีปริมาณครั้งของการใช้สูง ขณะที่การใช้แต่ละครั้งนั้น จำนวนเล่มของวิทยานิพนธ์ที่ใช้ต่ำกว่าผู้บริหารกลุ่มอื่น ๆ จากข้อมูลที่ปรากฏแสดงให้เห็นพฤติกรรมการใช้วิทยานิพนธ์ของผู้บริหารที่มีวุฒิต่าง ๆ กัน กล่าวคือ ในการใช้แต่ละครั้งนั้น ผู้บริหารที่มีวุฒิสองปริญญาโต้นิยมใช้วิทยานิพนธ์จำนวนมาก เล่มกว่าผู้บริหารที่มีวุฒิปริญญาตรี และปริญญาโท

ในด้านระยะเวลาการทำงาน (ปี) ผู้บริหารที่ทำงานในช่วงเวลา 16-20 ปีใช้วิทยานิพนธ์น้อยครั้งมากกว่าผู้บริหารกลุ่มอื่น ๆ ดังจะเห็นว่าการใช้โดยเฉลี่ยสูงที่สุดทั้งในด้านจำนวนครั้ง และจำนวนเล่มที่ใช้ รองลงมาคือผู้บริหารที่มีอายุการทำงาน 6-10 ปี กลุ่มนี้ใช้วิทยานิพนธ์โดยเฉลี่ย 8 ครั้ง และจำนวนเล่มที่ใช้โดยเฉลี่ยคือ 13 เล่ม ในขณะที่ผู้บริหารที่มีระยะเวลาการทำงานในช่วงเวลาอื่น ๆ ใช้วิทยานิพนธ์โดยเฉลี่ยน้อยเล่ม คือ ระหว่าง 3 ถึง 8 เล่ม และจำนวนครั้งที่ใช้โดยเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3 ครั้งถึง 10 ครั้ง ข้อที่น่าสังเกตคือ ผู้บริหารที่มีระยะเวลาการทำงานมากกว่า 20 ปีจะใช้วิทยานิพนธ์โดยเฉลี่ยมากที่สุด แต่จำนวนเล่มที่ใช้โดยเฉลี่ยน้อยกว่า นั่นแสดงว่าผู้บริหารกลุ่มนี้ใช้วิทยานิพนธ์น้อยครั้งกว่า โดยการใช้แต่ละครั้งนั้นอาจใช้วิทยานิพนธ์เพียงบางส่วนเท่านั้น

เมื่อจำแนกการใช้วิทยานิพนธ์ตามสถานที่ทำงานของผู้ตอบ (ตามมหาวิทยาลัยที่เป็นแหล่งผลิตวิทยานิพนธ์ทางบรรณารักษศาสตร์) ปรากฏว่าผู้บริหารที่ทำงานในมหาวิทยาลัยที่เป็นแหล่งผลิตวิทยานิพนธ์ทางบรรณารักษศาสตร์ใช้วิทยานิพนธ์มากกว่าผู้บริหารที่ทำงานอยู่ในมหาวิทยาลัยที่ไม่ได้เป็นแหล่งผลิตวิทยานิพนธ์ทางบรรณารักษศาสตร์ แต่จำนวนเล่มที่ใช้น้อยกว่า ดังนั้น จึงสามารถกล่าวได้ว่าความสะดวกในการเข้าถึงวิทยานิพนธ์มีผลต่อการใช้วิทยานิพนธ์ ดังจะเห็นจากการที่ผู้บริหารที่ทำงานในมหาวิทยาลัยที่เป็นแหล่งผลิตวิทยานิพนธ์ทางบรรณารักษศาสตร์มีความสะดวกในการเข้าถึงวิทยานิพนธ์มากกว่า จำนวนครั้งของการใช้จึงปรากฏสูงกว่า และจำนวนเล่มที่ใช้ปรากฏน้อยกว่า นั่นแสดงว่าผู้บริหารกลุ่มนี้มีวิทยานิพนธ์น้อยกว่ากลุ่มผู้บริหารที่ทำงานในมหาวิทยาลัยที่ไม่ได้เป็นแหล่งผลิตวิทยานิพนธ์ทางบรรณารักษศาสตร์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 14 ปริมาณการใช้วิทยานิพนธ์ทางบรรณารักษศาสตร์ในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา
จำแนกตามวุฒิ ระยะเวลาการทำงาน (ปี) และสถานที่ทำงาน (แหล่งผลิต
วิทยานิพนธ์ทางบรรณารักษศาสตร์)

วุฒิ, ระยะเวลาการทำงาน, สถานที่ทำงาน	ปริมาณการใช้วิทยานิพนธ์			
	จำนวนครั้ง (โดยเฉลี่ย)		จำนวนเล่ม (โดยเฉลี่ย)	
	$\bar{x}$	s.d.	$\bar{x}$	s.d.
คุณวุฒิ (N = 74)				
ปริญญาตรี (N = 27)	8.00	2.43	10.50	2.94
ปริญญาโท (N = 43)	8.93	2.81	9.15	2.82
สูงกว่าปริญญาโท (N = 4)	6.80	1.82	11.00	3.63
ระยะเวลาการทำงาน (ปี) (N = 56)				
1-5 ปี (N = 30)	6.33	5.49	4.41	4.13
6-10 ปี (N = 18)	8.83	6.38	13.00	10.11
11-15 ปี (N = 2)	3.00	1.50	3.00	1.50
16-20 ปี (N = 4)	18.00	4.50	21.00	1.00
มากกว่า 20 ปี (N = 2)	10.50	5.00	8.00	4.00
สถานที่ทำงาน (N = 80)				
แหล่งผลิตวิทยานิพนธ์ทางบรรณารักษศาสตร์ (จุฬา, มศว.) (N = 18)	11.88	2.93	7.82	3.21
ไม่ได้เป็นแหล่งผลิตวิทยานิพนธ์ทางบรรณารักษศาสตร์ (N = 62)	7.83	2.63	9.21	2.86

นอกจากนี้เมื่อวิเคราะห์ปริมาณการใช้โดยจำแนกตามตำแหน่งและประเภทงานที่ผู้ตอบ
 รับผิดชอบ ปรากฏว่าผู้บริหารที่เป็นทั้งหัวหน้าห้องสมุดและหัวหน้าฝ่ายมีปริมาณการใช้คิดเป็นจำนวน
 ครั้งและจำนวนเล่มที่ใช้โดยเฉลี่ยมากที่สุด (10.81 และ 15.78) เมื่อเปรียบเทียบกับผู้บริหาร
 กลุ่มอื่น รองลงมาได้แก่ผู้บริหารที่ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการและ/หรือหัวหน้าห้องสมุด ซึ่งใช้วิทยา-
 นินธ์มากที่สุด (8.53) และมากเล่มกว่า (10.75) บรรณารักษ์หัวหน้าฝ่าย ในกลุ่มบรรณารักษ์
 หัวหน้าฝ่ายนั้น บรรณารักษ์หัวหน้าฝ่ายเทคนิคได้ใช้วิทยานิพนธ์บ่อยครั้งกว่าบรรณารักษ์หัวหน้าฝ่าย
 อื่น ๆ (9.56) แต่มีปริมาณเล่มที่ใช้น้อยกว่าบรรณารักษ์หัวหน้าฝ่ายบริการ คือ เฉลี่ยเพียง 6.75
 เล่ม (ตารางที่ 15)

ตารางที่ 15 ปริมาณการใช้วิทยานิพนธ์ทางบรรณารักษศาสตร์ จำแนกตามตำแหน่งและประเภท
 งานที่รับผิดชอบ (N=78)

ตำแหน่งและประเภทงานที่รับผิดชอบ	ปริมาณการใช้วิทยานิพนธ์			
	จำนวนครั้ง		จำนวนเล่ม	
	$\bar{X}$	s.d.	$\bar{X}$	s.d.
ผู้อำนวยการและ/หรือหัวหน้าห้องสมุด (N=20)	8.53	2.51	10.75	2.84
บรรณารักษ์หัวหน้าฝ่าย (N=40)	8.38	2.67	6.21	2.36
งานธุรการ (N=1)	-	-	(3.00)	-
งานบริการ (N=17)	(9.00)	(3.64)	(7.72)	(2.24)
งานเทคนิค (N=16)	(9.56)	(2.56)	(6.75)	(2.25)
งานวารสาร (N=2)	(3.00)	-	(3.00)	-
งานโสตทัศนวัสดุ (N=1)	(3.00)	-	(3.00)	-
งานด้านอื่น ๆ (เช่น งานห้องสมุดสาขา เป็นต้น (N=3)	(6.00)	(2.52)	(2.00)	-
เป็นทั้งหัวหน้าห้องสมุดและหัวหน้าฝ่าย (N=18)	10.81	2.85	15.78	3.38

เมื่อจำแนกปริมาณการใช้ตามสถานภาพการศึกษาของผู้ตอบ ปรากฏว่าผู้บริหารที่อยู่ระหว่างการศึกษาต่อมีปริมาณครั้งและปริมาณเล่มของวิทยานิพนธ์ที่ใช้สูงกว่าผู้บริหารที่ไม่ได้ศึกษาต่อคือผู้ที่อยู่ระหว่างการศึกษาต่อได้ใช้วิทยานิพนธ์โดยเฉลี่ย 15 ครั้ง และจำนวนเล่มของวิทยานิพนธ์ที่ใช้โดยเฉลี่ยคือ 18 เล่ม ขณะที่ผู้ที่ไม่ได้ศึกษาต่อ ปริมาณการใช้จะลดลงครึ่งหนึ่ง (ตารางที่ 16) นั้นแสดงให้เห็นว่าการศึกษาดอนั้นเป็นองค์ประกอบสำคัญประการหนึ่งที่มีผลต่อการใช้วิทยานิพนธ์ของบรรณารักษ์ที่เป็นผู้บริหาร

ตารางที่ 16 ปริมาณการใช้วิทยานิพนธ์ทางบรรณารักษศาสตร์โดยเฉลี่ย จำแนกตามสถานภาพการศึกษา (N=80)

สถานภาพการศึกษา	ปริมาณการใช้วิทยานิพนธ์			
	จำนวนครั้ง		จำนวนเล่ม	
	$\bar{x}$	s.d.	$\bar{x}$	s.d.
อยู่ระหว่างศึกษาต่อ (N=12)	15.31	2.96	18.00	3.11
ไม่ได้ศึกษาต่อ (N=68)	7.59	2.64	8.70	2.83

กล่าวโดยสรุป การใช้วิทยานิพนธ์ของผู้บริหารปรากฏว่าปริมาณการใช้โดยเฉลี่ยเป็นจำนวนเล่มมากกว่าจำนวนครั้ง ทั้งนี้ผู้บริหารที่มีวุฒิปริญญาโทจะใช้วิทยานิพนธ์บ่อยครั้งมากกว่าผู้ที่มีวุฒิอื่น ในขณะที่ผู้บริหารที่มีวุฒิสองปริญญาโทใช้วิทยานิพนธ์คิดเป็นจำนวนเล่มมากกว่าผู้ที่มีวุฒิอื่น ผู้บริหารที่ใช้วิทยานิพนธ์มากครั้งจะมีอายุการทำงานระหว่าง 16 ปี จนถึงมากกว่า 20 ปี ผู้ที่ทำงานอยู่ในมหาวิทยาลัยที่เป็นแหล่งผลิตวิทยานิพนธ์ทางบรรณารักษศาสตร์ และผู้ที่ดำรงตำแหน่งทั้งในฐานะหัวหน้าห้องสมุดและหัวหน้าฝ่าย ตลอดจนเป็นผู้ที่อยู่ระหว่างการศึกษาต่อเป็นกลุ่มที่ใช้วิทยานิพนธ์มากครั้งและมากเล่มกว่ากลุ่มอื่น ๆ

ขอบเขตเนื้อหาวิทยานิพนธ์ที่ใช้

จากการวิเคราะห์ขอบเขตเนื้อหาวิทยานิพนธ์ที่ผู้บริหารใช้ 5 ด้าน อันได้แก่ ด้านการบริหารงานห้องสมุด ด้านการบริหารงานบุคลากร การบริการ งานเทคนิค และเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับห้องสมุด โดยการวิเคราะห์ในส่วนนี้ได้ศึกษาขอบเขตวิทยานิพนธ์ทางบรรณารักษศาสตร์ที่ใช้จำแนกตามความรับผิดชอบในหน้าที่การงานต่าง ๆ กันของผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัย การวิเคราะห์ครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบว่าผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบต่างกันใช้วิทยานิพนธ์ขอบเขตด้านต่าง ๆ ต่างกันหรือไม่ ผลปรากฏว่าผู้ตอบทุกกลุ่ม อันได้แก่ ผู้อำนวยการและ/หรือหัวหน้าห้องสมุด บรรณารักษ์หัวหน้าฝ่าย และผู้ที่เป็นทั้งหัวหน้าห้องสมุดและหัวหน้าฝ่ายใช้วิทยานิพนธ์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับงานบริการมากกว่าวิทยานิพนธ์ที่มีเนื้อหาทางด้านอื่น ในรายละเอียดแล้วจะเห็นว่าผู้บริหารที่ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการและ/หรือหัวหน้าห้องสมุดนอกจากใช้วิทยานิพนธ์ด้านงานบริการมากที่สุดแล้ว วิทยานิพนธ์ที่ใช้อนุมานได้ว่าได้แก่ด้านการบริหารงานห้องสมุด และการบริหารงานบุคลากรตามลำดับ สำหรับผู้บริหารที่ดำรงตำแหน่งหัวหน้าห้องสมุดและหัวหน้าฝ่ายใช้วิทยานิพนธ์ด้านการบริหารงานห้องสมุด ด้านการบริหารงานบุคลากร เท่ากันกับวิทยานิพนธ์ด้านการบริการ ส่วนผู้บริหารที่เป็นบรรณารักษ์หัวหน้าฝ่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งบรรณารักษ์หัวหน้าฝ่ายบริการใช้วิทยานิพนธ์ด้านการบริการมากที่สุด รองลงมาได้แก่วิทยานิพนธ์ด้านเทคนิค การใช้วิทยานิพนธ์ด้านการบริหารงานบุคลากรมีน้อยเมื่อเปรียบเทียบกับวิทยานิพนธ์ด้านอื่น ๆ จะเห็นว่าจากการศึกษาขอบเขตการใช้วิทยานิพนธ์ทางบรรณารักษศาสตร์ของผู้บริหารที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบต่างกันใช้วิทยานิพนธ์ที่มีขอบเขตในด้านต่าง ๆ ไม่แตกต่างกัน ($p > 0.05$) อันแสดงให้เห็นว่าขอบเขตของวิทยานิพนธ์ที่ผู้บริหารใช้นั้นไม่มีความสัมพันธ์กับงานในหน้าที่ที่รับผิดชอบ (ตารางที่ 17)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 17 ขอบเขตวิทยานิพนธ์ทางบรรณารักษศาสตร์ที่ใช้ จำแนกตามตำแหน่งและประเภทงานที่รับผิดชอบ (N=85)

ตำแหน่งและประเภทงานที่รับผิดชอบ	ขอบเขตวิทยานิพนธ์เรื่องที่ใช้				
	บริหาร ห้องสมุด	บริหาร บุคลากร	บริการ	เทคนิค	เรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
ผู้อำนวยการและ/หรือหัวหน้าห้องสมุด (N=21)	20	20	21	19	18
บรรณารักษ์หัวหน้าฝ่าย (N=46)	41	40	46	43	41
งานธุรการ (N=1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)
งานบริการ (N=19)	(17)	(16)	(19)	(17)	(17)
งานเทคนิค (N=17)	(14)	(15)	(17)	(17)	(15)
งานวารสาร (N=5)	(5)	(4)	(5)	(4)	(4)
งานโสตทัศนวัสดุ (N=1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)
งานด้านอื่น ๆ (เช่น งานห้องสมุดสาขา เป็นต้น (N=3)	(3)	(3)	(3)	(3)	(3)
เป็นทั้งหัวหน้าห้องสมุดและหัวหน้าฝ่าย (N=18)	18	18	18	17	17
รวม	79	78	85	79	76

$$\chi^2 = 0.71 \quad df = 8 \quad \alpha = 0.99$$

จากการศึกษาระดับการใช้วิทยานิพนธ์แต่ละด้านในรายละเอียด ได้มีการแบ่งวิทยานิพนธ์เป็นหัวข้อย่อย ผลปรากฏดังนี้ (ตารางที่ 18)

ด้านการบริหารงานห้องสมุด

จากการศึกษาการใช้วิทยานิพนธ์ด้านการบริหารงานห้องสมุด ซึ่งมีเนื้อหา 3 ด้านคือ 1) การศึกษาสภาพการจัดและการดำเนินงานห้องสมุด (อาคาร ครุภัณฑ์ การให้บริการ) 2) ประวัติและพัฒนาการห้องสมุด และ 3) กฎระเบียบข้อบังคับ ผลปรากฏว่าวิทยานิพนธ์ทางด้านการบริหารงานห้องสมุดที่ผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัยใช้มากที่สุดได้แก่ วิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวกับการศึกษาสภาพการจัดและการดำเนินงานห้องสมุด (3.16) รองลงมาได้แก่วิทยานิพนธ์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับประวัติและพัฒนาการห้องสมุด และเรื่องกฎระเบียบข้อบังคับตามลำดับ (2.30 และ 2.11) อย่างไรก็ตาม วิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวกับสภาพการจัดและการดำเนินงานห้องสมุด (อาคาร ครุภัณฑ์ การให้บริการ) ถึงแม้จะมีการใช้มากที่สุด แต่การใช้อยู่ในระดับปานกลาง ในขณะที่การใช้วิทยานิพนธ์ด้านการบริหารงานห้องสมุดอีก 2 ด้านนั้นปรากฏว่าอยู่ในระดับน้อย

ด้านการบริหารงานบุคลากร

วิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานบุคลากรมีขอบเขตน้อย 5 ด้านด้วยกัน คือ 1) สถานภาพบุคลากร 2) คู่มือการปฏิบัติงาน 3) การฝึกอบรมและการศึกษาของบรรณารักษ์ 4) การประเมินผลการปฏิบัติงานของห้องสมุด 5) ชีวประวัติบุคคลและผลงาน จากข้อมูลที่ปรากฏในตารางที่ 18 พบว่าวิทยานิพนธ์ด้านการบริหารงานบุคลากรที่ผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัยใช้มาก (ในระดับปานกลางค่อนข้างน้อย) ได้แก่วิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวกับสถานภาพบุคลากร (2.78) รองลงมาคือวิทยานิพนธ์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการประเมินผลการปฏิบัติงานของห้องสมุด (2.68) คู่มือการปฏิบัติงาน (2.64) และการฝึกอบรมและการศึกษาของบรรณารักษ์ (2.51) ตามลำดับ วิทยานิพนธ์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับชีวประวัติบุคคลและผลงาน ปรากฏว่ามีการใช้อยู่ในระดับน้อยที่สุด คือ 1.90

ด้านการบริการ

จากการจำแนกเนื้อหาวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องกับงานบริการออกเป็น 8 เรื่อง คือ วิทยานิพนธ์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับ 1) การบริการตอบคำถามฯ หรือบริการอ้างอิง 2) บริการรับ-จ่าย 3) บริการตรวจวารสาร 4) การสำรวจความสนใจและความต้องการอ่าน 5) การสำรวจการใช้ทรัพยากรประเภทต่าง ๆ 6) การสำรวจการใช้บริการด้านต่าง ๆ ของห้องสมุด 7) การให้

บริการสื่อไม่ตีพิมพ์ เช่น โทรทัศน์ เป็นต้น และ 8) การวิเคราะห์เอกสาร เช่น การวิเคราะห์เนื้อหาหนังสือและวารสารสาขาวิชาต่าง ๆ การวิเคราะห์การอ้างอิง เป็นต้น ปรากฏว่าวิทยานิพนธ์ที่ผู้บริหารใช้มากที่สุด คือ วิทยานิพนธ์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการบริการตอบคำถามฯ หรือบริการอ้างอิง (2.91) รองลงมาได้แก่ การสำรวจการใช้บริการด้านต่าง ๆ ของห้องสมุด (2.86) การสำรวจความสนใจและความต้องการอ่าน (2.78) และการสำรวจการใช้ทรัพยากรประเภทต่าง ๆ (2.75) สำหรับวิทยานิพนธ์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการรับ-จ่าย และการวิเคราะห์เอกสาร (เช่น การวิเคราะห์เนื้อหาหนังสือ และวารสารสาขาวิชาต่าง ๆ การวิเคราะห์การอ้างอิง เป็นต้น) บริการบรรณนิเวศ และ การให้บริการสื่อไม่ตีพิมพ์ (เช่น โทรทัศน์ เป็นต้น) ยังมีการใช้อยู่ในระดับน้อย คือระหว่าง 2.07 ถึง 2.49 จากการวิเคราะห์ดังกล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นว่าผู้บริหารให้ความสำคัญกับการอำนวยความสะดวกต่อผู้ใช้เพื่อให้ผู้ใช้สามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลได้มากที่สุด และตรงตามความต้องการของผู้ใช้มากที่สุด

ด้านเทคนิค

จากการจำแนกเนื้อหาวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องกับด้านเทคนิคออกเป็น 7 สาขาย่อยคือ 1) การจัดหาและพัฒนาทรัพยากรห้องสมุด 2) การสำรวจหนังสือ 3) การจำหน่ายหนังสือออกจากห้องสมุด 4) การอนุรักษ์ทรัพยากรห้องสมุด 5) การให้หัวเรื่อง 6) การจัดหมู่ และ 7) การทำบัตรรายการ ปรากฏว่า วิทยานิพนธ์ด้านเทคนิคที่มีระดับการใช้มากที่สุด คือ วิทยานิพนธ์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการจัดหาและพัฒนาทรัพยากรห้องสมุด (2.63) รองลงมาได้แก่การทำบัตรรายการ การจัดหมู่ และการให้หัวเรื่อง โดยมีระดับการใช้อยู่ระหว่าง 2.45 ถึง 2.50 เรื่องที่มีระดับการใช้รอง ๆ ลงมา คือ การอนุรักษ์ทรัพยากรห้องสมุด และการสำรวจหนังสือ (2.15 ถึง 2.19) ส่วนวิทยานิพนธ์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการจำหน่ายหนังสือออกจากห้องสมุด ปรากฏว่ามีการใช้ในระดับค่อนข้างน้อยมาก คือ 1.94 ผลที่ได้นี้แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารอาจให้ความสำคัญกับงานพื้นฐานทางเทคนิคมากกว่างานอนุรักษ์ทรัพยากรห้องสมุด การสำรวจหนังสือ และการจำหน่ายหนังสือออกจากห้องสมุด ซึ่งมีความสำคัญในระดับรองลงมา

เรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับห้องสมุด

วิทยานิพนธ์เรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับห้องสมุด ได้แก่ วิทยานิพนธ์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับ

1) หน่วยงานและ/หรือองค์การที่เกี่ยวข้อง เช่น หน่วยงานโสตทัศนศึกษา เป็นต้น 2) หนังสือและการผลิต 3) การผลิตสื่อการศึกษาทางการสอน 4) การประเมินผลหลักสูตร และ 5) การพิมพ์

จากการวิเคราะห์ระดับการใช้วิทยานิพนธ์ในด้านต่าง ๆ ดังกล่าว ปรากฏว่าผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัยใช้วิทยานิพนธ์ทุก ๆ ด้านน้อย โดยวิทยานิพนธ์ด้านที่ใช้มากที่สุด คือ วิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องกับหนังสือและการผลิต (2.21) รองลงมาได้แก่วิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวกับหน่วยงานและ/หรือองค์การที่เกี่ยวข้อง เช่น หน่วยงานโสตทัศนศึกษา เป็นต้น และการผลิตสื่อการศึกษาทางการสอนตามลำดับ ส่วนวิทยานิพนธ์เรื่องที่ใช้ น้อยที่สุด ได้แก่ การประเมินผลหลักสูตรและการพิมพ์ (1.90) ทั้งนี้อาจเป็นได้ว่าวิทยานิพนธ์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการผลิตสื่อการศึกษาทางการสอน และการประเมินผลหลักสูตรมิได้เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานโดยตรงของผู้ตอบ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 18 รายละเอียดของระดับการใช้วิทยานิพนธ์ด้านต่าง ๆ ของผู้บริหาร
ห้องสมุดมหาวิทยาลัย

ขอบเขตเนื้อหาวิทยานิพนธ์	$\bar{X}$	s.d.
การบริหารงานห้องสมุด		
1. การศึกษาสภาพการจัดและการดำเนินงานห้องสมุด (อาคาร ครุภัณฑ์ การให้บริการ) (N = 77)	3.16	0.83
2. ประวัติและพัฒนาการห้องสมุด (N = 74)	2.30	0.96
3. กฎและระเบียบข้อบังคับ (N = 73)	2.11	0.97
การบริหารงานบุคลากร		
1. สถานภาพบุคลากร (N = 76)	2.78	0.96
2. คู่มือการปฏิบัติงาน (N = 73)	2.64	1.10
3. การฝึกอบรมและการศึกษาของบรรณารักษ์ (N = 74)	2.51	0.95
4. การประเมินผลการปฏิบัติงานของห้องสมุด (N = 72)	2.68	1.00
5. ชีวประวัติบุคคลและผลงาน (N = 71)	1.90	0.81
การบริการ		
1. บริการตอบคำถามฯ หรือบริการอ้างอิง (N = 78)	2.91	0.94
2. บริการรับ-จ่าย (N = 75)	2.49	1.03
3. บริการสรรชนีวารสาร (N = 75)	2.36	1.05
4. การสำรวจความสนใจและความต้องการอ่าน (N = 79)	2.78	1.07
5. การสำรวจการใช้ทรัพยากรประเภทต่าง ๆ (N = 77)	2.75	1.02
6. การสำรวจการใช้บริการด้านต่าง ๆ ของห้องสมุด (N = 79)	2.86	0.97
7. การให้บริการสื่อไม่ตีพิมพ์ เช่น โทรทัศน์ เป็นต้น (N = 74)	2.07	1.02
8. การวิเคราะห์เอกสาร เช่น การวิเคราะห์เนื้อหา หนังสือและวารสารสาขาวิชาต่าง ๆ การวิเคราะห์การอ้างอิง เป็นต้น (N = 77)	2.45	1.06

ตารางที่ 18 (ต่อ) รายละเอียดของระดับการใช้วิทยานิพนธ์ด้านต่าง ๆ ของผู้บริหาร
ห้องสมุดมหาวิทยาลัย

ขอบเขตเนื้อหาวิทยานิพนธ์	$\bar{X}$	s.d.
งานเทคนิค		
1. การจัดหาและพัฒนาทรัพยากรห้องสมุด (N = 75)	2.63	1.06
2. การสำรวจหนังสือ (N = 73)	2.15	1.00
3. การจำหน่ายหนังสือออกจากห้องสมุด (N = 71)	1.94	0.98
4. การอนุรักษ์ทรัพยากรห้องสมุด (N = 74)	2.19	1.06
5. การให้หัวเรื่อง (N = 75)	2.45	1.14
6. การจัดหมู่ (N = 75)	2.49	1.01
7. การทำบัตรรายการ (N = 76)	2.50	1.11
เรื่องที่เกี่ยวข้องกับห้องสมุด		
1. หน่วยงานและ/หรือองค์การที่เกี่ยวข้อง เช่น หน่วยงานโสตทัศนศึกษา เป็นต้น (N = 76)	2.17	0.96
2. หนังสือและการผลิต (N = 75)	2.21	0.98
3. การผลิตสื่อการศึกษาทางการสอน (N = 75)	2.03	0.88
4. การประเมินผลหลักสูตร (N = 73)	1.90	0.93
5. การพิมพ์ (N = 74)	1.86	0.87

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากการศึกษาระดับการใช้วิทยานิพนธ์แต่ละสาขาย่อยว่าการใช้มีระดับที่แตกต่างกันตามตำแหน่งและประเภทของงานที่ผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัยรับผิดชอบในระดับต่าง ๆ กันหรือไม่ จึงได้วิเคราะห์การใช้วิทยานิพนธ์ในด้านต่าง ๆ จำแนกตามตำแหน่งและประเภทงานที่รับผิดชอบ อันได้แก่ ผู้อำนวยการและ/หรือหัวหน้าห้องสมุด บรรณารักษ์หัวหน้าฝ่าย (และประเภทงานที่บรรณารักษ์หัวหน้าฝ่ายรับผิดชอบ ได้แก่ งานธุรการ งานบริการ งานเทคนิค งานวารสาร งานโสตทัศนวัสดุ และงานด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับห้องสมุด เช่น งานห้องสมุดสาขา เป็นต้น) และผู้บริหารที่เป็นทั้งหัวหน้าห้องสมุดและหัวหน้าฝ่าย ผลปรากฏดังนี้ (ตารางที่ 19)

ด้านการบริหารงานห้องสมุด

เมื่อจำแนกการใช้วิทยานิพนธ์ด้านการบริหารงานห้องสมุดตามกลุ่มผู้บริหาร ปรากฏว่าผู้บริหารทั้ง 3 กลุ่มใช้วิทยานิพนธ์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับสภาพการจัดและการดำเนินงานห้องสมุด (อาคาร ครุภัณฑ์ การให้บริการ) มากที่สุด (3.10 ถึง 3.22) โดยผู้บริหารทั้ง 3 กลุ่มนี้ใช้วิทยานิพนธ์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับสภาพการจัดและการดำเนินงานห้องสมุดไม่แตกต่างกัน ($p > 0.05$) ในขณะที่ระดับการใช้วิทยานิพนธ์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับประวัติและพัฒนาการห้องสมุด และกฎและระเบียบข้อบังคับของผู้บริหารทั้ง 3 กลุ่ม ปรากฏว่ากลุ่มผู้ที่เป็นหัวหน้าห้องสมุดและหัวหน้าฝ่ายใช้วิทยานิพนธ์ 2 ด้านนี้มากกว่ากลุ่มอื่น ๆ ($p < 0.05$)

เมื่อพิจารณากลุ่มบรรณารักษ์หัวหน้าฝ่ายโดยละเอียด ปรากฏว่าบรรณารักษ์หัวหน้าฝ่ายใช้วิทยานิพนธ์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับสภาพการจัดและการดำเนินงานห้องสมุด (อาคาร ครุภัณฑ์ การให้บริการ) ในระดับปานกลาง ยกเว้นบรรณารักษ์หัวหน้าฝ่ายบริการที่ใช้วิทยานิพนธ์ด้านนี้ในระดับน้อยค่อนข้างปานกลาง สำหรับวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวกับประวัติและพัฒนาการห้องสมุดนั้น ปรากฏว่าบรรณารักษ์หัวหน้าฝ่ายวารสารใช้มากกว่าบรรณารักษ์หัวหน้าฝ่ายกลุ่มอื่น ๆ และบรรณารักษ์หัวหน้าฝ่ายเทคนิคใช้วิทยานิพนธ์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับกฎและระเบียบข้อบังคับมากกว่าบรรณารักษ์หัวหน้าฝ่ายกลุ่มอื่น

ด้านการบริหารงานบุคลากร

จากการวิเคราะห์การใช้วิทยานิพนธ์ด้านการบริหารบุคลากรในด้านต่าง ๆ ตามตำแหน่งและประเภทงานที่รับผิดชอบ (ดังปรากฏในตารางที่ 19) ปรากฏว่าผู้บริหารกลุ่มที่ใช้วิทยานิพนธ์

เกี่ยวกับสถานภาพบุคลากรมากที่สุดได้แก่ผู้บริหารที่เป็นทั้งหัวหน้าห้องสมุดและหัวหน้าฝ่าย โดยระดับการใช้ของผู้บริหารกลุ่มนี้อยู่ในระดับน้อยค่อนข้างปานกลาง (2.89) ผู้บริหารอีก 2 กลุ่ม อันได้แก่ ผู้อำนวยการและ/หรือหัวหน้าห้องสมุด และบรรณารักษ์หัวหน้าฝ่ายใช้ในระดับรองลงมา (2.72 และ 2.74) นอกจากนี้วิทยานิพนธ์เรื่องที่ใช้ผู้บริหารที่เป็นทั้งหัวหน้าห้องสมุดและหัวหน้าฝ่ายใช้มากกว่าผู้บริหารกลุ่มอื่นยังมีวิทยานิพนธ์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับคู่มือการปฏิบัติงาน การฝึกอบรมและการศึกษาของบรรณารักษ์ชีวประวัติบุคคลและผลงาน โดยระดับการใช้อยู่ระหว่าง 2.22 ถึง 2.83 ในขณะที่บรรณารักษ์หัวหน้าฝ่ายใช้วิทยานิพนธ์เกี่ยวกับการประเมินผลการปฏิบัติงานของห้องสมุดมากกว่าผู้บริหารกลุ่มอื่น ๆ (2.84) วิทยานิพนธ์ที่ใช้กันน้อยในทุกกลุ่มได้แก่ชีวประวัติบุคคล ซึ่งระดับการใช้มีตั้งแต่ 1.65 ถึง 2.22

สำหรับบรรณารักษ์หัวหน้าฝ่ายงานต่าง ๆ นั้น ปรากฏว่าบรรณารักษ์หัวหน้าฝ่ายเทคนิคใช้วิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวกับสถานภาพบุคลากร และคู่มือการปฏิบัติงานมากกว่าบรรณารักษ์หัวหน้าฝ่ายอื่น ๆ ส่วนบรรณารักษ์หัวหน้าฝ่ายวารสารใช้วิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวกับการฝึกอบรมและการศึกษาของบรรณารักษ์และการประเมินผลการปฏิบัติงานของห้องสมุดมากกว่าบรรณารักษ์หัวหน้าฝ่ายอื่น ๆ ในขณะที่วิทยานิพนธ์เกี่ยวกับชีวประวัติบุคคลและผลงานนั้น บรรณารักษ์หัวหน้าฝ่ายบริการเป็นกลุ่มที่ใช้กันน้อยที่สุด

จากการทดสอบระดับการใช้วิทยานิพนธ์ทางด้านการบริหารงานบุคลากรในหัวข้อต่าง ๆ กับผู้บริหารแต่ละกลุ่ม ผลปรากฏว่าผู้บริหารกลุ่มต่าง ๆ ใช้วิทยานิพนธ์ในเรื่องเกี่ยวกับคู่มือการปฏิบัติงาน การฝึกอบรมและการศึกษาของบรรณารักษ์ การประเมินผลการปฏิบัติงานของห้องสมุด และชีวประวัติบุคคลและผลงานในระดับที่แตกต่างกัน ($p < 0.05$) ส่วนการใช้วิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวกับสถานภาพบุคลากรของบรรณารักษ์กลุ่มต่าง ๆ ปรากฏว่าระดับการใช้ของแต่ละกลุ่มไม่ต่างกัน ($p > 0.05$)

ด้านการบริการ

เมื่อวิเคราะห์ระดับการใช้วิทยานิพนธ์ด้านการบริการ จำแนกตามกลุ่มผู้บริหารห้องสมุด ผลปรากฏว่าผู้บริหารที่เป็นทั้งหัวหน้าห้องสมุดและหัวหน้าฝ่ายใช้วิทยานิพนธ์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ต่อกันมากกว่ากลุ่มอื่น คือ การบริการตอบคำถามฯ หรือบริการอ้างอิง บริการรับ-จ่าย

บริการครชนีวารสาร การสำรวจการใช้ทรัพยากรประเภทต่าง ๆ และการวิเคราะห์เอกสาร (เช่น การวิเคราะห์เนื้อหาหนังสือ และวารสารสาขาวิชาต่าง ๆ การวิเคราะห์การอ้างอิง เป็นต้น) โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวกับการบริการตอบคำถามฯ หรือบริการอ้างอิงนั้น ปรากฏว่าผู้บริหารกลุ่มนี้ใช้ในระดัปลานกลาง ส่วนวิทยานิพนธ์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการให้บริการสื่อไม่ตีพิมพ์ (เช่น โทรทัศน์ เป็นต้น) ปรากฏว่าผู้อำนวยการและ/หรือหัวหน้าห้องสมุดใช้มากกว่าผู้บริหารกลุ่มอื่น จากการทดสอบระดับการใช้วิทยานิพนธ์ด้านการบริการในด้านต่าง ๆ ของผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัยกลุ่มต่าง ๆ ปรากฏว่ากลุ่มผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัยใช้วิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวกับการบริการตอบคำถามฯ หรือบริการอ้างอิง บริการรับ-จ่าย บริการครชนีวารสาร การสำรวจความสนใจและความต้องการอ่าน การสำรวจการใช้ทรัพยากรประเภทต่าง ๆ และการสำรวจการใช้บริการด้านต่าง ๆ ของห้องสมุดในระดับที่แตกต่างกัน ($p < 0.05$) ยกเว้นวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวกับการให้บริการสื่อไม่ตีพิมพ์ และการวิเคราะห์เอกสาร (เช่น การวิเคราะห์เนื้อหาหนังสือ วารสารสาขาวิชาต่าง ๆ การวิเคราะห์การอ้างอิง เป็นต้น) ที่ผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัยกลุ่มต่าง ๆ ใช้ในระดับที่ไม่แตกต่างกัน ($P > 0.05$)

เมื่อวิเคราะห์ระดับการใช้วิทยานิพนธ์ของบรรณารักษ์หัวหน้าฝ่ายต่าง ๆ ปรากฏว่าบรรณารักษ์หัวหน้าฝ่ายวารสารใช้วิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวกับการบริการครชนีวารสาร การสำรวจความสนใจและความต้องการอ่าน การสำรวจการใช้ทรัพยากรประเภทต่าง ๆ การสำรวจการใช้บริการด้านต่าง ๆ ของห้องสมุด และการวิเคราะห์เอกสาร (เช่น การวิเคราะห์เนื้อหาหนังสือ วารสารสาขาวิชาต่าง ๆ การวิเคราะห์การอ้างอิง เป็นต้น) มากกว่าบรรณารักษ์หัวหน้าฝ่ายอื่น ๆ ในขณะที่บรรณารักษ์หัวหน้าฝ่ายเทคนิคใช้วิทยานิพนธ์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับบริการตอบคำถามฯ หรือบริการอ้างอิง บริการรับ-จ่าย และการให้บริการสื่อไม่ตีพิมพ์มากกว่าบรรณารักษ์หัวหน้าฝ่ายอื่น ๆ ส่วนบรรณารักษ์หัวหน้าฝ่ายบริการใช้วิทยานิพนธ์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับบริการตอบคำถามฯ หรือบริการอ้างอิง และบริการรับ-จ่ายมากกว่าวิทยานิพนธ์เนื้อหาเรื่องอื่น ๆ แต่ระดับการใช้ขึ้นเป็นรองจากบรรณารักษ์หัวหน้าฝ่ายเทคนิค ข้อที่น่าสนใจก็คือ บรรณารักษ์หัวหน้าฝ่ายบริการน่าจะใช้วิทยานิพนธ์ด้านการบริการมากกว่ากลุ่มอื่น แต่ผลที่ปรากฏคือ บรรณารักษ์หัวหน้าฝ่ายวารสารและเทคนิคกลับเป็นกลุ่มที่ใช้วิทยานิพนธ์ด้านนี้มากกว่า

ด้านเทคนิค

เมื่อวิเคราะห์ระดับการใช้วิทยานิพนธ์ด้านเทคนิคของผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัยกลุ่มต่าง ๆ

ผลปรากฏว่าผู้บริหารที่เป็นทั้งหัวหน้าห้องสมุดและหัวหน้าฝ่ายใช้วิทยานิพนธ์ด้านเทคนิคทุกเรื่องมากกว่าผู้บริหารกลุ่มอื่น โดยมีระดับการใช้ตั้งแต่ 2.17 ถึง 3.11 ส่วนผู้บริหารที่เป็นผู้อำนวยการและ/หรือหัวหน้าห้องสมุดใช้วิทยานิพนธ์ด้านการจัดทำมากกว่าเรื่องอื่น ๆ รองลงมาคือ วิทยานิพนธ์เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรห้องสมุด ในขณะที่บรรณารักษ์หัวหน้าฝ่ายใช้วิทยานิพนธ์ด้านเทคนิคทุกเรื่องอยู่ในระดับน้อย อย่างไรก็ตาม จากการทดสอบความแตกต่างของระดับการใช้วิทยานิพนธ์ด้านเทคนิคที่ผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัยกลุ่มต่าง ๆ ใช้ ปรากฏว่าระดับการใช้วิทยานิพนธ์เรื่องย่อยทุกเรื่องแตกต่างกัน ($p < 0.05$) ยกเว้นวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับการสำรวจหนังสือ ซึ่งผู้บริหารแต่ละกลุ่มใช้ไม่ต่างกัน

สำหรับบรรณารักษ์หัวหน้าฝ่ายต่าง ๆ นั้น ปรากฏว่าบรรณารักษ์หัวหน้าฝ่ายเทคนิคเป็นกลุ่มผู้ที่ใช้วิทยานิพนธ์ทุกเรื่องที่เกี่ยวข้องกับด้านเทคนิคมากกว่าบรรณารักษ์หัวหน้าฝ่ายอื่น ๆ ในขณะที่บรรณารักษ์หัวหน้าฝ่ายบริการใช้วิทยานิพนธ์ที่มีเนื้อหาด้านการสำรวจหนังสือ และการจำหน่ายหนังสือออกจากห้องสมุดน้อยกว่าบรรณารักษ์หัวหน้าฝ่ายอื่น ๆ (1.88 และ 1.40) ทั้ง ๆ ที่บรรณารักษ์หัวหน้าฝ่ายบริการนั้นน่าจะใช้วิทยานิพนธ์สองด้านนี้มากกว่าด้านอื่น

เรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับห้องสมุด

จากการศึกษาการใช้วิทยานิพนธ์เรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับห้องสมุดของผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัยกลุ่มต่าง ๆ ปรากฏว่าผู้บริหารทุกกลุ่มใช้วิทยานิพนธ์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับหน่วยงานและ/หรือองค์การที่เกี่ยวข้อง (เช่น หน่วยโสตทัศนศึกษา เป็นต้น) หนังสือและการผลิต การผลิตสื่อ การศึกษาทางการสอน และการพิมพ์แตกต่างกัน ($p < 0.05$) ในขณะที่การใช้วิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผลหลักสูตรของบรรณารักษ์กลุ่มต่าง ๆ อยู่ในระดับที่ไม่แตกต่างกัน ($p > 0.05$) วิทยานิพนธ์ทุกเรื่องที่เกี่ยวข้องกับงานห้องสมุด ยกเว้นเรื่องการประเมินผลหลักสูตรนั้น เป็นวิทยานิพนธ์เรื่องที่ใช้ผู้บริหารที่เป็นทั้งหัวหน้าห้องสมุดและหัวหน้าฝ่ายใช้มากกว่าผู้อำนวยการและ/หรือหัวหน้าห้องสมุด และบรรณารักษ์หัวหน้าฝ่าย ในขณะที่วิทยานิพนธ์เกี่ยวกับการประเมินผลหลักสูตรนั้นผู้อำนวยการและ/หรือหัวหน้าห้องสมุดใช้มากกว่าบรรณารักษ์หัวหน้าฝ่าย และผู้ที่เป็นทั้งหัวหน้าห้องสมุดและหัวหน้าฝ่าย วิทยานิพนธ์เรื่องที่มีการใช้น้อย คือมีระดับการใช้ตั้งแต่ 1.59 ถึง 1.94 ได้แก่ เรื่องการผลิตสื่อการศึกษาทางการสอน การประเมินผลหลักสูตร และการพิมพ์นั้น ปรากฏว่าผู้อำนวยการและ/หรือหัวหน้าห้องสมุดใช้วิทยานิพนธ์เรื่องดังกล่าวน้อยกว่าผู้บริหารกลุ่มอื่น

สำหรับระดับการใช้วิทยานิพนธ์ของบรรณารักษ์หัวหน้าฝ่ายต่าง ๆ ปรากฏว่าบรรณารักษ์หัวหน้าฝ่ายบริการใช้วิทยานิพนธ์ทุกเรื่องน้อยกว่าบรรณารักษ์หัวหน้าฝ่ายอื่น ๆ โดยวิทยานิพนธ์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับหน่วยงานและ/หรือองค์การที่เกี่ยวข้อง เช่น หน่วยโสตทัศนศึกษา เป็นต้น และการผลิตสื่อการศึกษาทางการสอนเป็นเรื่องที่บรรณารักษ์หัวหน้าฝ่ายเทคนิคใช้มากกว่าบรรณารักษ์หัวหน้าฝ่ายอื่น ๆ ในขณะที่บรรณารักษ์หัวหน้าฝ่ายวารสารใช้วิทยานิพนธ์เกี่ยวกับการประเมินผลหลักสูตรและการพิมพ์มากกว่าบรรณารักษ์หัวหน้าฝ่ายอื่น ๆ ส่วนผู้บริหารที่รับผิดชอบงานห้องสมุดสาขา เป็นกลุ่มที่ใช้วิทยานิพนธ์เกี่ยวกับหนังสือและการผลิตมากกว่าบรรณารักษ์หัวหน้าฝ่ายอื่น ๆ

เมื่อเปรียบเทียบระดับการใช้วิทยานิพนธ์ทุกเรื่องในแต่ละด้าน นับตั้งแต่การบริหารงานห้องสมุด การบริหารงานบุคลากร การบริการ งานเทคนิค และเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับห้องสมุดโดยละเอียดแล้ว จะเห็นว่าวิทยานิพนธ์เรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานห้องสมุดมีการใช้โดยเฉลี่ยในระดับน้อยมากที่สุด

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

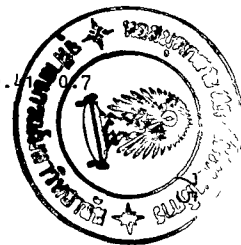

ตารางที่ 19 ขอบเขตเนื้อหาวิทยานิพนธ์ด้านต่าง ๆ ที่ผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัยใช้ จำแนกตามตำแหน่งและประเภทงาน
ที่รับผิดชอบ

ขอบเขตเนื้อหาวิทยานิพนธ์	ผู้อำนวยการ และ/หรือหัวหน้า ห้องสมุด		บรรณารักษ์หัวหน้าฝ่าย												เป็นทั้งหัวหน้า ห้องสมุดและ หัวหน้าฝ่าย		F	α		
			ธุรการ		บริการ		เทคนิค		วารสาร		โสตฯ		อื่น ๆ						รวม	
	$\bar{X}$	s.d.	$\bar{X}$	s.d.	$\bar{X}$	s.d.	$\bar{X}$	s.d.	$\bar{X}$	s.d.	$\bar{X}$	s.d.	$\bar{X}$	s.d.	$\bar{X}$	s.d.	$\bar{X}$	s.d.		
การบริหารงานห้องสมุด																				
1. การศึกษาสภาพการจัดและ การดำเนินงานห้องสมุด (อาคาร ครุภัณฑ์ การให้ บริการ) (N = 77)	3.22	0.65	(4.00)	-	(2.88)	(1.11)	(3.23)	(0.73)	(3.20)	(0.84)	(3.00)	-	(3.33)	(0.58)	3.10	0.90	3.21	0.86	0.19	0.8
2. ประวัติและพัฒนาการห้องสมุด (N = 74)	2.12	1.05	(3.00)	-	(2.25)	(0.86)	(2.08)	(1.04)	(2.80)	(1.10)	(2.00)	-	(2.33)	(1.53)	2.28	0.97	2.50	0.86	0.76	0.5*
3. กฎและระเบียบข้อบังคับ (N = 73)	2.00	0.94	(4.00)	-	(1.81)	(0.83)	(2.33)	(0.78)	(2.00)	(0.82)	(1.00)	-	(2.00)	(1.00)	2.05	0.88	2.32	1.16	0.60	0.5*
การบริหารงานบุคลากร																				
1. สถานภาพบุคลากร (N = 76)	2.72	1.07	(4.00)	-	(2.63)	(0.89)	(3.00)	(1.00)	(2.67)	(0.58)	(2.00)	-	(2.00)	(1.00)	2.74	0.94	2.89	0.94	0.19	0.8
2. คู่มือการปฏิบัติงาน (N = 73)	2.44	1.03	(4.00)	-	(2.00)	(1.10)	(3.21)	(0.80)	(2.75)	(0.50)	(3.00)	-	(2.67)	(1.53)	2.64	1.09	2.83	1.20	0.54	0.5*
3. การฝึกอบรมและการศึกษา ของบรรณารักษ์ (N = 74)	2.53	0.94	(4.00)	-	(2.06)	(0.77)	(2.50)	(0.94)	(3.25)	(0.50)	(3.00)	-	(2.00)	(1.00)	2.41	0.91	2.72	1.07	0.66	0.5*
4. การประเมินผลการปฏิบัติงาน ของห้องสมุด (N = 72)	2.38	0.96	(4.00)	-	(2.94)	(1.00)	(2.46)	(1.13)	(3.50)	(0.58)	(3.00)	-	(2.67)	(0.58)	2.84	1.00	2.61	1.04	1.29	0.2*
5. ชีวิตประจำวันบุคคลและผลงาน (N = 71)	1.65	0.79	-	-	(1.69)	(0.70)	(2.00)	(1.00)	(2.00)	-	-	-	(2.00)	(1.00)	1.86	0.80	2.22	0.81	2.36	0.1*

ตารางที่ 19 (ต่อ) ขอบเขตเนื้อหาวิทยานิพนธ์ด้านต่าง ๆ ที่ผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัยใช้ จำแนกตามตำแหน่งและประเภทงาน
ที่รับผิดชอบ

ขอบเขตเนื้อหาวิทยานิพนธ์	ผู้อำนวยการ และ/หรือหัวหน้า ห้องสมุด		บรรณารักษ์หัวหน้าฝ่าย												เป็นทั้งหัวหน้า ห้องสมุดและ หัวหน้าฝ่าย		F	α		
			ธุรการ		บริการ		เทคนิค		วารสาร		โสตฯ		อื่น ๆ		รวม					
	$\bar{X}$	s.d.	$\bar{X}$	s.d.	$\bar{X}$	s.d.	$\bar{X}$	s.d.	$\bar{X}$	s.d.	$\bar{X}$	s.d.	$\bar{X}$	s.d.	$\bar{X}$	s.d.				
งานบริการ																				
1. บริการตอบคำถามหรือ บริการอ้างอิง (N = 78)	2.78	1.06	(3.00)	-	(2.94)	(1.00)	(3.00)	(0.96)	(2.00)	(0.82)	(3.00)	-	(2.33)	(0.58)	2.83	0.95	3.21	0.79	1.30	0.2*
2. บริการรับ-จ่าย (N = 75)	2.47	0.94	(2.00)	-	(2.41)	(1.33)	(2.46)	(0.97)	(1.75)	(0.50)	(3.00)	-	(2.33)	(0.58)	2.36	1.06	2.79	1.03	1.12	0.3*
3. บริการครรชนวารสาร (N = 75)	2.29	1.02	(3.00)	-	(2.00)	(1.10)	(2.23)	(1.01)	(3.40)	(0.55)	(2.00)	-	(2.00)	-	2.28	1.02	2.61	1.14	0.67	0.5*
4. การสำรวจความสนใจและ ความต้องการอ่าน (N = 79)	2.50	1.04	(4.00)	-	(2.94)	(1.03)	(2.67)	(1.11)	(3.40)	(0.89)	(1.00)	-	(2.67)	(1.15)	2.86	1.07	2.89	1.10	0.83	0.4*
5. การสำรวจการใช้ทรัพยากร ประเภทต่าง ๆ (N = 77)	2.59	1.00	(4.00)	-	(2.65)	(1.06)	(2.53)	(1.13)	(2.75)	(0.96)	(3.00)	-	(2.68)	(1.00)	2.68	1.04	3.05	0.97	1.15	0.3*
6. การสำรวจการใช้บริการด้าน ต่าง ๆ ของห้องสมุด (N = 79)	2.58	0.96	(4.00)	-	(2.94)	(1.16)	(2.69)	(1.11)	(3.20)	(0.84)	(3.00)	-	(3.00)	(1.00)	2.93	1.06	3.00	0.75	1.09	0.3*
7. การให้บริการสื่อไม่ตีพิมพ์ เช่น โทรทัศน์ เป็นต้น (N = 74)	2.24	1.03	(3.00)	-	(1.88)	(1.05)	(2.33)	(1.15)	(1.50)	(0.58)	(3.00)	-	(1.67)	(0.58)	2.03	1.03	2.00	1.05	0.29	0.7
8. การวิเคราะห์เอกสาร เช่น การวิเคราะห์เนื้อหาหนังสือ และวารสารวิชาต่าง ๆ การวิเคราะห์การอ้างอิง เป็นต้น (N = 77)	2.47	1.01	(2.00)	-	(2.00)	(1.06)	(2.60)	(1.12)	(3.25)	(0.50)	(3.00)	-	(2.00)	(1.00)	2.37	1.07	2.63	1.12	0.4	0.7

ตารางที่ 19 (ต่อ) ขอบเขตเนื้อหาวิทยานิพนธ์ด้านต่าง ๆ ที่ผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัยใช้ จำแนกตามตำแหน่งและประเภทงานที่รับผิดชอบ

ขอบเขตเนื้อหาวิทยานิพนธ์	ผู้อำนวยการและ/หรือหัวหน้าห้องสมุด		บรรณารักษ์หัวหน้าฝ่าย								เป็นทั้งหัวหน้าห้องสมุดและหัวหน้าฝ่าย		F	∞							
			ธุรการ		บริการ		เทคนิค		วารสาร		โสตฯ				อื่น ๆ		รวม				
	$\bar{X}$	s.d.	$\bar{X}$	s.d.	$\bar{X}$	s.d.	$\bar{X}$	s.d.	$\bar{X}$	s.d.	$\bar{X}$	s.d.			$\bar{X}$	s.d.	$\bar{X}$	s.d.			
งานเทคนิค																					
1. การจัดทำ (N = 145)	3.36	0.91														3.10	0.93	3.32	0.84	1.29	0.2*
			(2.80)	(1.10)	(2.61)	(0.89)	(3.38)	(0.97)	(3.18)	(0.75)	(3.56)	(0.73)	(3.50)	(0.58)							
2. การสำรวจหนังสือ (N = 144)	2.85	0.83														2.99	0.82	2.98	0.97	0.26	0.7
			(2.80)	(0.84)	(2.92)	(0.97)	(3.10)	(0.83)	(3.18)	(0.40)	(2.50)	(0.76)	(3.50)	(0.58)							
3. การจำหน่ายหนังสือออกจากห้องสมุด (N = 144)	2.96	1.00														2.99	0.92	2.84	1.02	0.31	0.7
			(3.67)	(0.52)	(2.63)	(0.92)	(3.19)	(0.87)	(3.30)	(0.67)	(2.38)	(0.92)	(3.50)	(1.00)							
4. การอนุรักษ์ทรัพยากรห้องสมุด (N = 144)	3.08	0.89														3.00	0.96	2.93	0.89	0.20	0.8
			(3.50)	(0.55)	(2.65)	(1.11)	(3.14)	(0.91)	(3.09)	(0.83)	(3.13)	(0.99)	(3.00)	(0.82)							
5. การให้หัวเรื่อง (N = 147)	3.04	0.90														3.16	0.83	3.37	0.97	1.36	0.2*
			(2.60)	(0.89)	(2.91)	(1.04)	(3.50)	(0.67)	(3.33)	(0.65)	(3.13)	(0.64)	(3.00)	-							
6. การจัดหมู่ (N = 144)	2.96	0.92														3.03	0.95	3.37	0.88	2.43	0.09*
			(2.60)	(0.89)	(2.74)	(1.18)	(3.41)	(0.73)	(3.10)	(0.99)	(3.00)	(0.76)	(3.00)	-							
7. การทำบัตรรายการ (N = 145)	2.96	0.90														3.06	0.96	3.28	0.86	1.28	0.2*
			(2.80)	(1.10)	(2.61)	(1.12)	(3.50)	(0.74)	(2.90)	(0.99)	(3.50)	(0.53)	(3.00)	-							
8. การดำเนินงานเทคนิคระบบศูนย์รวม (N = 146)	3.09	0.88														3.24	0.93	3.00	1.09	0.89	0.4*
			(3.20)	(1.10)	(2.71)	(1.12)	(3.59)	(0.59)	(3.55)	(0.69)	(3.25)	(0.89)	(3.75)	(0.50)							
9. การวัดประสิทธิผลการจัดระบบสารสนเทศ (N = 148)	3.28	0.88														3.22	0.85	3.18	0.84	0.12	0.8
			(3.17)	(0.98)	(3.13)	(0.99)	(3.25)	(0.79)	(3.50)	(0.80)	(3.00)	(0.76)	(3.25)	(0.50)							

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 19 (ต่อ) ขอบเขตเนื้อหาวิทยานิพนธ์ด้านต่าง ๆ ที่ผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัยใช้ จำแนกตามตำแหน่งและประเภทงานที่รับผิดชอบ

ขอบเขตเนื้อหาวิทยานิพนธ์	บรรณารักษ์หัวหน้าฝ่าย														เป็นทั้งหัวหน้าห้องสมุดและหัวหน้าฝ่าย		F	CC		
	ผู้อำนวยการและ/หรือหัวหน้าห้องสมุด		ธุรการ		บริการ		เทคนิค		วารสาร		โสตฯ		อื่น ๆ		รวม					
	$\bar{X}$	s.d.	$\bar{X}$	s.d.	$\bar{X}$	s.d.	$\bar{X}$	s.d.	$\bar{X}$	s.d.	$\bar{X}$	s.d.	$\bar{X}$	s.d.	$\bar{X}$	s.d.				
<u>เรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับห้องสมุด</u>																				
1. หน่วยงานและ/หรือองค์การที่เกี่ยวข้อง เช่น ศูนย์สื่อการศึกษา ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา เป็นต้น (N = 145)	3.12	0.86	(3.33)	(0.82)	(2.75)	(0.94)	(2.89)	(0.74)	(3.00)	(1.10)	(3.44)	(0.88)	(3.00)	(0.82)	2.97	0.90	2.96	0.92	0.30	0.7
2. สื่อการศึกษาทางการสอน (N = 145)	3.00	0.85	(3.00)	(0.89)	(2.71)	(0.86)	(2.90)	(0.79)	(2.55)	(1.13)	(3.25)	(0.89)	(3.25)	(0.50)	2.85	0.88	2.74	0.95	0.71	0.4*
3. การประเมินผลหลักสูตร (N = 143)	2.69	0.79	(2.50)	(0.55)	(2.63)	(0.92)	(2.74)	(0.81)	(2.36)	(1.03)	(2.63)	(0.52)	(2.50)	(0.58)	2.60	0.82	2.47	0.94	0.63	0.5*
4. หนังสือและการผลิต (N = 147)	2.89	0.75	(3.00)	(0.89)	(2.50)	(0.98)	(3.00)	(0.86)	(2.83)	(0.94)	(3.00)	(0.76)	(3.25)	(0.50)	2.82	0.90	2.89	1.04	0.10	0.9
5. การพิมพ์ (N = 145)	2.48	0.82	(3.00)	(0.89)	(2.38)	(0.97)	(2.75)	(0.85)	(2.64)	(1.12)	(2.88)	(0.64)	(3.00)	(0.82)	2.66	0.92	2.59	0.98	0.36	0.7

* มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 (CC)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การใช้ส่วนต่าง ๆ ของวิทยานิพนธ์

วิทยานิพนธ์แต่ละเล่มประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ ที่สำคัญ คือ มีบทนำ การทบทวนวรรณกรรม วิธีดำเนินการวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูล สรุปและอภิปรายผลการวิจัย นอกจากนี้วิทยานิพนธ์ยังมี ส่วนประกอบอื่น ๆ อันได้แก่ บทคัดย่อ ข้อเสนอแนะ บรรณานุกรม ภาคผนวก กิตติกรรมประกาศ และประวัติผู้เขียน จากการศึกษาว่าผู้บริหารได้เลือกใช้เนื้อหาตอนใดหรือส่วนใดของวิทยานิพนธ์ ถ้าใช้ส่วนนั้นได้รับประโยชน์เพียงใด ผลปรากฏว่าวิทยานิพนธ์ส่วนที่มีการใช้มากที่สุดได้แก่ บทสรุปและ อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ และบทคัดย่อ ซึ่งมีการใช้ระหว่าง 3.52, 3.37 และ 3.33 ตามลำดับ การใช้ดังกล่าวกล่าวได้ว่าเป็นการใช้ระดับปานกลางค่อนข้างมาก ส่วนของวิทยานิพนธ์ที่มีการใช้รอง ลงมา ได้แก่ การทบทวนวรรณกรรม การวิเคราะห์ข้อมูล และบทนำ คือมีการใช้น้อยค่อนข้างปาน กลางอยู่ระหว่าง 2.72 ถึง 2.94 ส่วนวิธีดำเนินการวิจัย และบรรณานุกรมมีการใช้รองลงมา อยู่ระหว่าง 2.65 ถึง 2.69 วิทยานิพนธ์ส่วนที่ใช้น้อย ได้แก่ ภาคผนวก กิตติกรรมประกาศ และ ประวัติผู้เขียน (1.46 ถึง 2.33)

เมื่อศึกษาถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการใช้วิทยานิพนธ์ส่วนนั้น ๆ ปรากฏว่าส่วนของวิทยานิพนธ์ ที่ผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัยได้รับประโยชน์มากที่สุด คือ บทสรุปและอภิปรายผล ข้อเสนอแนะ และ บทคัดย่อ ซึ่งได้รับประโยชน์ปานกลางค่อนข้างมากระหว่าง 3.21 ถึง 3.44 รองลงมาได้แก่ การทบทวนวรรณกรรม การวิเคราะห์ข้อมูล และบรรณานุกรม ซึ่งได้รับประโยชน์ระหว่าง 2.80 ถึง 2.88 ส่วนบทนำ และวิธีดำเนินการวิจัย ปรากฏว่าผู้บริหารได้ประโยชน์น้อยค่อนข้างปานกลาง คือระหว่าง 2.73 ถึง 2.77 วิทยานิพนธ์ส่วนที่ใ้ประโยชน์น้อยที่สุด ได้แก่ ภาคผนวก กิตติกรรม- ประกาศ และประวัติผู้เขียน (1.51 ถึง 2.35) จะเห็นว่าประโยชน์ที่ได้รับจากการใช้ส่วนต่าง ๆ ของวิทยานิพนธ์มีระดับต่างกัน ทั้งนี้สอดคล้องกับระดับการใช้ กล่าวคือวิทยานิพนธ์ส่วนใดที่มีการใช้ มาก ผู้ใช้จะได้รับประโยชน์จากการใช้เนื้อหาของส่วนนั้นในระดับมากเช่นกัน ยกเว้นการใช้วิธีดำเนินการ วิจัย การวิเคราะห์ข้อมูล และบรรณานุกรมที่ผู้ใช้ตอบว่าได้ประโยชน์มากกว่าการใช้จริง (ตารางที่ 20)

ตารางที่ 20 ระดับการใช้ส่วนต่าง ๆ ของวิทยานิพนธ์ทางบรรณารักษศาสตร์ และประโยชน์ที่ได้รับ (N=86)

ส่วนต่าง ๆ ของวิทยานิพนธ์	ระดับการใช้		ประโยชน์ที่ได้รับ	
	$\bar{x}$	s.d.	$\bar{x}$	s.d.
บทนำ	2.72	0.99	2.73	0.88
การทบทวนวรรณกรรม	2.94	0.96	2.88	0.96
วิธีดำเนินการวิจัย	2.69	0.98	2.77	0.95
การวิเคราะห์ข้อมูล	2.74	0.84	2.87	0.86
บทสรุปและอภิปรายผล	3.52	0.69	3.44	0.69
ขอเสนอแนะ	3.37	0.75	3.25	0.82
บทคัดย่อ	3.33	0.91	3.21	0.93
บรรณานุกรม	2.65	0.89	2.80	0.87
ภาคผนวก	2.33	0.86	2.35	0.97
กิตติกรรมประกาศ	1.46	0.60	1.51	0.68
ประวัติผู้เขียน	1.76	0.76	1.75	0.87

วัตถุประสงค์ของการใช้วิทยานิพนธ์

จากการสอบถามวัตถุประสงค์การใช้วิทยานิพนธ์ทางบรรณารักษศาสตร์ของผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัยว่าใช้วิทยานิพนธ์ในงานบริหาร และใช้ในงานวิชาการ ปรากฏว่าในการใช้วิทยานิพนธ์เพื่อประโยชน์ในงานบริหาร ผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัยใช้วิทยานิพนธ์เพราะมีเรื่องราวตรงกับงานที่รับผิดชอบอยู่เป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาคือเพื่อหาแนวทางในการวางแผนและการตัดสินใจ และเห็นความสำคัญของวิทยานิพนธ์ในการประยุกต์ช่วยการดำเนินงานตามลำดับ ส่วนการใช้วิทยานิพนธ์เพื่อถ่ายทอดแนวความคิดใหม่ ๆ แก่ผู้บังคับบัญชา ปรากฏว่าเป็นวัตถุประสงค์ของการใช้อันดับหลังสุด

ในด้านการใช้วิทยานิพนธ์เพื่อประโยชน์ต่องานวิชาการ ปรากฏว่าผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัยมีวัตถุประสงค์ใช้วิทยานิพนธ์เรียงตามลำดับดังนี้คือ ใช้เพื่อติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการ ใช้เพราะมีเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับห้องสมุดมหาวิทยาลัย และใช้เพื่อประโยชน์อื่น ๆ ทางวิชาการ (เช่น งานเขียน การบรรยาย ฯลฯ) เป็นอันดับสุดท้าย (ตารางที่ 21)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 21 วัตถุประสงค์ของการใช้วิทยานิพนธ์ทางบรรณารักษศาสตร์ของผู้บริหารห้องสมุด
มหาวิทยาลัย

วัตถุประสงค์ของการใช้วิทยานิพนธ์	ลำดับที่ของความสำคัญ			
	1	2	3	4
ใช้ในงานบริหาร				
1. หาแนวทางในการวางแผนและการตัดสินใจ (N=78)	21	29	24	5
2. เพื่อถ่ายทอดแนวความคิดใหม่ ๆ แก่ผู้ใต้บังคับบัญชา (N=75)	8	13	16	38
3. มีเรื่องราวตรงกับงานที่รับผิดชอบอยู่ (N=80)	45	18	13	4
4. เห็นความสำคัญของวิทยานิพนธ์ในการประยุกต์ ช่วยการดำเนินงาน (N=78)	12	29	18	19
ใช้ในงานวิชาการ				
1. เพื่อติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการ (N=80)	37	33	10	
2. มีเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับห้องสมุดมหาวิทยาลัย (N=80)	25	27	28	
3. เพื่อประโยชน์อื่น ๆ ทางวิชาการ เช่น งานเขียน การบรรยาย ฯลฯ (N=76)	19	23	34	

1 = สำคัญมากที่สุด 2,3,4 มีความสำคัญรองลงมาตามลำดับ

เมื่อจำแนกวัตถุประสงค์ของการใช้วิทยานิพนธ์ทางบรรณารักษศาสตร์ตามสถานภาพการ
ศึกษาของผู้ตอบที่อยู่ระหว่างการศึกษาคือและไม่ได้ศึกษาคือ ปรากฏว่าสำหรับการใช้วิทยานิพนธ์
เพื่อประโยชน์ในงานบริหาร ผู้บริหารที่อยู่ระหว่างการศึกษาคือใช้วิทยานิพนธ์เพราะเห็นความสำคัญ
ของวิทยานิพนธ์ในการประยุกต์ช่วยการดำเนินงาน และเพราะวิทยานิพนธ์นั้นมีเรื่องราวที่ตรงกับ
งานที่รับผิดชอบอยู่ โดยวัตถุประสงค์การใช้ทั้ง 2 ประการอยู่ในอันดับที่ใกล้เคียงกัน ในขณะที่
ผู้บริหารที่ไม่ได้อยู่ระหว่างการศึกษาคือใช้วิทยานิพนธ์ในงานบริหารเพราะมีเรื่องราวตรงกับงานที่
รับผิดชอบอยู่มากที่สุด รองลงมาคือ หาแนวทางในการวางแผนและการตัดสินใจ ผู้บริหารทั้ง

2 กลุ่มคือ ผู้ที่อยู่ระหว่างการศึกษาต่อและไม่ได้ศึกษาต่อใช้วิทยานิพนธ์เพื่อถ่ายทอดแนวความคิดใหม่ ๆ แก่ผู้ใ้บังคับบัญชาเป็นอันดับสุดท้าย

ส่วนการใช้วิทยานิพนธ์เพื่อประโยชน์ทางวิชาการ ปรากฏว่าวัตถุประสงค์ในการใช้วิทยานิพนธ์ของผู้บริหารที่อยู่ระหว่างการศึกษาต่อและไม่ได้ศึกษาต่อไม่ต่างกัน กล่าวคือ ทั้งสองกลุ่มใช้วิทยานิพนธ์ตามลำดับดังนี้ เพื่อติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการ มีเรื่องราวเกี่ยวข้องกับหอสมุดมหาวิทยาลัย และเพื่อประโยชน์อื่น ๆ ทางวิชาการ เช่น งานเขียน การบรรยาย ฯลฯ (ตารางที่ 22)

ศูนย์วิทยพัทพยาบาล
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 22 วัตถุประสงค์ของการใช้วิทยานิพนธ์ทางบรรณารักษศาสตร์ จำแนกตามสถานภาพ
การศึกษา

วัตถุประสงค์ของการใช้	ศึกษาต่อ (N=12)				ไม่ได้ศึกษาต่อ (N=68)			
	ลำดับความสำคัญ				ลำดับความสำคัญ			
	1	2	3	4	1	2	3	4
<u>ใช้ในงานบริหาร</u>								
1. หาแนวทางในการวางแผน และการตัดสินใจ	3	7	1	1	18	22	23	4
2. เพื่อถ่ายทอดแนวความคิด ใหม่ ๆ แก่ผู้บังคับบัญชา	2	3	1	6	6	10	15	32
3. มีเรื่องราวตรงกับงานที่ รับผิดชอบอยู่	4	4	3	1	41	14	10	3
4. เห็นความสำคัญของวิทยานิพนธ์ ในการประยุกต์ช่วย การดำเนินงาน	4	5	3	-	8	24	15	19
<u>ใช้ในงานวิชาการ</u>								
1. เพื่อติดตามความก้าวหน้า ทางวิชาการ	5	5	2		32	28	8	
2. มีเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับ ห้องสมุดมหาวิทยาลัย	3	6	3		22	21	25	
3. เพื่อประโยชน์อื่น ๆ ทาง วิชาการ เช่น งานเขียน การบรรยาย ฯลฯ	2	4	5		17	19	29	

1 = สำคัญมากที่สุด 2,3,4 มีความสำคัญรองลงมาตามลำดับ

ประโยชน์ที่ได้รับจากการใช้วิทยานิพนธ์

จากการสอบถามว่าในการใช้วิทยานิพนธ์นี้ ผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัยได้รับประโยชน์ในเรื่องต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด คือ 1) วิทยานิพนธ์ช่วยแก้ปัญหาการดำเนินงานที่อยู่ในความรับผิดชอบ 2) ผลการวิจัยสามารถประยุกต์ช่วยการดำเนินงานห้องสมุด 3) ช่วยวางรูปแบบการบริหารที่เป็นอยู่ให้เป็นระบบมากขึ้น 4) เพิ่มพูนความรู้ทางวิชาการทั่ว ๆ ไป 5) เพิ่มพูนความรู้ทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับงานที่รับผิดชอบ 6) ได้ข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือมาใช้ประโยชน์ในการผลิตงานวิชาการ ผลปรากฏว่าผู้บริหารได้รับประโยชน์จากการใช้วิทยานิพนธ์เพื่อเพิ่มพูนความรู้ทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับงานที่รับผิดชอบ และเพิ่มพูนความรู้ทางวิชาการทั่ว ๆ ไปมากที่สุด ซึ่งประโยชน์ที่ได้รับนี้อยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างมาก (3.25 ถึง 3.27) ส่วนประโยชน์อื่น ๆ ที่ได้รับจากการใช้วิทยานิพนธ์ คือ ผลการวิจัยสามารถประยุกต์ช่วยการดำเนินงานห้องสมุดได้ วิทยานิพนธ์ช่วยให้ได้ข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือได้มาใช้ประโยชน์ในการผลิตงานวิชาการ ผลการวิจัยสามารถช่วยแก้ปัญหาการดำเนินงานที่อยู่ในความรับผิดชอบ และช่วยวางรูปแบบการบริหารงานที่เป็นอยู่ให้เป็นระบบมากขึ้น ซึ่งประโยชน์นี้ผู้บริหารได้รับอยู่ในระดับน้อยค่อนข้างปานกลาง (2.64 ถึง 2.88) (ตารางที่ 23)

ตารางที่ 23 ประโยชน์ที่ได้รับจากการใช้วิทยานิพนธ์ทางบรรณารักษศาสตร์ของผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัย

ประโยชน์ที่ได้รับ	$\bar{x}$	s.d.
ช่วยแก้ปัญหาการดำเนินงานที่อยู่ในความรับผิดชอบ (N=82)	2.78	0.82
ผลการวิจัยสามารถประยุกต์ช่วยการดำเนินงานห้องสมุด (N=83)	2.88	0.72
ช่วยวางรูปแบบการบริหารที่เป็นอยู่ให้เป็นระบบมากขึ้น (N=80)	2.64	0.73
เพิ่มพูนความรู้ทางวิชาการทั่ว ๆ ไป (N=84)	3.25	0.76
เพิ่มพูนความรู้ทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับงานที่รับผิดชอบ (N=83)	3.27	0.75
ได้ข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือมาใช้ประโยชน์ในการผลิตงานวิชาการ (N=81)	2.82	0.81

ปัญหาของการใช้วิทยานิพนธ์

จากการสอบถามผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่ใช้วิทยานิพนธ์บรรณารักษศาสตร์ในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา (86 คน) ว่าประสบปัญหาอะไรในการใช้วิทยานิพนธ์ โดยปัญหานั้นเป็นปัญหาอันเกิดจากวิทยานิพนธ์ และการเข้าถึงตัวเล่มในเรื่องใดและระดับใดบ้าง

ปัญหาที่เกิดจากวิทยานิพนธ์นั้น สามารถจำแนกได้เป็น 2 กลุ่มคือ ก) ปัญหาที่เกิดจากตัวเล่มวิทยานิพนธ์ อันได้แก่ 1) ใช้ภาษาวิชาการมากเกินไปจนอ่านไม่เข้าใจ 2) เรื่องที่มีอยู่ไม่ตรงกับความต้องการ และ 3) ใช้สถิติที่ยากแก่การตีความหมายข้อมูล และ ข) ปัญหาที่เกิดจากตัวผู้ใช้วิทยานิพนธ์ อันได้แก่ 1) ไม่สามารถนำผลวิจัยที่มีอยู่มาประยุกต์ช่วยการปฏิบัติงานได้ 2) ขาดความเชื่อมั่นในคุณภาพผลการวิจัย จึงไม่เห็นความสำคัญของการใช้ และ 3) ต้องอุทิศเวลาให้กับงานที่รับผิดชอบอยู่จนไม่มีเวลาค้นหาความรู้เพิ่มเติม

สำหรับปัญหาที่เกิดจากการเข้าถึงวิทยานิพนธ์ ได้แก่ 1) ไม่ทราบว่ามีการทำวิทยานิพนธ์เรื่องอะไรบ้าง 2) ไม่ทราบแหล่งของวิทยานิพนธ์ว่ามีเก็บที่ใดบ้าง 3) วิทยานิพนธ์เล่มที่ต้องการใช้มีอยู่ในห้องสมุดอื่น ทำให้ไม่สะดวกต่อการใช้ 4) บทความที่พิมพ์เผยแพร่ออกนอกล่าช้า ทำให้ไม่ทราบงานวิจัยใหม่ ๆ 5) มีการเผยแพร่วิทยานิพนธ์ในวงจำกัด เช่น เผยแพร่เฉพาะในห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่นิสิตปริญญาโทบรรณารักษศาสตร์เรียนอยู่เท่านั้น เป็นต้น 6) การให้บริการแบบชั้นปิด และ 7) การไม่ให้ยืมวิทยานิพนธ์ออกนอกห้องสมุด ผลปรากฏดังนี้

สำหรับปัญหาที่เกิดจากการใช้วิทยานิพนธ์อันเนื่องมาจากตัวเล่มวิทยานิพนธ์นั้น ผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัยมีปัญหากับวิทยานิพนธ์ที่มีอยู่ไม่ตรงกับความต้องการมากที่สุด โดยปัญหาที่ประสบอยู่ระหว่าง 2.71 รองลงมาได้แก่การใช้สถิติที่ยากแก่การตีความหมายข้อมูล และการใช้ภาษาวิชาการมากเกินไปจนอ่านไม่เข้าใจ (2.46 และ 2.30 ตามลำดับ) ส่วนปัญหาที่เกิดจากตัวผู้ใช้วิทยานิพนธ์เอง เป็นปัญหาที่รองลงมาจากปัญหากับตัวเล่มวิทยานิพนธ์ คือเป็นปัญหาที่อยู่ระหว่าง 2.18 ถึง 2.46 โดยปัญหาที่มีมากที่สุด คือ ผู้ใช้ต้องอุทิศเวลาให้กับงานที่รับผิดชอบอยู่จนไม่มีเวลาค้นหาความรู้เพิ่มเติม (2.46) ในขณะที่ผู้ใช้ขาดความเชื่อมั่นในคุณภาพของผลงานวิจัยเป็นปัญหาเพียง 2.18 หรือเป็นปัญหาในระดับน้อย

สำหรับปัญหาที่เกิดจากการเข้าถึงตัวเล่มวิทยานิพนธ์ ปรากฏว่าผู้ใช้มีปัญหาในระดับค่อนข้างมากในเรื่องการเผยแพร่วิทยานิพนธ์อยู่ในวงจำกัด เช่น เผยแพร่เฉพาะในห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่นิติปรัชญาโทบรรณารักษศาสตร์เรียนอยู่เท่านั้น (3.37) ปัญหารองลงมาได้แก่ บทความที่ย่อพิมพ์เผยแพร่ออกนอกลำโพง ทำให้ไม่ทราบงานวิจัยใหม่ ๆ (3.17) นอกจากนี้ยังมีปัญหาที่เกิดจากวิทยานิพนธ์เล่มที่ต้องการใช้มีอยู่ในห้องสมุดอื่น ทำให้ไม่สะดวกต่อการใช้ และห้องสมุดยังไม่ให้บริการแบบชั้นเปิด ตลอดจนการไม่ให้อ่านวิทยานิพนธ์ออกนอกห้องสมุดด้วย (2.90 ถึง 3.02) ส่วนปัญหาเกี่ยวกับการที่ผู้ใช้ไม่ทราบว่ามีการทำวิทยานิพนธ์เรื่องอะไรบ้างนั้น ปรากฏว่าผู้บริหารประสบปัญหาในระดับ 2.61 และมีปัญหาค่อนข้างน้อยมากในเรื่องไม่ทราบแหล่งจัดเก็บของวิทยานิพนธ์ว่ามีเก็บที่ใดบ้าง (2.26) (ตารางที่ 24)

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 24 ปัญหาการใช้วิทยานิพนธ์บรรณารักษศาสตร์ของผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัย

ปัญหาของการใช้วิทยานิพนธ์	$\bar{X}$	s.d.
<u>ปัญหาที่เกิดจากการใช้วิทยานิพนธ์</u>		
<u>ปัญหาที่เกิดจากตัวเล่มวิทยานิพนธ์</u>		
1 ใช้ภาษาวิชาการมากเกินไปจนอ่านไม่เข้าใจ (N = 82)	2.30	1.48
2 เรื่องที่มีอยู่ไม่ตรงกับความต้องการ (N = 84)	2.71	1.61
3 ใช้สถิติที่ยากแก่การตีความหมายขมมูล (N = 81)	2.46	1.53
<u>ปัญหาที่เกิดจากตัวผู้ใช้วิทยานิพนธ์</u>		
1 ไม่สามารถนำผลวิจัยที่มีอยู่มาประยุกต์ช่วยการปฏิบัติงานได้ (N = 84)	2.32	1.49
2 ขาดความเชื่อมั่นในคุณภาพผลการวิจัย จึงไม่เห็นความสำคัญของการใช้ (N = 82)	2.18	1.44
3 ต้องอุทิศเวลาให้กับงานที่รับผิดชอบอยู่จนไม่มีเวลาดูหาความรู้เพิ่มเติม (N = 81)	2.46	1.53
<u>ปัญหาที่เกิดจากการเข้าถึงตัวเล่มวิทยานิพนธ์</u>		
1 ไม่ทราบว่ามีการทำวิทยานิพนธ์เรื่องอะไรบ้าง (N = 82)	2.61	1.58
2 ไม่ทราบแหล่งของวิทยานิพนธ์ว่ามีเก็บที่ใดบ้าง (N = 81)	2.26	1.47
3 วิทยานิพนธ์เล่มที่ต้องการใช้มีอยู่ในห้องสมุดอื่น ทำให้ไม่สะดวกต่อการใช้ (N = 83)	3.02	1.70
4 บทความที่พิมพ์เผยแพร่ออกนอกล่าช้า ทำให้ไม่ทราบงานวิจัยใหม่ ๆ (N = 82)	3.17	1.74
5 มีการเผยแพร่วิทยานิพนธ์ในวงจำกัด เช่น แพร่เฉพาะในห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่นิติปรัชญาโทบรรณารักษศาสตร์เรียนอยู่เท่านั้น เป็นต้น (N = 84)	3.37	1.79
6 การให้บริการแบบชั้นปิด (N = 80)	2.90	1.66
7 การไม่ให้มีวิทยานิพนธ์ออกนอกห้องสมุด (N = 83)	2.99	1.69

จากการวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดจากการใช้วิทยานิพนธ์ดังกล่าวข้างต้นโดยจำแนกตามวุฒิ ตามตำแหน่งและประเภทงานที่รับผิดชอบ ผลปรากฏดังนี้

ในด้านคุณวุฒิ ผู้บริหารที่มีวุฒิปริญญาตรีประสบปัญหาในการใช้วิทยานิพนธ์ในเรื่องที่มีอยู่ไม่ตรงกับความต้องการ ซึ่งปัญหานี้เป็นปัญหาค้นพบแรกของผู้มีวุฒิปริญญาโทและสูงกว่าปริญญาโท เช่นกัน สำหรับปัญหารองลงมาของผู้ใช้ที่มีวุฒิสสูงกว่าปริญญาโท คือ ไม่สามารถนำผลวิจัยที่มีอยู่มาประยุกต์ช่วยการปฏิบัติงานได้ จากการทดสอบความแตกต่างของปัญหาเหล่านี้กับผู้ใช้ที่มีวุฒิต่าง ๆ กัน ผลปรากฏว่าผู้บริหารที่มีวุฒิปริญญาตรี ปริญญาโท และวุฒิสสูงกว่าปริญญาโทประสบปัญหาค้นพบเกิดจากตัวเล่มวิทยานิพนธ์ คือ วิทยานิพนธ์ใช้สถิติที่ยากแก่การตีความหมายข้อมูลแตกต่างกัน คือ กลุ่มปริญญาตรีเป็นกลุ่มที่ประสบปัญหามากที่สุด ($P < 0.01$) จะเห็นว่าผู้บริหารที่ยังมีวุฒิต่ำจะยังมีปัญหาเกี่ยวกับวิทยานิพนธ์ในเรื่องการใช้ภาษาวิชาการที่มากเกินไปจนอ่านไม่เข้าใจ หรือใช้สถิติที่ยากแก่การตีความหมายข้อมูลสูงกว่าผู้บริหารที่มีวุฒิสสูงกว่า ทั้งนี้เป็นเพราะผู้บริหารที่มีวุฒิสสูงขึ้นไปเป็นผู้ที่ผ่านการทำวิจัยมาแล้ว ตลอดจนมีความคุ้นเคยกับการอ่านงานวิจัยมากกว่าผู้บริหารที่มีวุฒิต่ำกว่า จึงทำให้การศึกษาค้นคว้าเป็นไต่รวดเร็วกว่า สำหรับปัญหาที่เกิดจากตัวผู้ใช้วิทยานิพนธ์ ปรากฏว่าผู้บริหารทั้งสามกลุ่มมีปัญหาไม่สามารถใช้วิทยานิพนธ์ได้เต็มที่เนื่องจากต้องอุทิศเวลาให้กับงานที่รับผิดชอบอยู่จนไม่มีเวลาค้นหาความรู้เพิ่มเติมในระดับที่แตกต่างกัน ($P < 0.01$) ส่วนปัญหาค้นพบอื่น ๆ นั้น ปรากฏว่าผู้ใช้แต่ละกลุ่มประสบปัญหาในระดับที่ไม่แตกต่างกัน ($P > 0.05$) (ตารางที่ 25)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 25 ปัญหาการใช้วิทยานิพนธ์บรรณารักษศาสตร์อันเกิดจากการใช้วิทยานิพนธ์ จำแนกตามคุณวุฒิ

ปัญหาการใช้วิทยานิพนธ์	คุณวุฒิ						F	∞
	ปริญญาตรี		ปริญญาโท		สูงกว่าปริญญาโท			
	$\bar{X}$	s.d.	$\bar{X}$	s.d.	$\bar{X}$	s.d.		
<u>ปัญหาที่เกิดจากการใช้วิทยานิพนธ์</u>								
<u>ปัญหาที่เกิดจากตัวเล่มวิทยานิพนธ์</u>								
1) ใช้ภาษาวิชาการมากเกินไปจนอ่านไม่เข้าใจ (N=82)	2.33 (N=30)	0.80	2.28 (N=47)	0.81	2.00 (N=5)	1.22	0.34	0.7
2) เรื่องที่มีอยู่ไม่ตรงกับความต้องการ (N=84)	2.70 (N=30)	0.79	2.77 (N=49)	0.88	2.80 (N=5)	1.30	0.07	0.9
3) ใช้สถิติที่ยากแก่การตีความ- หมายขอมูล (N=82)	2.66 (N=30)	0.97	2.36 (N=47)	0.87	1.80 (N=5)	0.84	2.23	0.1*
<u>ปัญหาที่เกิดจากตัวผู้ใช้วิทยานิพนธ์</u>								
1) ไม่สามารถนำผลวิจัยที่มีอยู่มาประยุกต์ช่วยการปฏิบัติงานได้ (N=82)	2.34 (N=29)	0.67	2.45 (N=48)	0.93	2.40 (N=5)	1.14	0.13	0.8
2) ขาดความเชื่อมั่นในคุณภาพผลวิจัย จึงไม่เห็นความสำคัญของการใช้ (N=81)	2.10 (N=30)	0.86	2.17 (N=46)	0.77	2.00 (N=5)	0.71	0.1	0.8
3) ต้องอุทิศเวลาให้กับงานที่รับผิดชอบอยู่จนไม่มีเวลาค้นหาความรู้เพิ่มเติม (N=81)	3.17 (N=30)	0.93	2.93 (N=46)	1.00	2.20 (N=5)	0.84	2.26	0.1*

* มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 (∞)

จากการวิเคราะห์ปัญหาในการใช้วิทยานิพนธ์ จำแนกตามตำแหน่งและประเภทงานที่รับผิดชอบ สำหรับปัญหานั้นเกิดจากตัวเลมวิทยานิพนธ์ ปรากฏว่าผู้บริหารทั้ง 3 กลุ่มมีปัญหานั้นเนื่องจากวิทยานิพนธ์ เรื่องที่มีอยู่ไม่ตรงกับความต้องการมากที่สุด โดยบรรณารักษ์หัวหน้าฝ่ายเป็นกลุ่มที่ประสบปัญหามากกว่าผู้บริหารกลุ่มอื่น ปัญหา รองลงมาสำหรับบรรณารักษ์หัวหน้าฝ่าย และผู้บริหารที่เป็นทั้งหัวหน้าห้องสมุดและหัวหน้าฝ่าย คือ วิทยานิพนธ์ใช้สถิติที่ยากแก่การตีความหมายข้อมูล ส่วนปัญหา รองลงมาของผู้บริหารที่เป็นผู้อำนวยการและ/หรือหัวหน้าห้องสมุด คือ วิทยานิพนธ์ใช้ภาษาวิชาการมากเกินไปจนอ่านไม่เข้าใจ จากการทดสอบนัยสำคัญของปัญหาที่ผู้ใช้กลุ่มต่าง ๆ ประสบ ปรากฏว่าผู้ใช้แต่ละกลุ่มประสบปัญหานั้นเกิดจากตัวเลมวิทยานิพนธ์ในระดับที่แตกต่างกัน ($p < 0.05$)

สำหรับปัญหานั้นเกิดจากตัวผู้ใช้วิทยานิพนธ์นั้น ปรากฏว่าปัญหาที่ทุกกลุ่มประสบมากคือไม่มีเวลาค้นหาความรู้เพิ่มเติมจากวิทยานิพนธ์ ทั้งนี้เพราะต้องอุทิศเวลาให้กับงานที่รับผิดชอบอยู่ โดยปัญหานี้กลุ่มผู้บริหารที่เป็นทั้งหัวหน้าห้องสมุดและหัวหน้าฝ่ายประสบมากกว่ากลุ่มอื่น จากการทดสอบความสำคัญพบว่าผู้บริหารทุกกลุ่มประสบปัญหานี้ในระดับที่แตกต่างกัน ($p < 0.05$) สำหรับปัญหารองลงมาคือ ผู้ใช้ไม่สามารถนำผลวิจัยที่มีอยู่มาประยุกต์ช่วยการปฏิบัติงานได้ และปัญหาขาดความเชื่อมั่นในคุณภาพผลวิจัย จึงไม่เห็นความสำคัญของการใช้ โดยผู้ใช้ทุกกลุ่มประสบปัญหาในเรื่องเหล่านี้ไม่แตกต่างกัน

ส่วนปัญหาการใช้วิทยานิพนธ์ของบรรณารักษ์หัวหน้าฝ่ายต่าง ๆ ปรากฏว่าบรรณารักษ์หัวหน้าฝ่ายทุกฝ่ายมีปัญหาเกี่ยวกับวิทยานิพนธ์ เรื่องที่มีอยู่ไม่ตรงกับความต้องการมากที่สุด โดยบรรณารักษ์หัวหน้าฝ่ายเทคนิคมีปัญหาคำนับสูงกว่าบรรณารักษ์หัวหน้าฝ่ายอื่น ๆ ทั้งนี้เพราะวิทยานิพนธ์ทางด้านเทคนิคส่วนใหญ่เน้นการศึกษาทางทฤษฎี หรืองานที่ปฏิบัติอยู่ในชีวิตประจำวัน ไม่ค่อยมีงานวิจัยใหม่ ๆ ที่จะช่วยพัฒนาการทำงานให้ดีขึ้นกว่าเดิม วิทยานิพนธ์ที่มีอยู่จึงไม่ช่วยการบริหารงานได้มากนัก ปัญหา รองลงมา คือ วิทยานิพนธ์มีการใช้ภาษาวิชาการมากเกินไปจนอ่านไม่เข้าใจ ซึ่งเป็นปัญหามากสำหรับบรรณารักษ์หัวหน้าฝ่ายบริการและฝ่ายเทคนิค โดยบรรณารักษ์หัวหน้าฝ่ายบริการมีปัญหาเกี่ยวกับการใช้สถิติที่ยากแก่การตีความหมายข้อมูลมากกว่าการใช้ภาษาวิชาการมากเกินไปเล็กน้อย ส่วนปัญหาที่เกี่ยวกับตัวผู้ใช้วิทยานิพนธ์ ปรากฏว่าปัญหานั้นอันดับแรกที่บรรณารักษ์หัวหน้าฝ่ายทุกฝ่ายประสบอย่างมากที่สุด คือ ผู้ใช้ต้องอุทิศเวลาให้กับงานที่รับผิดชอบอยู่จนไม่มีเวลาค้นหาความรู้

เพิ่มเติม โดยเฉพาะอย่างยิ่งบรรณารักษ์หัวหน้าฝ่ายเทคนิคและฝ่ายบริการ ปัญหาที่บรรณารักษ์
หัวหน้าฝ่ายประสบค่อนข้างมาก คือ การขาดความเชื่อมั่นในคุณภาพผลวิจัย (ตารางที่ 26)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 26 ปัญหาการใช้วิทยานิพนธ์บรรณารักษศาสตร์อันเกิดจากการใช้วิทยานิพนธ์ จำแนกตามตำแหน่งและประเภทงาน
ที่รับผิดชอบ

ปัญหาการใช้วิทยานิพนธ์	ผู้อำนวยการ		บรรณารักษหัวหน้าฝ่าย										เป็นหัวหน้าห้องสมุดและหัวหน้าฝ่าย		F	∞					
	และ/หรือหัวหน้าห้องสมุด		ธุรการ		บริการ		วารสาร		เทคนิค		โสตฯ		อื่น ๆ				รวม				
	$\bar{X}$	s.d.	$\bar{X}$	s.d.	$\bar{X}$	s.d.	$\bar{X}$	s.d.	$\bar{X}$	s.d.	$\bar{X}$	s.d.	$\bar{X}$	s.d.			$\bar{X}$	s.d.			
ปัญหาที่เกิดจากการใช้วิทยานิพนธ์																					
ปัญหาที่เกิดจากคณาจารย์วิทยานิพนธ์																					
1) ไขษาษาวิชาการมากเกินไปจนอ่านไม่เข้าใจ (N = 81)	2.26	0.81	(2.00)	-	(2.53)	(0.87)	(2.19)	(0.83)	(2.60)	(0.89)	(2.00)	-	(2.33)	(1.53)	(N=43)	2.37	0.87	2.11	0.74	0.69	0.5*
2) เรื่องที่มีอยู่ไม่ตรงกับความต้องการ (N = 82)	2.60	0.82	(3.00)	-	(2.94)	(0.75)	(2.71)	(0.92)	(3.80)	(0.45)	(2.00)	-	(2.67)	(1.15)	(N=43)	2.91	0.86	2.53	0.90	1.70	0.1*
3) ใช้สถิติยากแก่การตีความหมายขมวด (N = 80)	2.15	0.99	(4.00)	-	(2.69)	(0.79)	(2.44)	(1.03)	(2.40)	(0.89)	(2.00)	-	(3.00)	(1.00)	(N=42)	2.60	0.91	2.37	0.83	1.67	0.1*
ปัญหาที่เกิดจากผู้ใช้วิทยานิพนธ์																					
1) ไม่สามารถนำผลวิจัยที่มีอยู่มาประยุกต์ช่วยการปฏิบัติงานได้ (N = 84)	2.42	0.84	(3.00)	-	(2.69)	(0.95)	(2.24)	(0.83)	(2.40)	(0.89)	(2.00)	-	(2.33)	(0.58)	(N=45)	2.44	0.85	2.32	0.89	0.15	0.8
2) ขาดความเชื่อมั่นในคุณภาพผลวิจัยจึงไม่เห็นความสำคัญของการใช้ (N = 82)	2.10	0.79	(2.00)	-	(2.25)	(0.77)	(2.07)	(0.80)	(1.80)	(...)	(2.00)	-	(2.67)	(0.58)	(N=44)	2.15	0.76	2.16	0.90	0.03	0.9
3) ต้องใช้เวลาให้กับงานที่รับผิดชอบอยู่จนไม่มีเวลาดูหาความรู้เพิ่มเติม (N=19)	2.74	0.99	(4.00)	-	(3.12)	(0.86)	(2.69)	(1.08)	(3.20)	(1.30)	(2.00)	-	(3.67)	(0.58)	(N=43)	3.00	1.00	3.17	0.92	0.92	0.4*

* มีนัยสำคัญระดับ 0.01 หรือ 0.05 , (∞)

สำหรับปัญหาในการใช้วิทยานิพนธ์อันเกิดจากการเข้าถึงตัวเล่มวิทยานิพนธ์ จากการวิเคราะห์จำแนกตามสถานที่ทำงาน อันได้แก่ มหาวิทยาลัยที่เป็นแหล่งผลิตวิทยานิพนธ์ทางบรรณารักษศาสตร์และที่ไม่ได้เป็นแหล่งผลิตวิทยานิพนธ์ทางบรรณารักษศาสตร์ ผลปรากฏดังนี้ ผู้บริหารที่ทำงานในสถานที่ดังกล่าวทั้ง 2 กลุ่มมีปัญหาการเข้าถึงตัวเล่มแตกต่างกันที่นัยสำคัญ 0.05 สำหรับผู้บริหารที่ทำงานอยู่ในมหาวิทยาลัยที่เป็นแหล่งผลิตวิทยานิพนธ์ทางบรรณารักษศาสตร์ ปัญหาที่ประสบเป็นอันดับแรกคือ บทคัดย่อที่พิมพ์เผยแพร่ออกกลางซ่า ทำให้ไม่ทราบงานวิจัยใหม่ ๆ (3.18) สำหรับปัญหารองลงมาคือ การเผยแพร่วิทยานิพนธ์มีอยู่ในวงจำกัด เช่น เผยแพร่เฉพาะในห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่ผลิตปริญญาโทบรรณารักษศาสตร์เรียนอยู่เท่านั้น (3.09) และการไม่ให้ยืมวิทยานิพนธ์ออกนอกห้องสมุด (3.05) สำหรับกลุ่มผู้บริหารที่ทำงานในมหาวิทยาลัยที่ไม่ได้เป็นแหล่งผลิตวิทยานิพนธ์ทางบรรณารักษศาสตร์ ปัญหาที่ประสบจะต่างออกไป และจะอยู่ในระดับที่มากกว่า กล่าวคือ ผู้บริหารกลุ่มนี้ประสบปัญหาเนื่องจากการเผยแพร่วิทยานิพนธ์มีอยู่ในวงจำกัดเป็นอันดับแรก โดยประสบปัญหาในระดับมากถึง 3.57 ปัญหาอันดับรองลงมาคือ บทคัดย่อที่พิมพ์เผยแพร่ออกกลางซ่า ทำให้ไม่ทราบงานวิจัยใหม่ ๆ (3.34) และวิทยานิพนธ์เล่มที่ต้องการใช้อยู่ในห้องสมุดอื่น ทำให้ไม่สะดวกต่อการใช้ (3.30) จากการทดสอบว่าผู้บริหารที่อยู่ในมหาวิทยาลัยที่เป็นแหล่งผลิตวิทยานิพนธ์บรรณารักษศาสตร์ และผู้บริหารที่ไม่ได้ทำงานในมหาวิทยาลัยที่เป็นแหล่งผลิตวิทยานิพนธ์บรรณารักษศาสตร์ประสบปัญหาในการเข้าถึงตัวเล่มวิทยานิพนธ์แตกต่างกันหรือไม่ ผลปรากฏว่าผู้บริหารทั้ง 2 กลุ่มประสบปัญหาในเรื่องต่อไปนี้แตกต่างกันที่ระดับ 0.01 หรือ 0.05 คือ ไม่ทราบว่ามีการทำวิทยานิพนธ์เรื่องอะไรบ้าง วิทยานิพนธ์เล่มที่ต้องการใช้มีอยู่ในห้องสมุดอื่น ทำให้ไม่สะดวกต่อการใช้ บทคัดย่อที่พิมพ์เผยแพร่ออกกลางซ่า ทำให้ไม่ทราบงานวิจัยใหม่ ๆ และการเผยแพร่วิทยานิพนธ์มีอยู่ในวงจำกัด (ตารางที่ 27)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 27 ปัญหาการใช้วิทยานิพนธ์บรรณารักษศาสตร์อันเกิดจากการเข้าถึงตัวเล่มวิทยานิพนธ์ จำแนกตามสถานที่ที่เป็นแหล่งผลิต
วิทยานิพนธ์บรรณารักษศาสตร์

ปัญหาการใช้วิทยานิพนธ์	แหล่งผลิต วิทยานิพนธ์		ไม่ใดเป็นแหล่งผลิต วิทยานิพนธ์		T	∞
	$\bar{X}$	s.d.	$\bar{X}$	s.d.		
	<u>จากการเข้าถึงตัวเล่มวิทยานิพนธ์</u>					
1. ไม่ทราบว่ามีการทำวิทยานิพนธ์เรื่องอะไรบ้าง (N = 82)	2.48 (N=21)	1.03	2.68 (N=61)	1.16	0.73	0.4*
2. ไม่ทราบแหล่งของวิทยานิพนธ์ว่ามีเก็บที่ใดบ้าง (N = 81)	1.90 (N=21)	0.89	2.39 (N=60)	1.07	1.86	0.06*
3. วิทยานิพนธ์เล่มที่ต้องการใช้มีอยู่ในห้องสมุดอื่น ทำให้ไม่สะดวกต่อการใช่ (N = 83)	2.64 (N=22)	1.09	3.30 (N=61)	0.96	2.67	0.01*
4. บทความยอที่พิมพ์เผยแพร่ออกกลาง ทำให้ไม่ทราบ งานวิจัยใหม่ ๆ (N = 82)	3.18 (N=22)	1.01	3.34 (N=60)	0.78	0.74	0.4*
5. มีการเผยแพร่วิทยานิพนธ์ในวงจำกัด เช่น เผยแพร่ เฉพาะในห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่นิสิตปริญญาโท บรรณารักษศาสตร์เรียนอยู่เท่านั้น เป็นต้น (N = 84)	3.09 (N=22)	1.11	3.57 (N=62)	0.72	2.32	0.02*
6. การให้บริการแบบชั้นเปิด (N = 80)	2.91 (N=20)	1.00	2.98 (N=60)	1.13	0.28	0.7
7. การไม่ให้ยืมวิทยานิพนธ์ออกนอกห้องสมุด (N = 83)	3.05 (N=21)	1.02	3.11 (N=62)	1.14	0.24	0.8

* มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 (∞)

สำหรับปัญหาอื่น ๆ ในการใช้วิทยานิพนธ์ที่ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม คือ วิทยานิพนธ์บรรณารักษศาสตร์ส่วนใหญ่ที่เกี่ยวข้องกับห้องสมุดมหาวิทยาลัย ผลการวิจัยที่ได้มักเป็นผลที่บรรณารักษ์หรือผู้ใช้ทราบกันดีอยู่แล้ว จึงทำให้ผู้ใช้เกิดความรู้สึกว่าไม่ค่อยมีผลงานอะไรใหม่ ๆ นอกจากนี้วิทยานิพนธ์ส่วนใหญ่ใช้เวลาทำนาน ผลที่ได้จึงไม่ทันความต้องการในการใช้ การเสนอผลวิจัย เขียนแต่ขอเสนอแนะที่เป็นเรื่องทั่ว ๆ ไปที่เกี่ยวกับงานวิจัยนั้น ไม่ได้ชี้แจงในรายละเอียด โดยในประเด็นนี้ผู้ใช้มีความเห็นว่าผู้วิจัยอาจเกรงจะมีผลกระทบกระเทือนหลังจากกลับมาปฏิบัติงาน ดังนั้นผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัยจึงไม่สามารถนำผลวิจัยที่ได้มาใช้ในการปฏิบัติงาน

สาเหตุที่ไม่ใช้วิทยานิพนธ์

สำหรับผู้ที่ไม่เคยใช้วิทยานิพนธ์บรรณารักษศาสตร์ในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา นั้น จากการสอบถาม พบว่าผู้ตอบที่ไม่เคยใช้วิทยานิพนธ์มีจำนวนรวมทั้งสิ้น 81 คน ผู้วิจัยได้สอบถามผู้บริหารกลุ่มนี้ถึงสาเหตุที่ไม่ใช้วิทยานิพนธ์ทางบรรณารักษศาสตร์ โดยจำแนกเป็นสาเหตุเกี่ยวกับวิทยานิพนธ์ และสาเหตุเกี่ยวกับการเข้าถึงตัวเล่มวิทยานิพนธ์ สำหรับสาเหตุที่เกิดจากวิทยานิพนธ์ทั้งหมด 8 ประการ โดยมีปัญหา 6 ข้อแรกคล้ายคลึงกับปัญหาของผู้ที่เคยใช้วิทยานิพนธ์บรรณารักษศาสตร์ ส่วนปัญหาอีก 2 ประการ ได้แก่ ยังไม่มีความจำเป็นต้องใช้ และไม่มีความจำเป็นที่จะให้ใช้เป็นปัญหาที่เพิ่มเติมขึ้นสำหรับกลุ่มผู้ใช้วิทยานิพนธ์โดยเฉพาะ ส่วนปัญหาเกี่ยวกับการเข้าถึงตัวเล่มวิทยานิพนธ์นั้นมี 7 ข้อ ซึ่งเหมือนกับปัญหาที่ผู้ใช้วิทยานิพนธ์ตอบ จากการวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุของการไม่ใช้วิทยานิพนธ์ดังกล่าว พบว่า

สาเหตุที่ไม่ใช้วิทยานิพนธ์ ซึ่งแบ่งเป็นสาเหตุเกี่ยวกับตัวเล่มวิทยานิพนธ์ และที่เกี่ยวข้องกับตัวผู้ใช้ ปรากฏว่าสำหรับสาเหตุเกี่ยวกับวิทยานิพนธ์ สาเหตุสำคัญอันดับแรกๆ ที่ผู้บริหารไม่ใช้วิทยานิพนธ์คือ เรื่องที่มีอยู่ไม่ตรงกับความต้องการและไม่มีความจำเป็นที่จะให้ใช้ (2.97 และ 2.91) ซึ่งเป็นสาเหตุที่ปรากฏในระดับค่อนข้างปานกลาง ในขณะที่สาเหตุของการไม่ใช้วิทยานิพนธ์จากตัวผู้ใช้วิทยานิพนธ์นั้นมีเนื่องจากผู้ใช้ต้องอุทิศเวลาให้กับงานที่รับผิดชอบจนไม่มีเวลาค้นหาความรู้เพิ่มเติม (3.11) และที่ผู้ใช้เห็นว่ายังไม่มีความจำเป็นต้องใช้ (3.01) โดยสาเหตุจากผู้ใช้มีอยู่ในระดับสูงกว่าสาเหตุจากตัววิทยานิพนธ์

ส่วนสาเหตุที่ไม่ใช้วิทยานิพนธ์อันเนื่องจากการเข้าถึงตัวเล่มวิทยานิพนธ์นั้น ปรากฏว่า สาเหตุอันดับแรก คือ วิทยานิพนธ์เล่มที่ต้องการใช้มีอยู่ในห้องสมุดอื่น ทำให้ไม่สามารถติดต่อการใช้ และการเผยแพร่วิทยานิพนธ์อยู่ในวงจำกัด เช่น เผยแพร่เฉพาะในห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่นิติปรัชญา- โภชวรรักษ์ศาสตร์เรียนอยู่เท่านั้น (3.47 และ 3.46) สาเหตุของการไม่ใช้รองลงมาได้แก่ การไม่ให้มีวิทยานิพนธ์ออกนอกห้องสมุด และบทความที่พิมพ์เผยแพร่ยังออกלאซา ทำให้ไม่ทราบ งานวิจัยใหม่ ๆ (3.24) ตลอดจนไม่ทราบว่ามีการทำวิทยานิพนธ์เรื่องอะไรบ้าง และการให้บริการ แบบชั้นปีด (2.99 และ 2.95) ส่วนสาเหตุเกี่ยวกับแหล่งจัดเก็บวิทยานิพนธ์ มีสาเหตุในระดับ น้อยค่อนข้างปานกลาง คือ 2.63 (ตารางที่ 28)

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 28 สาเหตุที่ผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัยไม่ใช้วิทยานิพนธ์ทางบรรณารักษศาสตร์

สาเหตุที่ไม่ใช้วิทยานิพนธ์	$\bar{X}$	s.d.
<u>สาเหตุที่เกิดจากวิทยานิพนธ์</u>		
<u>เกี่ยวกับตัวเลขวิทยานิพนธ์</u>		
1 ใช้ภาษาวิชาการมากเกินไปจนอ่านไม่เข้าใจ (N = 67)	2.31	1.47
2 เรื่องที่มีอยู่ไม่ตรงกับความต้องการ (N = 70)	2.97	1.67
3 ใช้สถิติที่ยากแก่การตีความหมายข้อมูล (N = 63)	2.57	1.55
4 ไม่มีวิทยานิพนธ์ให้ใช้ (N = 68)	2.91	1.66
<u>เกี่ยวกับผู้ใช้</u>		
1 ไม่สามารถนำผลวิจัยที่มีอยู่มาประยุกต์ช่วยการปฏิบัติงานได้ (N = 65)	2.58	1.56
2 ขาดความเชื่อมั่นในคุณภาพผลการวิจัย จึงไม่เห็นความสำคัญของการใช้ (N = 65)	2.55	1.55
3 ต้องใช้เวลาโง่เง่ากับงานที่รับผิดชอบอยู่จนไม่มีเวลาค้นหาความรู้เพิ่มเติม (N = 71)	3.11	1.71
4 ยังไม่มีความจำเป็นต้องใช้ (N = 68)	3.01	1.68
<u>สาเหตุที่เกิดจากการเข้าถึงวิทยานิพนธ์</u>		
1 ไม่ทราบว่ามีการทำวิทยานิพนธ์เรื่องอะไรบ้าง (N = 71)	2.99	1.68
2 ไม่ทราบแหล่งของวิทยานิพนธ์ว่ามีเก็บที่ใดบ้าง (N = 68)	2.63	1.57
3 วิทยานิพนธ์เล่มที่ต้องการใช้มีอยู่ในห้องสมุดอื่น ทำให้ไม่สะดวกต่อการใช้ (N = 62)	3.47	1.75
4 บทคัดย่อที่พิมพ์เผยแพร่ออกกลางๆ ทำให้ไม่ทราบงานวิจัยใหม่ ๆ (N = 66)	3.24	1.75
5 มีการเผยแพร่วิทยานิพนธ์ในวงจำกัด เช่น เผยแพร่เฉพาะในห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่นิสิตปริญญาโทบรรณารักษศาสตร์เรียนอยู่เท่านั้น เป็นต้น (N = 72)	3.46	1.76
6 การให้บริการแบบชั้นปิด (N = 64)	2.95	1.66
7 การไม่ห้ยืมวิทยานิพนธ์ออกนอกห้องสมุด (N = 67)	3.24	1.74

จากการวิเคราะห์สาเหตุการไม่ใช้วิทยานิพนธ์บรรณารักษศาสตร์ดังกล่าว โดยจำแนกตามวุฒิ ตำแหน่งและประเภทงานที่รับผิดชอบ และสถานที่ทำงานซึ่งแบ่งตามมหาวิทยาลัยที่เป็นแหล่งผลิตวิทยานิพนธ์บรรณารักษศาสตร์และที่ไม่ได้เป็นแหล่งผลิตวิทยานิพนธ์บรรณารักษศาสตร์ ผลปรากฏดังนี้ จากการจำแนกสาเหตุของการไม่ใช้วิทยานิพนธ์ที่เกิดจากตัวเล่มวิทยานิพนธ์ตามวุฒิ ปรากฏว่าผู้ตอบที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีไม่ใช้วิทยานิพนธ์ทางบรรณารักษศาสตร์ เพราะวิทยานิพนธ์ใช้สถิติที่ยากแก่การตีความหมายข้อมูล และไม่มีวิทยานิพนธ์ให้ใช้ สำหรับผู้บริหารที่มีวุฒิปริญญาตรีและปริญญาโทนั้น ปรากฏว่ามีสาเหตุในการไม่ใช้วิทยานิพนธ์คล้ายคลึงกัน กล่าวคือ วิทยานิพนธ์เรื่องที่มีอยู่ไม่ตรงกับความต้องการ รองลงไปคือ ไม่มีวิทยานิพนธ์ให้ใช้ โดยผู้ที่มีวุฒิปริญญาโทนั้นมีสาเหตุในการไม่ใช้วิทยานิพนธ์ เนื่องจากเรื่องที่มีอยู่ไม่ตรงกับความต้องการมากกว่าผู้บริหารที่มีวุฒิปริญญาตรี (3.10/2.98) จากการทดสอบความแตกต่างระหว่างสาเหตุการไม่ใช้วิทยานิพนธ์ตามคุณวุฒิ ปรากฏว่าผู้บริหารที่มีวุฒิต่างกัน มีสาเหตุในการไม่ใช้วิทยานิพนธ์แตกต่างกันในเรื่องที่วิทยานิพนธ์ใช้ภาษาวิชาการมากเกินไปจนอ่านไม่เข้าใจ ใช้สถิติที่ยากแก่การตีความหมายข้อมูล และไม่มีวิทยานิพนธ์ให้ใช้ ($P < 0.05$) จากผลการวิเคราะห์ในส่วนนี้ ปรากฏว่าผู้บริหารที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีเป็นผู้ที่ยังไม่เคยใช้วิทยานิพนธ์เลย สาเหตุที่ผู้บริหารที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีไม่ใช้วิทยานิพนธ์บรรณารักษศาสตร์ อาจเป็นเพราะความไม่คุ้นเคยกับงานวิจัย ยิ่งวิทยานิพนธ์ใช้ภาษาวิชาการที่ยากแก่การตีความหมายข้อมูลด้วย ผู้บริหารกลุ่มนี้จึงไม่สนใจที่จะใช้ ในขณะที่ผู้บริหารที่มีวุฒิสูงขึ้น จะมีปัญหาในเรื่องดังกล่าวน้อยลง แต่ไปมีปัญหาเกี่ยวกับวิทยานิพนธ์เรื่องที่มีอยู่ไม่ตรงกับความต้องการมากขึ้นตามลำดับ

สำหรับสาเหตุที่เกิดจากตัวผู้ใช้วิทยานิพนธ์เมื่อจำแนกตามคุณวุฒิ ปรากฏว่าผู้บริหารที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีนั้นมีสาเหตุในการไม่ใช้วิทยานิพนธ์เนื่องจากต้องอุทิศเวลาให้กับงานที่รับผิดชอบอยู่จนไม่มีเวลาค้นหาความรู้เพิ่มเติม และยังไม่มีความจำเป็นต้องใช้มากที่สุด สำหรับผู้บริหารกลุ่มที่มีวุฒิปริญญาตรี สาเหตุการไม่ใช้วิทยานิพนธ์เกิดเนื่องจากยังไม่มีความจำเป็นต้องใช้ และไม่มีเวลาค้นหาความรู้เพิ่มเติม เพราะต้องอุทิศเวลาให้กับงานที่รับผิดชอบตามลำดับ สาเหตุของการไม่ใช้วิทยานิพนธ์นี้จะต่างออกไปในกลุ่มผู้บริหารที่มีวุฒิปริญญาโท คือ ต้องอุทิศเวลาให้กับงานที่รับผิดชอบจนไม่มีเวลาค้นหาความรู้เพิ่มเติม และยังไม่มีความจำเป็นต้องใช้ตามลำดับ จากการทดสอบว่าผู้บริหารที่มีวุฒิต่างกันมีสาเหตุในการไม่ใช้วิทยานิพนธ์ต่างกันหรือไม่ ผลปรากฏว่าสาเหตุของ

การไม่ใช้วิทยานิพนธ์ในกลุ่มผู้บริหารที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี และปริญญาโทแตกต่างกันในเรื่องการขาดความเชื่อมั่นในคุณภาพผลการวิจัย จึงไม่เห็นความสำคัญของการใช้ทองอุทิศเวลาให้กับงานที่รับผิดชอบจนไม่มีเวลาค้นหาความรู้เพิ่มเติม และยังไม่มีความจำเป็นต้องใช้ ($P < 0.05$)

(ตารางที่ 29) กล่าวโดยสรุป ผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัยไม่ใช้วิทยานิพนธ์ทางบรรณารักษศาสตร์ในรอบ 1 ปีที่ผ่านมาเพราะเห็นว่ายังไม่มีความจำเป็นต้องใช้เป็นองค์ประกอบสำคัญ สาเหตุอื่น ๆ ที่ติดตามมาคือ ไม่มีเวลาค้นหาความรู้เพิ่มเติม และวิธีเขียนรายงานการวิจัยมากเกินไปที่จะอ่านให้เข้าใจในเวลาที่มีรวดเร็ว

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 29 สาเหตุที่ผู้บริหารของสมคมหาวิทยาลัยไม่ใช้วิทยานิพนธ์บรรณารักษศาสตร์อันเกิดเนื่องจากวิทยานิพนธ์ จำแนกตามวุฒิ

สาเหตุที่ไม่ใช้วิทยานิพนธ์	คุณวุฒิ						F	α
	ต่ำกว่า ป.ตรี		ป.ตรี		ป.โท			
	$\bar{X}$	s.d.	$\bar{X}$	s.d.	$\bar{X}$	s.d.		
<u>สาเหตุที่เกิดจากวิทยานิพนธ์</u>								
<u>เกี่ยวกับตัวเลขวิทยานิพนธ์</u>								
1 ไขภาษาวิชาการมากเกินไปจนอ่านไม่เข้าใจ (N = 67)	3.50	0.71	2.43	0.93	1.90	1.00	3.88	0.02*
	(N=2)		(N=43)		(N=22)			
2 เรื่องที่มีอยู่ตรงกับความต้องการ (N = 70)	3.00	1.73	2.98	0.92	3.10	1.04	0.10	0.9
	(N=2)		(N=46)		(N=22)			
3 ใช้สถิติที่ยากแก่การตีความหมายข้อมูล (N = 63)	4.00	-	2.81	0.94	1.95	1.03	7.50	0.0*
	(N=3)		(N=42)		(N=18)			
4 ไม่มีวิทยานิพนธ์ให้ใช้ (N = 68)	4.00	-	2.96	1.11	2.81	1.33	0.95	0.3*
	(N=2)		(N=45)		(N=21)			
<u>เกี่ยวกับผู้ใช้วิทยานิพนธ์</u>								
1 ไม่สามารถนำผลวิจัยที่มีอยู่มาประยุกต์ช่วยการปฏิบัติงานได้ (N = 65)	3.00	1.41	2.74	0.93	2.55	0.89	0.41	0.6
	(N=2)		(N=44)		(N=19)			
2 ขาดความเชื่อมั่นในคุณภาพผลการวิจัย จึงไม่เห็นความสำคัญของการใช้ (N = 65)	1.50	0.71	2.34	0.96	2.32	1.06	0.69	0.5*
	(N=3)		(N=43)		(N=19)			

ตารางที่ 29 (ต่อ) สาเหตุที่ผู้บริหารของสมาคมมหาวิทยาลัยไม่ใช้วิทยานิพนธ์บรรณารักษศาสตร์อันเกิดเนื่องจากวิทยานิพนธ์ จำแนกตามวุฒิ

สาเหตุที่ไม่ใช้วิทยานิพนธ์	คุณวุฒิ						F	∞
	ต่ำกว่า ป.ตรี		ป.ตรี		ป.โท			
	$\bar{X}$	s.d.	$\bar{X}$	s.d.	$\bar{X}$	s.d.		
เกี่ยวกับผู้ใช้วิทยานิพนธ์ (ต่อ)								
3 ตองอุทิศเวลาให้กับงานที่รับผิดชอบอยู่จนไม่มีคนหาความรู้เพิ่มเติม (N = 71)	4.00	-	3.28	0.85	3.00	1.18	1.66	0.1*
	(N=3)		(N=45)		(N=23)			
4 ยังไม่มีความจำเป็นตองใช้ (N = 74)	4.00	-	2.98	0.96	3.17	0.98	1.78	0.1*
	(N=4)		(N=47)		(N=23)			

* มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 หรือ 0.05 (∞)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากการวิเคราะห์สาเหตุการไม่ใช้วิทยานิพนธ์จำแนกตามตำแหน่งและประเภทงานที่รับผิดชอบ พบว่าสาเหตุของการไม่ใช้ที่เกิดจากวิทยานิพนธ์นั้น ผู้บริหารที่เป็นผู้อำนวยการและ/หรือหัวหน้าห้องสมุด ไม่ใช้วิทยานิพนธ์เพราะไม่มีวิทยานิพนธ์ให้ใช้มากที่สุด (3.00) รองลงมาได้แก่ วิทยานิพนธ์เรื่องที่มีอยู่ไม่ตรงกับความต้องการ (2.68) ส่วนสาเหตุอื่นเนื่องจากวิทยานิพนธ์ใช้สถิติที่ยากแก่การตีความหมาย ข้อมูลนั้น ปรากฏว่าเป็นปัญหาระดับต่ำสุดของผู้อำนวยการและ/หรือหัวหน้าห้องสมุด (1.86) สำหรับบรรณารักษ์หัวหน้าฝ่าย และผู้บริหารที่เป็นทั้งหัวหน้าห้องสมุดและหัวหน้าฝ่ายมีสาเหตุการไม่ใช้วิทยานิพนธ์เนื่องจากเรื่องที่มีอยู่ไม่ตรงกับความต้องการมากที่สุด รองลงไปคือไม่มีวิทยานิพนธ์ให้ใช้ ในขณะที่สาเหตุการไม่ใช้วิทยานิพนธ์เนื่องจากมีสถิติที่ยากแก่การตีความหมายข้อมูลเป็นสาเหตุอันดับสุดท้ายของบรรณารักษ์หัวหน้าฝ่ายและผู้ที่ เป็นทั้งหัวหน้าห้องสมุดและหัวหน้าฝ่าย

สำหรับสาเหตุของการไม่ใช้วิทยานิพนธ์อื่นเนื่องมาจากตัวผู้ใช้เองนั้น ปรากฏว่าผู้อำนวยการและ/หรือหัวหน้าห้องสมุด บรรณารักษ์หัวหน้าฝ่าย และผู้ที่ เป็นทั้งหัวหน้าห้องสมุดและหัวหน้าฝ่ายที่ไม่ใช้วิทยานิพนธ์นั้นรู้สึกว่าคุณต้องอุทิศเวลาให้กับงานที่รับผิดชอบอยู่จนไม่มีเวลาค้นหาความรู้เพิ่มเติม สาเหตุรองลงมาคือ ยังไม่มีความจำเป็นต้องใช้วิทยานิพนธ์ ไม่สามารถนำผลวิจัยที่มีอยู่มาประยุกต์ช่วยการปฏิบัติงานได้ และขาดความเชื่อมั่นในคุณภาพผลการวิจัย จึงไม่เห็นความสำคัญของการใช้ตามลำดับ

จากการทดสอบว่าผู้บริหารที่มีตำแหน่งต่างกันนั้นมีสาเหตุในการไม่ใช้วิทยานิพนธ์แตกต่างกันหรือไม่ ผลปรากฏว่าสาเหตุของการไม่ใช้วิทยานิพนธ์อื่นเนื่องมาจากตัวเล่มวิทยานิพนธ์ อันได้แก่ การใช้ภาษาวิชาการมากเกินไปจนอ่านไม่เข้าใจ และใช้สถิติที่ยากแก่การตีความหมายข้อมูลจะแตกต่างกันไปในกลุ่มผู้บริหารที่เป็นผู้อำนวยการและ/หรือหัวหน้าห้องสมุด บรรณารักษ์หัวหน้าฝ่ายและผู้ที่ เป็นทั้งหัวหน้าห้องสมุดและหัวหน้าฝ่าย ($p < 0.05$) สำหรับสาเหตุของการไม่ใช้วิทยานิพนธ์อื่นเนื่องมาจากตัวผู้ใช้ ปรากฏว่าผู้ตอบทั้ง 3 กลุ่มขาดความเชื่อมั่นในคุณภาพผลวิจัย จึงไม่เห็นความสำคัญของการใช้ในระดับที่แตกต่างกัน ($p < 0.05$)

สำหรับสาเหตุการไม่ใช้วิทยานิพนธ์บรรณารักษศาสตร์ของบรรณารักษ์หัวหน้าฝ่ายต่าง ๆ นั้น ปรากฏว่าบรรณารักษ์หัวหน้าฝ่ายโสตทัศนวัสดุมีสาเหตุที่ไม่ใช้วิทยานิพนธ์เพราะเรื่องที่มีอยู่ไม่ตรงกับความต้องการมากที่สุด (3.38) ซึ่งสาเหตุดังกล่าวนี้มีมากในกลุ่มบรรณารักษ์หัวหน้าฝ่ายอื่น ๆ เช่นกัน

(2.70 ถึง 3.17) รองลงมาได้แก่ไม่มีวิทยานิพนธ์ให้ใช้ ซึ่งเป็นปัญหามากในกลุ่มบรรณารักษ์ หัวหน้าฝ่ายบริการ ในด้านสาเหตุเกี่ยวกับตัวผู้ใช้เอง ปรากฏว่าบรรณารักษ์หัวหน้าฝ่ายธุรการ และฝ่ายบริการเห็นว่ายังไม่มีความจำเป็นต้องใช้มากที่สุด ในขณะที่บรรณารักษ์หัวหน้าฝ่ายวารสาร ฝ่ายเทคนิค และฝ่ายโสตทัศนวัสดุเห็นว่าต้องอุทิศเวลาให้กับการที่รับผิดชอบมากจนไม่มีเวลาค้นหาความรู้เพิ่มเติมมากที่สุด (ตารางที่ 30)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 30 สาเหตุที่ผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัยไม่ใช้วิทยานิพนธ์บรรณารักษศาสตร์อันเกิดจากวิทยานิพนธ์ จำแนกตามตำแหน่ง และประเภทงานที่รับผิดชอบ

สาเหตุที่ไม่ใช้วิทยานิพนธ์	ผู้อำนวยการ และ/หรือหัวหน้าห้องสมุด		บรรณารักษ์หัวหน้าฝ่าย								เป็นทั้งหัวหน้าห้องสมุดและหัวหน้าฝ่าย		F	∞						
			ธุรการ		บริการ		เทคนิค		วารสาร						โสตฯ		อื่น ๆ		รวม	
	$\bar{X}$	s.d.	$\bar{X}$	s.d.	$\bar{X}$	s.d.	$\bar{X}$	s.d.	$\bar{X}$	s.d.	$\bar{X}$	s.d.	$\bar{X}$	s.d.	$\bar{X}$	s.d.	$\bar{X}$	s.d.		
สาเหตุที่เกิดจากวิทยานิพนธ์																				
เกี่ยวกับตัวเลขวิทยานิพนธ์																				
1 ไขษาษาวิชาการมากเกินไปจนอ่านไม่เข้าใจ (N = 67)	2.00	0.76	(2.60)	(1.34)	(2.00)	(0.94)	(2.40)	(0.89)	(1.83)	(0.98)	(2.25)	(1.04)	(2.00)	-	2.17	0.98	2.58	1.02	1.70	0.1*
	(N=8)		(N=6)	(N=10)	(N=5)	(N=6)	(N=7)	(N=1)						(N=35)		(N=24)				
2 เรื่องที่มีอยู่ไม่ตรงกับความต้องการ (N = 69)	2.86	1.07	(3.17)	(0.98)	(2.70)	(1.16)	(3.00)	(0.89)	(2.83)	(0.75)	(3.38)	(0.74)	(4.00)	-	3.03	0.93	3.04	1.06	0.10	0.9
	(N=7)		(N=7)	(N=10)	(N=5)	(N=5)	(N=7)	(N=1)						(N=35)		(N=27)				
3 ใช้สถิติที่ยากแก่การตีความหมายข้อมูล (N = 63)	1.86	0.90	(3.20)	(1.10)	(2.56)	(0.88)	(2.60)	(0.89)	(2.00)	(1.00)	(2.63)	(1.06)	(2.00)	-	2.58	0.97	2.83	1.15	2.36	0.1*
	(N=7)		(N=7)	(N=9)	(N=3)	(N=5)	(N=6)	(N=1)						(N=33)		(N=23)				
4 ไม่มีวิทยานิพนธ์ให้ใช้ (N = 68)	3.00	1.20	(3.00)	(1.26)	(3.36)	(0.92)	(2.67)	(1.51)	(2.57)	(1.27)	(2.43)	(1.27)	(4.00)	-	2.89	1.20	3.00	1.15	0.07	0.9
	(N=8)		(N=7)	(N=9)	(N=5)	(N=6)	(N=7)	(N=1)						(N=35)		(N=25)				

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 30 (ต่อ) สาเหตุที่ผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัยไม่ใช้วิทยานิพนธ์บรรณารักษศาสตร์อันเกิดจากวิทยานิพนธ์ จำแนกตามตำแหน่ง และประเภทงานที่รับผิดชอบ

สาเหตุที่ไม่ใช้วิทยานิพนธ์	ผู้อำนวยการ และ/หรือหัวหน้า ห้องสมุด		บรรณารักษ์หัวหน้าฝ่าย										เป็นทั้งหัวหน้า ห้องสมุดและ หัวหน้าฝ่าย		F	D.C.				
			ธุรการ		บริการ		เทคนิค		วารสาร		โสตฯ						อื่น ๆ		รวม	
	$\bar{X}$	s.d.	$\bar{X}$	s.d.	$\bar{X}$	s.d.	$\bar{X}$	s.d.	$\bar{X}$	s.d.	$\bar{X}$	s.d.	$\bar{X}$	s.d.	$\bar{X}$	s.d.	$\bar{X}$	s.d.		
เกี่ยวกับผู้ใช้วิทยานิพนธ์																				
1 ไม่สามารถนำผลวิจัยที่มีอยู่มารวบรวม ประยุกต์ช่วยการปฏิบัติงาน ได้ (N = 65)	2.75 (N=8)	0.89	(2.60) (N=6)	(1.34) (N=10)	(2.60) (N=10)	(1.08) (N=5)	(2.60) (N=6)	(0.89) (N=7)	(2.67) (N=6)	(0.82) (N=7)	(2.50) (N=7)	(0.93) (N=1)	(3.00)	-	2.60 (N=35)	0.95	2.82 (N=22)	0.91	0.39	0.6
2 ขาดความเชื่อมั่นในคุณภาพผล การวิจัย จึงไม่เห็นความ สำคัญของการใช้ (N = 65)	2.00 (N=8)	0.79	(2.00) (N=5)	(0.71) (N=10)	(2.80) (N=5)	(1.14) (N=5)	(2.00) (N=6)	(0.63) (N=6)	(2.00) (N=7)	(1.00) (N=7)	(2.25) (N=7)	(0.89) (N=1)	(2.00)	-	2.29 (N=34)	0.93	2.45 (N=23)	1.14	0.64	0.5*
3 ต้องใช้เวลาให้กับงานที่ รับผิดชอบอยู่จนไม่มีเวลา ค้นหาความรู้เพิ่มเติม (N = 70)	3.38 (N=8)	1.06	(3.43) (N=8)	(1.13) (N=10)	(3.30) (N=5)	(0.95) (N=5)	(3.50) (N=6)	(0.84) (N=6)	(3.20) (N=6)	(1.30) (N=6)	(3.00) (N=6)	(0.93) (N=1)	(3.00)	-	3.25 (N=36)	0.97	3.22 (N=26)	0.95	0.27	0.7
4 ยังไม่มีความจำเป็นต้องใช้ (N = 73)	3.00 (N=8)	0.93	(3.71) (N=7)	(0.76) (N=10)	(3.45) (N=5)	(0.82) (N=5)	(2.80) (N=8)	(0.84) (N=8)	(3.00) (N=9)	(1.15) (N=9)	(2.78) (N=9)	(0.97) (N=1)	(2.00)	-	3.13 (N=40)	0.95	3.00 (N=25)	1.02	0.16	0.8

* มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 หรือ 0.05 (D.C.)

สำหรับสาเหตุของการไม่ใช้วิทยานิพนธ์อันเนื่องจากการเข้าถึงตัวเล่มวิทยานิพนธ์ จากการวิเคราะห์ว่าผู้ที่ไม่ใช้วิทยานิพนธ์ที่อยู่ในมหาวิทยาลัยที่เป็นแหล่งผลิตวิทยานิพนธ์บรรณารักษศาสตร์ มีสาเหตุในการไม่ใช้วิทยานิพนธ์บรรณารักษศาสตร์ต่างจากผู้บริหารที่ใช้วิทยานิพนธ์ที่อยู่ในมหาวิทยาลัยที่เป็นแหล่งผลิตวิทยานิพนธ์บรรณารักษศาสตร์หรือไม่ ผลปรากฏว่าผู้บริหารที่ไม่ใช้วิทยานิพนธ์ทั้ง 2 กลุ่มมีสาเหตุในการไม่ใช้วิทยานิพนธ์แตกต่างกันในเรื่องของการไม่ทราบแหล่งว่าวิทยานิพนธ์มีเก็บที่ใดบ้าง ตลอดจนวิทยานิพนธ์เล่มที่ต้องการใช้มีอยู่ในห้องสมุดอื่น ทำให้ไม่สะดวกต่อการใช้ และการเผยแพร่วิทยานิพนธ์มีในวงจำกัด ($p < 0.05$) สำหรับสาเหตุในการไม่ใช้ของกลุ่มผู้ตอบที่อยู่ในมหาวิทยาลัยที่เป็นแหล่งผลิตวิทยานิพนธ์บรรณารักษศาสตร์ ปรากฏว่าเกิดขึ้นเนื่องจากบทคัดย่อที่พิมพ์เผยแพร่ออกกล่าช้า ทำให้ไม่ทราบงานวิจัยใหม่ ๆ การเผยแพร่วิทยานิพนธ์อยู่ในวงจำกัด วิทยานิพนธ์เล่มที่ต้องการใช้มีอยู่ในห้องสมุดอื่น ทำให้ไม่สะดวกต่อการใช้ การไม่ให้ยืมวิทยานิพนธ์ออกนอกห้องสมุด และไม่ทราบว่ามีการทำวิทยานิพนธ์เรื่องอะไรบ้างตามลำดับ ในขณะที่สาเหตุของการไม่ใช้วิทยานิพนธ์ของกลุ่มผู้บริหารที่อยู่ในมหาวิทยาลัยที่ไม่ได้เป็นแหล่งผลิตวิทยานิพนธ์บรรณารักษศาสตร์ จะต่างกันออกไป กล่าวคือมีสาเหตุการไม่ใช้วิทยานิพนธ์เนื่องมาจากวิทยานิพนธ์เล่มที่ต้องการใช้มีอยู่ในห้องสมุดอื่น ทำให้ไม่สะดวกต่อการใช้ การเผยแพร่วิทยานิพนธ์อยู่ในวงที่จำกัด การไม่ให้ยืมวิทยานิพนธ์ออกนอกห้องสมุด บทคัดย่อที่พิมพ์เผยแพร่ออกกล่าช้า ทำให้ไม่ทราบงานวิจัยใหม่ ๆ และไม่ทราบว่ามีการทำวิทยานิพนธ์เรื่องอะไรบ้าง ตามลำดับ (ตารางที่ 31)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 31 สาเหตุที่ไม่ใช้วิทยานิพนธ์บรรณารักษศาสตร์อันเกิดเนื่องจากการเข้าถึงตัวเล่มวิทยานิพนธ์ จำแนกตามสถานที่ที่เป็นแหล่งผลิตวิทยานิพนธ์บรรณารักษศาสตร์

สาเหตุที่ไม่ใช้วิทยานิพนธ์	แหล่งผลิตวิทยานิพนธ์		ไม่ได้เป็นแหล่งผลิตวิทยานิพนธ์		T	α
	$\bar{x}$	s.d.	$\bar{x}$	s.d.		
<u>จากการเข้าถึงตัวเล่มวิทยานิพนธ์</u>						
1. ไม่ทราบว่ามีการทำวิทยานิพนธ์เรื่องอะไรบาง (N=71)	3.07 (N=9)	1.05	3.11 (N=62)	1.09	0.08	0.9
2. ไม่ทราบแหล่งของวิทยานิพนธ์ว่ามีเก็บที่ใดบาง (N=68)	2.44 (N=9)	1.13	2.66 (N=59)	1.11	0.54	0.5*
3. วิทยานิพนธ์เล่มที่ต้องการใช้มีอยู่ในห้องสมุดอื่น ทำให้ไม่สะดวกต่อการใช้ (N=62)	3.27 (N=7)	0.50	3.67 (N=55)	1.07	1.09	0.2*
4. บทความที่พิมพ์เผยแพร่ออกนอกรทำให้ไม่ทราบงานวิจัยใหม่ ๆ (N=66)	3.33 (N=9)	1.12	3.28 (N=57)	0.89	0.48	0.6
5. มีการเผยแพร่วิทยานิพนธ์ในวงจำกัด เช่น เผยแพร่เฉพาะในห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่นิสิตปริญญาโทบรรณารักษศาสตร์เรียนอยู่เท่านั้น เป็นต้น (N=72)	3.33 (N=9)	0.71	3.51 (N=63)	0.82	0.61	0.5*
6. การให้บริการแบบซิปิด (N=64)	2.89 (N=9)	1.05	2.92 (N=55)	1.08	0.24	0.8
7. การไม่ให้ยืมวิทยานิพนธ์ออกนอกห้องสมุด (N=67)	3.22 (N=9)	0.83	3.33 (N=58)	1.05	0.29	0.7

* มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 (α)

จากการเปรียบเทียบปัญหาการใช้วิทยานิพนธ์ของผู้ที่เคยใช้ กับสาเหตุการไม่ใช้วิทยานิพนธ์ของผู้บริหารที่ยังไม่เคยใช้วิทยานิพนธ์ในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา ปรากฏว่า ปัญหาหรือสาเหตุที่เกิดจากตัวเล่มวิทยานิพนธ์ ทั้งผู้ใช้และยังไม่มีใครใช้วิทยานิพนธ์ประสบปัญหาอันดับแรกไม่ต่างกัน คือ วิทยานิพนธ์เรื่องที่มีอยู่ไม่ตรงกับความต้องการ และผู้ใช้ไม่มีเวลาค้นหาความรู้เพิ่มเติม เพราะต้องอุทิศเวลาให้ทำงานในความรับผิดชอบ แต่ระดับของปัญหาที่ผู้บริหารแต่ละกลุ่มประสบนั้น ผู้บริหารที่ยังไม่เคยใช้วิทยานิพนธ์ประสบปัญหาดังกล่าวในระดับที่แตกต่างกัน ส่วนปัญหารองลงมาที่ผู้บริหารทั้งผู้ใช้วิทยานิพนธ์และไม่ใช้วิทยานิพนธ์ประสบต่างกัน คือ ผู้บริหารที่ใช้วิทยานิพนธ์ประสบปัญหาเกี่ยวกับวิทยานิพนธ์ใช้สถิติที่ยากแก่การตีความหมายข้อมูล และการใช้ภาษาวิชาการที่มากเกินไปจนอ่านไม่เข้าใจ ในขณะที่ผู้ที่ยังไม่เคยใช้วิทยานิพนธ์มีปัญหาเกี่ยวกับการที่ไม่มีวิทยานิพนธ์ให้ใช้ และยังไม่เห็นความจำเป็นของการใช้

ส่วนปัญหาหรือสาเหตุที่เกิดจากการเข้าถึงตัวเล่มวิทยานิพนธ์ ผู้บริหารที่ยังไม่เคยใช้วิทยานิพนธ์ประสบปัญหาสูงกว่าผู้บริหารที่ใช้วิทยานิพนธ์ทุกเรื่องในระดับที่แตกต่างกัน ยกเว้นปัญหาการให้บริการแบบชั้นปี ผู้บริหารที่เคยใช้วิทยานิพนธ์ประสบปัญหาด้านนี้มากกว่าผู้บริหารอีกกลุ่มเพียงเล็กน้อย ส่วนลำดับของปัญหาหรือสาเหตุการใช้หรือไม่ใช้วิทยานิพนธ์ของผู้บริหารแต่ละกลุ่มนั้น ผู้บริหารที่ใช้วิทยานิพนธ์ประสบปัญหาในเรื่องการเผยแพร่วิทยานิพนธ์มีในวงจำกัดเป็นอันดับแรก ในขณะที่ผู้บริหารที่ยังไม่เคยใช้วิทยานิพนธ์ประสบปัญหาเกี่ยวกับวิทยานิพนธ์เล่มที่ต้องการใช้มีอยู่ในห้องสมุดค่อนข้างมากที่สุด ทำให้ไม่สะดวกต่อการใช้

จะเห็นว่า ปัญหาการใช้วิทยานิพนธ์หรือสาเหตุการไม่ใช้วิทยานิพนธ์ของผู้บริหารทั้ง 2 กลุ่มไม่แตกต่างกันมากนัก แต่ระดับของปัญหา ผู้ที่ยังไม่เคยใช้วิทยานิพนธ์มีมากกว่าผู้บริหารที่ใช้วิทยานิพนธ์

ความต้องการใช้วิทยานิพนธ์ : ขอบเขตเนื้อหาวิทยานิพนธ์

นอกจากได้ศึกษาเนื้อหาของวิทยานิพนธ์ที่มีการใช้ โดยสอบถามจากผู้บริหารที่เคยใช้ วิทยานิพนธ์บรรณารักษศาสตร์ในรอบ 1 ปีที่ผ่านมาแล้ว ยังได้ศึกษาถึงความต้องการใช้วิทยานิพนธ์ ทางบรรณารักษศาสตร์ที่มีขอบเขตเนื้อหาต่าง ๆ โดยศึกษาจากทั้งผู้บริหารที่ใช้วิทยานิพนธ์ และผู้บริหารที่ไม่ได้ใช้วิทยานิพนธ์ เพื่อผู้ผลิตงานวิจัยในอนาคตจะได้ผลิตผลงานในเรื่องที่ตรงกับความ ต้องการของผู้ใช้ต่อไป

ขอบเขตเนื้อหาวิทยานิพนธ์ที่ผู้บริหารต้องการใช้แบ่งออกเป็น 5 ด้านเช่นเดียวกับขอบเขต เนื้อหาวิทยานิพนธ์ที่ใช้ อันได้แก่ ด้านการบริหารงานห้องสมุด ด้านการบริหารงานบุคลากร งาน บริการ งานเทคนิค และเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับห้องสมุด โดยการวิเคราะห์ในส่วนนี้ได้ ศึกษาขอบเขตเนื้อหาวิทยานิพนธ์บรรณารักษศาสตร์ที่ต้องการใช้ จำแนกตามตำแหน่งและประเภท งานที่รับผิดชอบของผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัย ผลการศึกษาปรากฏว่าผู้บริหารทุกกลุ่ม อันได้แก่ ผู้อำนวยการและ/หรือหัวหน้าห้องสมุด บรรณารักษะหัวหน้าฝ่าย และผู้บริหารที่เป็นทั้งหัวหน้าห้องสมุด และหัวหน้าฝ่าย มีความต้องการใช้วิทยานิพนธ์ด้านการบริหารงานบุคลากรและงานบริการมากกว่า งานด้านอื่น ๆ อย่างไรก็ตาม เมื่อเปรียบเทียบความต้องการใช้วิทยานิพนธ์ด้านการบริหารงาน ห้องสมุดของผู้บริหารที่เป็นผู้อำนวยการและ/หรือหัวหน้าห้องสมุด และผู้ที่ เป็นทั้งหัวหน้าห้องสมุด และหัวหน้าฝ่ายกับวิทยานิพนธ์ที่มีเนื้อหาด้านอื่น ๆ แล้ว ผลปรากฏว่าผู้บริหารทั้งสองกลุ่มมีความ สนใจใช้วิทยานิพนธ์ด้านการบริหารงานห้องสมุด ซึ่งตรงกับงานในความรับผิดชอบโดยตรงน้อยกว่า วิทยานิพนธ์ที่มีเนื้อหาด้านการบริหารงานบุคลากร การบริการ และงานเทคนิคตามลำดับ สำหรับ บรรณารักษะหัวหน้าฝ่าย ปรากฏว่าบรรณารักษะหัวหน้าฝ่ายบริการมีความต้องการใช้วิทยานิพนธ์ที่มี เนื้อหาเกี่ยวกับการบริหารงานบุคลากรและงานบริการมากกว่าวิทยานิพนธ์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับงาน ด้านอื่น ๆ ในขณะที่บรรณารักษะหัวหน้าฝ่ายเทคนิค ฝ่ายวารสาร ฝ่ายโสตทัศนวัสดุ ฝ่ายธุรการ และฝ่ายงานอื่น ๆ (เช่น งานห้องสมุดสาขา เป็นต้น) มีความต้องการใช้ขอบเขตเนื้อหาวิทยา- นิพนธ์ทุกด้านไม่ต่างกัน จากการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างประเภทของงานที่ผู้บริหารรับผิดชอบ และขอบเขตเนื้อหาวิทยานิพนธ์ด้านต่าง ๆ ที่ต้องการใช้ ปรากฏว่าไม่มีนัยสำคัญ ($p < 0.05$) อันแสดงให้เห็นว่าความต้องการใช้ขอบเขตเนื้อหาวิทยานิพนธ์บรรณารักษศาสตร์ของผู้บริหารห้องสมุด มหาวิทยาลัยไม่สัมพันธ์กับหน้าที่ที่รับผิดชอบ (ตารางที่ 32)

ตารางที่ 32 ขอบเขตวิทยานิพนธ์ทางบรรณารักษศาสตร์ที่ต้องการใช้ จำแนกตามประเภทงาน
ที่รับผิดชอบ (N=167)

ประเภทงานที่รับผิดชอบ	ขอบเขตวิทยานิพนธ์เรื่องที่ต้องการใช้				
	บริหาร ห้องสมุด	บริหาร บุคลากร	บริการ	เทคนิค	เรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
ผู้อำนวยการและ/หรือหัวหน้าห้องสมุด (N=30)	28	30	30	29	27
บรรณารักษ์หัวหน้าฝ่าย (N=84)	79	84	83	79	75
งานธุรการ (N=8)	(7)	(8)	(7)	(6)	(6)
งานบริการ (N=28)	(24)	(26)	(28)	(25)	(24)
งานเทคนิค (N=23)	(22)	(23)	(23)	(22)	(20)
งานวารสาร (N=13)	(12)	(13)	(13)	(13)	(12)
งานโสตทัศนวัสดุ (N=10)	(10)	(10)	(10)	(9)	(9)
งานอื่น ๆ (N=4)	(4)	(4)	(2)	(4)	(4)
เป็นทั้งหัวหน้าห้องสมุดและหัวหน้าฝ่าย (N=48)	44	48	48	47	46
รวม	151	162	161	155	148

$$\chi^2 = 0.85 \quad df = 8 \quad \alpha = 0.99$$

จากการศึกษาความต้องการใช้วิทยานิพนธ์แต่ละด้านในรายละเอียด ผลปรากฏดังนี้
(ตารางที่ 33)

ด้านการบริหารงานห้องสมุด

จากการแบ่งขอบเขตเนื้อหาวิทยานิพนธ์ด้านการบริหารงานห้องสมุดที่ผู้บริหารต้องการใช้ ออกเป็น 5 ด้านคือ 1) การศึกษาสภาพการจัดและการดำเนินงานห้องสมุด (อาคาร ครุภัณฑ์ การให้บริการ) 2) บทบาทและผลกระทบของห้องสมุดในชุมชน 3) การวางแผนและการกำหนดนโยบายการบริหารงาน 4) กฎและระเบียบข้อบังคับ และ 5) ประวัติและพัฒนาการห้องสมุด ผลปรากฏว่าวิทยานิพนธ์ทางด้านการบริหารงานห้องสมุดที่ผู้บริหารต้องการใช้มากที่สุดได้แก่ การศึกษาสภาพการจัดและการดำเนินงานห้องสมุด (อาคาร ครุภัณฑ์ การให้บริการ) และการวางแผนและการกำหนดนโยบายการบริหารงานตามลำดับ (3.42, 3.35) รองลงมาได้แก่วิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องกับกฎและระเบียบข้อบังคับ และบทบาทและผลกระทบของห้องสมุดในชุมชนตามลำดับ (2.88 และ 2.69) ในขณะที่วิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องกับประวัติและพัฒนาการห้องสมุด ผู้บริหารมีความต้องการใช้น้อยค่อนข้างน้อยมาก (2.43)

ด้านการบริหารงานบุคลากร

สำหรับความต้องการใช้วิทยานิพนธ์ด้านการบริหารงานบุคลากร ซึ่งแบ่งออกเป็น 6 ด้านได้แก่ 1) สถานภาพบุคลากร 2) คู่มือการปฏิบัติงาน 3) การฝึกอบรมและการศึกษาของบรรณารักษ์ 4) การประเมินผลการปฏิบัติงานของห้องสมุด 5) บทบาทของบรรณารักษ์ฝ่ายต่าง ๆ ต่อการพัฒนาวิชาชีพ และ 6) ชีวประวัติบุคคลและผลงาน ผลปรากฏว่าวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับการประเมินผลการปฏิบัติงานของห้องสมุด ผู้บริหารมีความต้องการใช้มากที่สุดโดยความต้องการอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างมาก (3.41) รองลงมาได้แก่วิทยานิพนธ์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับสถานภาพบุคลากร และคู่มือการปฏิบัติงาน คือระดับความต้องการใช้อยู่ระหว่าง 3.29 ถึง 3.31 ในขณะที่วิทยานิพนธ์เกี่ยวกับชีวประวัติบุคคลและผลงานผู้บริหารต้องการใช้น้อย (2.37)

ด้านการบริการ

วิทยานิพนธ์ที่มีขอบเขตเนื้อหาเกี่ยวกับงานบริการ ซึ่งแบ่งออกเป็น 13 ด้านด้วยกันคือ

1) บริการตอบคำถามฯ หรือบริการอ้างอิง 2) บริการรับ-จ่าย 3) บริการตรวจวารสาร
 4) บริการแปล 5) บริการเลือกและเผยแพร่ข้อสนเทศ 6) บริการค้นข้อสนเทศระบบออนไลน์
 7) บริการยืมระหว่างห้องสมุด 8) การสำรวจทัศนคติของบรรณารักษ์ต่อการให้บริการผู้ใช้ 9)
 การสำรวจความสนใจและความต้องการอ่าน 10) การสำรวจการใช้ทรัพยากรประเภทต่าง ๆ
 11) การสำรวจการใช้บริการด้านต่าง ๆ ของห้องสมุด 12) การให้บริการวัสดุไมติพิมพ์ เช่น
 โทรทัศน์ วีดีโอ เป็นต้น และ 13) การวิเคราะห์เอกสาร เช่น การวิเคราะห์เนื้อหาหนังสือ
 และวารสารสาขาวิชาต่าง ๆ การวิเคราะห์การอ้างอิง เป็นต้น ผลปรากฏว่าวิทยานิพนธ์ด้าน
 การบริการที่ผู้บริหารต้องการใช้มาก ได้แก่เรื่องเกี่ยวกับบริการตอบคำถามฯ หรือบริการอ้างอิง
 การสำรวจการใช้ทรัพยากรประเภทต่าง ๆ และการสำรวจการใช้บริการด้านต่าง ๆ ของห้องสมุด
 คือผู้บริหารมีความต้องการใช้อยู่ระหว่าง 3.29 ถึง 3.30 รองลงมาได้แก่วิทยานิพนธ์เกี่ยวกับ
 การบริการเลือกและเผยแพร่ข้อสนเทศ และการสำรวจความสนใจและความต้องการอ่าน โดย
 ความต้องการใช้อยู่ระหว่าง 3.19 ถึง 3.21 วิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวกับบริการตรวจวารสาร
 บริการค้นข้อสนเทศระบบออนไลน์ และบริการยืมระหว่างห้องสมุด ความต้องการใช้อยู่ระหว่าง
 3.12 ถึง 3.13 ในขณะที่วิทยานิพนธ์ด้านการบริการอีก 3 ด้าน คือ บริการรับ-จ่าย การสำรวจ
 ทัศนคติของบรรณารักษ์ต่อการให้บริการผู้ใช้ และการให้บริการวัสดุไมติพิมพ์ ความต้องการอยู่
 ระหว่าง 3.01 ถึง 3.02 ส่วนวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวกับบริการแปล และการวิเคราะห์เอกสาร
 ผู้บริหารมีความต้องการใช้น้อยค่อนข้างปานกลางที่ระดับ 2.68 ถึง 2.93

ผู้ตอบได้แสดงความเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับความต้องการใช้วิทยานิพนธ์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับ
 งานบริการด้วยว่าควรมีวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับความเป็นมา และมาตรฐานการให้บริการหนังสือเข้า
 การนำเอานวัตกรรมทางเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ในงานบริการ ตลอดจนควรเน้นการศึกษาเรื่อง
 การใช้ทรัพยากรร่วมกันระหว่างห้องสมุด

ด้านเทคนิค

สำหรับวิทยานิพนธ์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับงานเทคนิคแบ่งออกเป็น 9 ด้านคือ 1) การจัดหา
 2) การสำรวจหนังสือ 3) การจำหน่ายหนังสือออกจากห้องสมุด 4) การอนุรักษ์ทรัพยากร
 ห้องสมุด 5) การให้หัวเรื่อง 6) การจัดหมู่ 7) การทำบัตรรายการ 8) การดำเนินงาน

เทคนิคระบบศูนย์รวม และ 9) การวัดประสิทธิผลการจัดระบบขอสนเทศ ผลปรากฏว่าผู้บริหการต้องการใช้วิทยานิพนธ์ที่มีเนื้อหาด้านการจัดหา การให้หัวเรื่อง และการวัดประสิทธิผลการจัดระบบขอสนเทศมากกว่าเนื้อหาด้านอื่น ๆ ดังปรากฏว่าความต้องการใช้ยูระหว่าง 3.20 ถึง 3.22 ความต้องการรองลงมาได้แก่วิทยานิพนธ์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการจัดหมู่ การทำบัตรรายการ และการดำเนินงานเทคนิคระบบศูนย์รวม โดยความต้องการใช้ยูระหว่าง 3.11 ถึง 3.16 ส่วนวิทยานิพนธ์ที่มีความต้องการใช้น้อยค่อนข้างปานกลางอยู่ในระดับ 2.94 ถึง 2.99 ได้แก่วิทยานิพนธ์ที่มีเนื้อหาด้านการสำรวจหนังสือ การจำหน่ายหนังสือออกจากห้องสมุด และการอนุรักษ์ทรัพยากรห้องสมุด นอกจากนี้ผู้ตอบได้แสดงความเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับความต้องการใช้วิทยานิพนธ์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับงานเทคนิคว่าควรมีการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาในการปฏิบัติงานเทคนิค และให้มีการให้ข้อเสนอแนะที่ดี ปัญหาทางด้านเทคนิคที่ควรศึกษามีตั้งแต่การจัดหาหนังสือจนถึงการบอกรับวารสารจากต่างประเทศ

เรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับห้องสมุด

ผลการศึกษาความต้องการวิทยานิพนธ์บรรณารักษศาสตร์เรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับห้องสมุดอันได้แก่ 1) หน่วยงานและ/หรือองค์การที่เกี่ยวข้องกับห้องสมุด เช่น ศูนย์สื่อการศึกษา ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา เป็นต้น 2) สื่อการศึกษาทางการสอน 3) การประเมินผลหลักสูตร 4) หนังสือและการผลิต และ 5) การพิมพ์ ปรากฏว่าผู้บริหการมีความต้องการใช้วิทยานิพนธ์ในเรื่องดังกล่าวในระดับน้อยค่อนข้างปานกลาง คือระหว่าง 2.57 ถึง 2.99 ทั้งนี้เรื่องที่อยู่ในความสนใจมากที่สุดคือหน่วยงานและ/หรือองค์การที่เกี่ยวข้องกับห้องสมุด (เช่น ศูนย์สื่อการศึกษา ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา เป็นต้น) รองลงมาได้แก่สื่อการศึกษาทางการสอน หนังสือและการผลิต เรื่องที่มีความต้องการใช้น้อย คือ วิทยานิพนธ์ที่มีเนื้อหาด้านการประเมินผลหลักสูตร และการพิมพ์

ตารางที่ 33 รายละเอียดเนื้อหาวิทยานิพนธ์ทางบรรณารักษศาสตร์ด้านต่าง ๆ ที่ผู้บริหาร
ห้องสมุดมหาวิทยาลัยต้องการใช้

ขอบเขตเนื้อหาวิทยานิพนธ์	$\bar{X}$	s.d.
การบริหารงานห้องสมุด		
1. การศึกษาสภาพการจัดและการทำงานห้องสมุด (อาคาร ครุภัณฑ์ การให้บริการ) (N = 144)	3.42	0.71
2. บทบาทและผลกระทบของห้องสมุดในชุมชน (N = 135)	2.69	0.83
3. การวางแผนและการกำหนดนโยบายการบริหารงาน (N = 145)	3.35	0.77
4. กฎระเบียบข้อบังคับ (N = 137)	2.88	0.90
5. ประวัติและพัฒนาการห้องสมุด (N = 136)	2.43	0.87
การบริหารงานบุคลากร		
1. สักยภาพบุคลากร (N = 154)	3.31	0.76
2. คู่มือการปฏิบัติงาน (N = 158)	3.29	0.78
3. การฝึกอบรมและการศึกษาของบรรณารักษ์ (N = 154)	3.19	0.77
4. การประเมินผลการปฏิบัติงานของห้องสมุด (N = 154)	3.41	0.75
5. บทบาทของบรรณารักษ์ฝ่ายต่าง ๆ ต่อการพัฒนาวิชาชีพ (N = 153)	3.26	0.84
6. ชีวิตประวัติบุคคลและผลงาน (N = 147)	2.37	0.85
การบริการ		
1. บริการตอบคำถามฯ หรือบริการอ้างอิง (N = 149)	3.30	0.78
2. บริการรับ-จ่าย (N = 153)	3.02	0.80
3. บริการตรวจคืนวารสาร (N = 149)	3.13	0.85
4. บริการแปล (N = 146)	2.68	0.92
5. บริการเลือกและเผยแพร่ขอสนเทศ (N = 151)	3.21	0.84
6. บริการขอสนเทศระบบออนไลน์ (N = 147)	3.12	0.95
7. บริการยืมระหว่างห้องสมุด (N = 150)	3.12	0.82
8. การสำรวจทัศนคติของบรรณารักษ์ต่อการให้บริการผู้ใช้ (N = 152)	3.01	0.90
9. การสำรวจความสนใจและความต้องการอ่าน (N = 154)	3.19	0.85

ตารางที่ 33 (ต่อ) รายละเอียดเนื้อหาวิทยานิพนธ์ทางบรรณารักษศาสตร์ด้านต่าง ๆ ที่ผู้บริหาร
ห้องสมุดมหาวิทยาลัยต้องการใช้

ขอบเขตเนื้อหาวิทยานิพนธ์	$\bar{X}$	s.d.
การบริการ (ต่อ)		
10. การสำรวจการใช้ทรัพยากรประเภทต่าง ๆ (N = 156)	3.29	0.80
11. การสำรวจการใช้บริการด้านต่าง ๆ ของห้องสมุด (N = 153)	3.29	0.79
12. การให้บริการวัสดุไมตีพิมพ์ เช่น โทรทัศน์ วีดีโอ เป็นต้น (N = 148)	3.02	0.91
13. การวิเคราะห์เอกสาร เช่น การวิเคราะห์เนื้อหาหนังสือ และวารสารสาขาวิชาต่าง ๆ การวิเคราะห์การอ้างอิง เป็นต้น (N = 151)	2.93	0.91
งานเทคนิค		
1. การจัดทา (N = 145)	3.21	0.90
2. การสำรวจหนังสือ (N = 144)	2.96	0.87
3. การจำหน่ายหนังสือออกจากห้องสมุด (N = 144)	2.94	0.96
4. การอนุรักษ์ทรัพยากรห้องสมุด (N = 144)	2.99	0.92
5. การให้หัวเรื่อง (N = 147)	3.20	0.89
6. การจัดหมู่ (N = 144)	3.13	0.93
7. การทำบัตรรายการ (N = 145)	3.11	0.92
8. การดำเนินงานเทคนิคระบบศูนย์รวม (N = 146)	3.16	0.97
9. การวัดประสิทธิผลการจัดระบบขอสนเทศ (N = 148)	3.22	0.85
เรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับห้องสมุด		
1. หน่วยงานและ/หรือองค์กรที่เกี่ยวข้อง เช่น ศูนย์สื่อการศึกษา ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา เป็นต้น (N = 145)	2.99	0.89
2. สื่อการศึกษาทางการสอน (N = 145)	2.84	0.90
3. การประเมินผลหลักสูตร (N = 143)	2.57	0.85
4. หนังสือและการผลิต (N = 147)	2.86	0.91
5. การพิมพ์ (N = 145)	2.60	0.92

โดยสรุปแล้ว จะเห็นได้ว่าความต้องการใช้วิทยานิพนธ์ด้านต่าง ๆ ของผู้บริหารห้องสมุด มหาวิทยาลัยปรากฏมากในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ คือ ในด้านการบริหารงานห้องสมุด เรื่องที่ผู้บริหารต้องการใช้ในระดับปานกลางค่อนข้างมาก ได้แก่ การศึกษาสภาพการจัดและการดำเนินงานห้องสมุด (อาคาร ครุภัณฑ์ การให้บริการ) การวางแผน และการกำหนดนโยบายการบริหารงาน ในด้านการบริหารงานบุคลากร ปรากฏว่าวิทยานิพนธ์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับสถานภาพบุคลากร คู่มือการปฏิบัติงาน และการประเมินผลการปฏิบัติงานของห้องสมุด เป็นเรื่อง que ผู้บริหารต้องการใช้ในระดับปานกลางค่อนข้างมาก ส่วนในด้านการบริการ เรื่องที่ผู้บริหารต้องการใช้มากที่สุด คือ บริการตอบคำถามหรือบริการอ้างอิง การสำรวจการใช้ทรัพยากรประเภทต่าง ๆ และการสำรวจการใช้บริการด้านต่าง ๆ ของห้องสมุด คือมีความต้องการอยู่ระหว่าง 3.29 ถึง 3.42 ในขณะที่วิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวกับการวัดประสิทธิผลการจัดระบบสารสนเทศ การจัดหา และการให้หัวเรื่อง เป็นเรื่องที่ผู้บริหารต้องการใช้มากในกลุ่มของวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องกับงานเทคนิค ส่วนเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับห้องสมุดที่ผู้บริหารต้องการใช้ ได้แก่ หน่วยงานและ/หรือองค์การที่เกี่ยวข้อง เช่น ศูนย์สื่อการศึกษา ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา ตลอดจนหนังสือและการผลิต และสื่อการศึกษาทางการสอน โดยมีระดับความต้องการอยู่ระหว่าง 2.84 ถึง 2.99

จากการวิเคราะห์ระดับความต้องการใช้วิทยานิพนธ์บรรณารักษศาสตร์ในด้านต่าง ๆ จำแนกตามกลุ่มผู้บริหารที่มีตำแหน่งและประเภทงานที่รับผิดชอบต่างกัน อันได้แก่ ผู้อำนวยการและ/หรือหัวหน้าห้องสมุด บรรณารักษะหัวหน้าฝ่าย และผู้บริหารที่เป็นทั้งหัวหน้าห้องสมุดและหัวหน้าฝ่าย ว่ามีระดับความต้องการใช้วิทยานิพนธ์ในด้านต่าง ๆ แตกต่างกันหรือไม่ ผลที่ได้นำเสนอในตารางที่ 34 และสามารถสรุปผลได้ดังนี้

ด้านการบริหารงานห้องสมุด

ปรากฏว่าผู้บริหารทุกกลุ่มมีความต้องการใช้วิทยานิพนธ์ทางด้านการบริหารงานห้องสมุด ในเรื่องต่อไปนี้ ในระดับที่ต่างกัน ($p < 0.05$) คือ การศึกษาสภาพการจัดและการดำเนินงานห้องสมุด (อาคาร ครุภัณฑ์ การให้บริการ) ประวัติและพัฒนาการห้องสมุด และบทบาทและผลกระทบของห้องสมุดในชุมชน โดยจะเห็นว่าความต้องการในด้านการศึกษาสภาพการจัดและการดำเนินงานห้องสมุด (อาคาร ครุภัณฑ์ การให้บริการ) นั้น ผู้อำนวยการและ/หรือหัวหน้าห้องสมุดเป็นกลุ่มที่มี

ความต้องการสูงสุด ในขณะที่ความต้องการในเรื่องบทบาทและผลกระทบของห้องสมุดในชุมชน ปรากฏว่ากลุ่มบรรณารักษ์หัวหน้าฝ่าย และผู้อำนวยการและ/หรือหัวหน้าห้องสมุดมีความต้องการใช้มากกว่าผู้บริหารที่เป็นทั้งหัวหน้าห้องสมุดและหัวหน้าฝ่าย สำหรับความต้องการใช้วิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวกับประวัติและพัฒนาการห้องสมุด ปรากฏว่ากลุ่มผู้บริหารที่เป็นทั้งหัวหน้าห้องสมุดและหัวหน้าฝ่ายเป็นกลุ่มที่มีความต้องการมากกว่าผู้บริหารกลุ่มอื่น ๆ สำหรับความต้องการใช้วิทยานิพนธ์ในเรื่องการวางแผนและการกำหนดนโยบายการบริหารงาน กฎระเบียบข้อบังคับ ปรากฏว่าผู้บริหารทั้ง 3 กลุ่มมีความต้องการใช้วิทยานิพนธ์ในเรื่องดังกล่าวไม่แตกต่างกัน ($P > 0.05$)

สำหรับบรรณารักษ์หัวหน้าฝ่ายงานต่าง ๆ นั้น ปรากฏว่าหัวหน้าฝ่ายธุรการเป็นกลุ่มที่มีความต้องการใช้เนื้อหาวิทยานิพนธ์ด้านการบริหารงานห้องสมุดสูงกว่าผู้บริหารกลุ่มอื่น ๆ ทุกเรื่อง ยกเว้นเรื่องเกี่ยวกับบทบาทและผลกระทบของห้องสมุดในชุมชน ซึ่งบรรณารักษ์หัวหน้าฝ่ายวารสารมีความต้องการใช้มากกว่าผู้บริหารกลุ่มอื่น ๆ

ด้านการบริหารงานบุคลากร

จากการวิเคราะห์ความต้องการใช้วิทยานิพนธ์ด้านการบริหารงานบุคลากรในด้านต่าง ๆ จำแนกตามตำแหน่งและประเภทงานที่รับผิดชอบ ปรากฏว่าผู้บริหารที่เป็นผู้อำนวยการและ/หรือหัวหน้าห้องสมุดต้องการวิทยานิพนธ์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับสถานภาพบุคลากร และบทบาทของบรรณารักษ์ฝ่ายต่าง ๆ ต่อการพัฒนาวิชาชีพสูงกว่าผู้บริหารกลุ่มอื่น ๆ (3.54 และ 3.48) และจากการทดสอบระดับความต้องการใช้วิทยานิพนธ์ในสองด้านนี้ระหว่างกลุ่มผู้บริหาร ปรากฏว่ามีนัยสำคัญ ($P < 0.05$) ซึ่งแสดงว่าระดับความต้องการใช้วิทยานิพนธ์ในสองด้านดังกล่าวของผู้บริหารแต่ละกลุ่มแตกต่างกัน สำหรับความต้องการใช้วิทยานิพนธ์ด้านการบริหารงานบุคลากรในเรื่องอื่น ๆ คือเรื่องคู่มือการปฏิบัติงาน การฝึกอบรมและการศึกษาของบรรณารักษ์ ปรากฏว่าผู้บริหารแต่ละกลุ่มมีความต้องการใช้ในระดับต่างกัน โดยวิทยานิพนธ์ทั้งสองด้านนี้ บรรณารักษ์หัวหน้าฝ่าย และผู้อำนวยการและ/หรือหัวหน้าห้องสมุดต้องการใช้มากกว่าผู้บริหารที่เป็นทั้งหัวหน้าห้องสมุดและหัวหน้าฝ่าย ส่วนความต้องการใช้วิทยานิพนธ์ในด้านการประเมินผลการปฏิบัติงานของห้องสมุด ปรากฏว่าผู้บริหารทั้งสามกลุ่มต้องการใช้ในระดับที่ไม่ต่างกัน ($P > 0.05$)

สำหรับบรรณารักษ์หัวหน้าฝ่ายงานต่าง ๆ นั้น ปรากฏว่าบรรณารักษ์หัวหน้าฝ่ายอื่น ๆ เช่น ห้องสมุดสาขา เป็นกลุ่มที่ต้องการใช้เนื้อหาวิทยานิพนธ์ทุกเรื่องสูงกว่าหัวหน้าฝ่ายธุรการ ฝ่ายบริการ ฝ่ายวารสาร ฝ่ายเทคนิค และฝ่ายโสตทัศนวัสดุ ยกเว้นวิทยานิพนธ์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับสถานภาพบุคลากรที่หัวหน้าฝ่ายธุรการมีความต้องการใช้สูงกว่าหัวหน้าฝ่ายงานห้องสมุดสาขา (3.63)

ด้านการบริการ

เมื่อวิเคราะห์ระดับความต้องการใช้วิทยานิพนธ์ด้านบริการ จำแนกตามกลุ่มผู้บริหาร ห้องสมุดมหาวิทยาลัย ผลปรากฏว่าผู้บริหารทุกกลุ่มมีความต้องการใช้วิทยานิพนธ์ในเรื่องต่อไปนี้แตกต่างกัน ($p < 0.05$) คือ บริการตอบคำถาม หรือบริการอ้างอิง บริการรับ-จ่าย บริการตรวจวารสาร บริการยืมระหว่างห้องสมุด การสำรวจความสนใจและความต้องการอ่าน การสำรวจการใช้บริการด้านต่าง ๆ ของห้องสมุด และการวิเคราะห์เอกสาร เช่น การวิเคราะห์เนื้อหา หนังสือและวารสารสาขาวิชาต่าง ๆ การวิเคราะห์การอ้างอิง เป็นต้น โดยจะเห็นว่าวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวกับบริการตรวจวารสารนั้น กลุ่มผู้บริหารที่เป็นทั้งหัวหน้าห้องสมุดและหัวหน้าฝ่ายต้องการใช้มากกว่าผู้อำนวยการและ/หรือหัวหน้าห้องสมุด และบรรณารักษ์หัวหน้าฝ่ายตามลำดับ ในขณะที่ความต้องการใช้วิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวกับการบริการอื่น ๆ ที่พบว่ามีระดับความต้องการระหว่างกลุ่มที่แตกต่างกันนั้น กลุ่มผู้อำนวยการและ/หรือหัวหน้าห้องสมุด เป็นกลุ่มที่มีความต้องการใช้มากกว่าผู้บริหารที่เป็นทั้งหัวหน้าห้องสมุดและหัวหน้าฝ่าย และบรรณารักษ์หัวหน้าฝ่ายตามลำดับ สำหรับความต้องการใช้วิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวกับบริการแปล บริการเลือกและเผยแพร่ขอสนเทศ บริการขอสนเทศระบบออนไลน์ การสำรวจทัศนคติของบรรณารักษ์ต่อการให้บริการผู้ใช้ การสำรวจการใช้ทรัพยากรประเภทต่าง ๆ ของห้องสมุด และการให้บริการวัสดุไม่ตีพิมพ์ เช่น โทรทัศน์ วีดีโอ เป็นต้น ปรากฏว่าผู้บริหารแต่ละกลุ่มมีความต้องการใช้ในระดับที่ไม่ต่างกัน ($p > 0.05$)

เมื่อวิเคราะห์ระดับความต้องการใช้วิทยานิพนธ์ของบรรณารักษ์หัวหน้าฝ่ายต่าง ๆ ปรากฏว่าบรรณารักษ์หัวหน้าฝ่ายบริการมีความต้องการใช้เนื้อหาต่าง ๆ เป็นอันดับรอง ๆ ลงมาเมื่อเปรียบเทียบระดับความต้องการใช้กับหัวหน้างานธุรการ บรรณารักษ์ หัวหน้าฝ่ายเทคนิค ฝ่ายโสตทัศนวัสดุ และฝ่ายงานห้องสมุดสาขา ทั้งนี้วิทยานิพนธ์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับบริการแปล บรรณารักษ์หัวหน้า

ฝ่ายบริการต้องการใช้น้อยที่สุด ขอบเขตวิทยานิพนธ์เรื่องที่บรรณารักษ์หัวหน้าฝ่ายบริการมีความต้องการใช้มากกว่าบรรณารักษ์หัวหน้าฝ่ายงานห้องสมุดสาขา คือ บริการคนขอสนเทศระบบออนไลน์ (3.80) ขณะที่บรรณารักษ์หัวหน้าฝ่ายอื่น ๆ มีความต้องการใช้เนื้อหาตามนี้สูงเช่นกัน คือระหว่าง 2.89 ถึง 3.60

ด้านเทคนิค

เมื่อวิเคราะห์ระดับความต้องการใช้วิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวกับงานเทคนิคจำแนกตามกลุ่มผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัย ผลปรากฏว่าผู้บริหารทุกกลุ่มมีความต้องการใช้วิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวกับงานเทคนิคในเรื่องต่อไปนี้ในระดับที่ต่างกัน ($p < 0.05$) กล่าวคือ ในด้านการจัดหา การให้หัวเรื่อง การจัดหมู่ การทำบัตรรายการ และการดำเนินงานเทคนิคระบบศูนย์รวม ดังจะเห็นว่าความต้องการใช้วิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวกับการจัดหานั้น ผู้อำนวยการและ/หรือหัวหน้าห้องสมุดเป็นกลุ่มที่มีความต้องการสูงกว่ากลุ่มผู้บริหารที่เป็นทั้งหัวหน้าห้องสมุด และบรรณารักษ์หัวหน้าฝ่ายตามลำดับ นอกจากนี้ยังจะเห็นว่าถ้าพิจารณาบรรณารักษ์หัวหน้าฝ่ายต่าง ๆ ปรากฏว่าหัวหน้าฝ่ายโสตทัศนศึกษาเป็นกลุ่มที่ต้องการใช้วิทยานิพนธ์ด้านการจัดหามากกว่าบรรณารักษ์หัวหน้าฝ่ายอื่น ๆ (3.56) สำหรับความต้องการใช้วิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวกับการให้หัวเรื่อง การจัดหมู่ และการทำบัตรรายการ ปรากฏว่ากลุ่มผู้บริหารที่เป็นทั้งหัวหน้าห้องสมุดและหัวหน้าฝ่ายมีความต้องการที่จะใช้วิทยานิพนธ์ด้านดังกล่าวมากกว่าบรรณารักษ์หัวหน้าฝ่าย และผู้อำนวยการและ/หรือหัวหน้าห้องสมุดตามลำดับ สำหรับความต้องการใช้วิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวกับการดำเนินงานเทคนิคระบบศูนย์รวม ปรากฏว่าบรรณารักษ์หัวหน้าฝ่ายมีความต้องการใช้มากกว่าผู้อำนวยการและ/หรือหัวหน้าห้องสมุด และผู้บริหารที่เป็นทั้งหัวหน้าห้องสมุดและหัวหน้าฝ่ายตามลำดับ ส่วนความต้องการใช้วิทยานิพนธ์ด้านเทคนิคในงานอื่น ๆ คือ การสำรวจหนังสือ การจำหน่ายหนังสือออกจากห้องสมุด การอนุรักษ์ทรัพยากรห้องสมุด และการวัดประสิทธิผลการจัดระบบขอสนเทศ ปรากฏว่าผู้ตอบแต่ละกลุ่มมีระดับความต้องการใช้ไม่แตกต่างกัน ($p > 0.05$)

สำหรับความต้องการใช้วิทยานิพนธ์ของบรรณารักษ์หัวหน้าฝ่ายต่าง ๆ ปรากฏว่าบรรณารักษ์หัวหน้าฝ่ายเทคนิคมีความต้องการใช้วิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องกับด้านเทคนิคน้อยกว่าบรรณารักษ์หัวหน้าฝ่ายอื่น ๆ ยกเว้นวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวกับการให้หัวเรื่อง การจัดหมู่ และการทำบัตรรายการที่มีความต้องการใช้สูงกว่าบรรณารักษ์หัวหน้าฝ่ายอื่น ๆ โดยมีความต้องการใช้อยู่ระหว่าง 3.41

ถึง 3.50 วิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องของงานเทคนิคที่บรรณารักษ์หัวหน้าฝ่ายเทคนิคต้องการใช้มากที่สุดคือ การวัดประสิทธิผลการจัดระบบขอสนเทศ แต่ระดับความต้องการใช้เป็นรองจากบรรณารักษ์หัวหน้าฝ่ายวารสาร

เรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับห้องสมุด

เมื่อจำแนกวิทยานิพนธ์เรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับห้องสมุดตามตำแหน่งและประเภทงานที่รับผิดชอบ ปรากฏว่าผู้บริหารทั้ง 3 กลุ่มมีความต้องการใช้วิทยานิพนธ์เกี่ยวกับเรื่องต่อไปนี้ไม่แตกต่างกัน คือ วิทยานิพนธ์เกี่ยวกับหน่วยงานและ/หรือองค์การที่เกี่ยวข้องกับห้องสมุด เช่น ศูนย์สื่อการศึกษา ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา เป็นต้น หนังสือและการผลิต และการพิมพ์ ($P > 0.05$) แต่สำหรับวิทยานิพนธ์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการผลิตสื่อการศึกษาทางการสอน และการประเมินผลหลักสูตร ปรากฏว่าผู้อำนวยการและ/หรือหัวหน้าห้องสมุดมีความต้องการใช้มากกว่าผู้บริหารกลุ่มอื่น ๆ ($P < 0.05$)

สำหรับความต้องการใช้ของบรรณารักษ์หัวหน้าฝ่ายต่าง ๆ ปรากฏว่าบรรณารักษ์หัวหน้าฝ่ายโสตทัศนศึกษามีความต้องการใช้เนื้อหาวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับหน่วยงานและ/หรือองค์การที่เกี่ยวข้องกับห้องสมุด และการประเมินผลหลักสูตรมากกว่าบรรณารักษ์หัวหน้าฝ่ายงานห้องสมุดสาขา ในขณะที่บรรณารักษ์หัวหน้าฝ่ายงานห้องสมุดสาขามีความต้องการใช้เนื้อหาเกี่ยวกับสื่อการศึกษาทางการสอนมากที่สุด (3.25) ส่วนวิทยานิพนธ์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับหนังสือและการผลิต และการพิมพ์ บรรณารักษ์หัวหน้าฝ่ายต่าง ๆ มีความต้องการใช้ไม่แตกต่างกัน โดยระดับของความต้องการอยู่ระหว่าง 2.38 ถึง 3.25

ตารางที่ 34 ขอบเขตเนื้อหาวิทยานิพนธ์ทางบรรณารักษศาสตร์ด้านต่าง ๆ ที่ผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัยต้องการใช้
จำแนกตามตำแหน่งและประเภทงานที่รับผิดชอบ

ขอบเขตเนื้อหาวิทยานิพนธ์	ผู้อำนวยการ และ/หรือหัวหน้า ห้องสมุด		บรรณารักษ์หัวหน้าฝ่าย												เป็นทั้งหัวหน้า ห้องสมุดและ หัวหน้าฝ่าย		F	Sig		
			ธุรการ		บริการ		เทคนิค		วารสาร		โสตฯ		อื่น ๆ						รวม	
	$\bar{X}$	s.d.	$\bar{X}$	s.d.	$\bar{X}$	s.d.	$\bar{X}$	s.d.	$\bar{X}$	s.d.	$\bar{X}$	s.d.	$\bar{X}$	s.d.	$\bar{X}$	s.d.	$\bar{X}$	s.d.		
การบริหารงานห้องสมุด																				
1. การศึกษาสภาพการจัดและการ ดำเนินงานห้องสมุด (อาคาร ครุภัณฑ์ การให้บริการ) (น = 144)	3.50	0.64	(3.71)	(0.49)	(3.36)	(0.85)	(3.33)	(0.66)	(3.64)	(0.50)	(3.33)	(0.71)	(3.75)	(0.50)	3.45	0.69	3.33	0.79	0.54	0.5*
2. บทบาทและผลกระทบของห้องสมุด ในชุมชน (n = 135)	2.75	0.90	(2.80)	(0.84)	(2.52)	(0.73)	(3.00)	(0.92)	(3.20)	(0.79)	(2.44)	(0.53)	(2.75)	(0.96)	2.77	0.81	2.50	0.82	1.48	0.2*
3. การวางแผนและการกำหนด นโยบายการบริหารงาน (n = 145)	3.54	0.64	(3.83)	(0.41)	(3.13)	(0.80)	(3.70)	(0.57)	(3.55)	(0.52)	(3.10)	(0.74)	(3.25)	(0.50)	3.40	0.70	3.34	0.93	2.56	0.8
4. กฎและระเบียบข้อบังคับ (n = 137)	2.92	0.88	(3.40)	(0.89)	(2.70)	(0.97)	(3.00)	(0.79)	(3.00)	(0.82)	(3.00)	(0.87)	(2.75)	(0.50)	2.92	0.86	2.81	0.99	0.20	0.8
5. ประวัติและพัฒนาการห้องสมุด (n = 136)	2.28	0.79	(3.00)	(0.71)	(2.14)	(0.85)	(2.26)	(0.87)	(2.70)	(0.67)	(2.67)	(0.50)	(2.75)	(0.50)	2.43	0.80	2.52	1.02	0.62	0.5*
การบริหารงานบุคลากร																				
1. สถานภาพบุคลากร (n = 154)	3.54	0.69	(3.63)	(0.52)	(3.32)	(0.80)	(3.14)	(0.83)	(3.42)	(0.67)	(3.22)	(0.83)	(3.25)	(0.50)	3.30	0.75	3.18	0.81	1.93	0.1*
2. คู่มือการปฏิบัติงาน (n = 158)	3.34	0.72	(3.63)	(0.52)	(3.04)	(0.92)	(3.50)	(0.67)	(3.50)	(0.67)	(3.33)	(0.50)	(3.75)	(0.50)	3.36	0.75	3.13	0.88	1.39	0.2*
3. การฝึกอบรมและการศึกษาของ บรรณารักษ์ (n = 154)	3.21	0.69	(3.00)	(0.82)	(3.28)	(0.79)	(3.27)	(0.70)	(3.31)	(0.75)	(3.11)	(0.60)	(3.75)	(0.50)	3.26	0.72	3.07	0.88	0.98	0.3*

ศูนย์วิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 34 (ต่อ) ขอบเขตเนื้อหาวิทยานิพนธ์ทางบรรณารักษศาสตร์ด้านต่าง ๆ ที่ผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัยต้องการใช้
จำแนกตามตำแหน่งและประเภทงานที่รับผิดชอบ

ขอบเขตเนื้อหาวิทยานิพนธ์	ผู้อำนวยการ และ/หรือหัวหน้า ห้องสมุด		บรรณารักษ์หัวหน้าฝ่าย												เป็นทั้งหัวหน้า ห้องสมุดและ หัวหน้าฝ่าย		F	OC		
			ธุรการ		บริการ		เทคนิค		วารสาร		โสตฯ		อื่น ๆ						รวม	
			$\bar{X}$	s.d.	$\bar{X}$	s.d.	$\bar{X}$	s.d.	$\bar{X}$	s.d.	$\bar{X}$	s.d.	$\bar{X}$	s.d.					$\bar{X}$	s.d.
การบริหารงานบุคลากร (ต่อ)																				
4. การประเมินผลการปฏิบัติงาน ของห้องสมุด (N = 154)	3.43	0.57	(3.29)	(0.95)	(3.33)	(0.87)	(3.48)	(0.73)	(3.58)	(0.51)	(3.11)	(0.33)	(3.75)	(0.50)	3.41	0.73	3.41	0.88	0.01	0.9
5. บทบาทของบรรณารักษ์ฝ่ายต่าง ๆ ต่อการพัฒนาวิชาชีพ (N = 153)	3.48	0.69	(3.00)	(1.15)	(3.12)	(0.95)	(3.19)	(0.98)	(3.36)	(0.81)	(3.30)	(0.48)	(3.75)	(0.50)	3.22	0.89	3.20	0.84	1.25	0.2*
6. ชีวิประวัติกุศลและผลงาน (N = 147)	2.32	0.69	(2.43)	(0.98)	(1.88)	(0.61)	(2.43)	(0.93)	(2.73)	(0.65)	(2.67)	(0.87)	(2.75)	(0.50)	2.34	0.83	2.43	0.98	0.21	0.8
การบริการ																				
1. บริการตอบคำถามฯ หรือบริการ อ้างอิง (N = 149)	3.48	0.58	(3.00)	(1.10)	(3.38)	(0.75)	(3.15)	(0.93)	(3.27)	(0.79)	(3.89)	(0.93)	(3.67)	(0.58)	3.22	0.85	3.32	0.75	1.09	0.3*
2. บริการรับ-จ่าย (N = 153)	3.26	0.71	(2.50)	(0.84)	(3.14)	(0.93)	(2.60)	(0.68)	(3.00)	(0.89)	(2.78)	(0.44)	(3.50)	(0.58)	2.91	0.82	3.06	0.78	2.04	0.1*
3. บริการกรรมนิวารสาร (N=149)	3.07	0.86	(2.80)	(0.84)	(3.04)	(0.86)	(2.80)	(0.83)	(3.83)	(0.39)	(2.33)	(0.71)	(3.25)	(0.96)	3.01	0.87	3.34	0.79	2.25	0.1*
4. บริการแปล (N = 146)	2.62	0.80	(3.00)	(0.89)	(2.42)	(0.97)	(2.55)	(0.83)	(2.91)	(1.04)	(2.67)	(0.87)	(2.50)	(0.58)	2.66	0.93	2.76	0.99	0.25	0.7
5. บริการเลือกและเผยแพร่ขอ สนเทศ (N = 151)	3.32	0.82	(3.00)	(0.89)	(3.17)	(0.82)	(3.15)	(0.93)	(3.54)	(0.52)	(2.89)	(0.60)	(3. .)	(0.50)	3.21	0.79	3.15	0.93	0.37	0.6
6. บริการขอสนเทศระบบ ออนไลน์ (N = 147)	3.26	10.3	(3.20)	(0.84)	(3.80)	(1.00)	(3.29)	(0.85)	(3.60)	(0.52)	(2.89)	(0.78)	(3.50)	(1.00)	3.12	0.89	3.04	1.01	0.44	0.6

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 34 (ต่อ) ขอบเขตเนื้อหาวิทยานิพนธ์ทางบรรณารักษศาสตร์ด้านต่าง ๆ ที่ผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัยต้องการใช้
จำแนกตามตำแหน่งและประเภทงานที่รับผิดชอบ

ขอบเขตเนื้อหาวิทยานิพนธ์	ผู้อำนวยการ และ/หรือหัวหน้า ห้องสมุด		บรรณารักษ์หัวหน้าฝ่าย												เป็นทั้งหัวหน้า ห้องสมุดและ หัวหน้าฝ่าย		F	CC		
			ธุรการ		บริการ		เทคนิค		วารสาร		โสตฯ		อื่น ๆ		รวม					
	$\bar{X}$	s.d.	$\bar{X}$	s.d.	$\bar{X}$	s.d.	$\bar{X}$	s.d.	$\bar{X}$	s.d.	$\bar{X}$	s.d.	$\bar{X}$	s.d.	$\bar{X}$	s.d.				
การบริการ (ต่อ)																				
7. บริการยืมระหว่างห้องสมุด (N = 150)	3.36	0.68	(2.83)	(0.98)	(2.92)	(0.89)	(2.95)	(1.00)	(3.09)	(0.94)	(2.89)	(1.05)	(3.50)	(0.58)	2.97	0.92	3.22	0.66	2.78	0.06*
8. การสำรวจทัศนคติของ บรรณารักษ์ต่อการให้บริการ ผู้ใช้ (N = 152)	3.07	0.92	(3.33)	(0.82)	(2.92)	(1.02)	(2.90)	(0.89)	(3.00)	(0.77)	(3.00)	(1.00)	(3.25)	(0.50)	2.99	0.90	3.00	0.90	0.10	0.9
9. การสำรวจความสนใจและ ความคงการอ่าน (N = 154)	3.39	0.63	(3.17)	(0.98)	(3.08)	(1.09)	(3.09)	(0.92)	(3.25)	(0.62)	(3.11)	(0.60)	(3.50)	(0.58)	3.14	0.89	3.15	0.88	1.00	0.3*
10. การสำรวจการใช้ทรัพยากร ประเภทต่าง ๆ (N = 156)	3.39	0.63	(3.50)	(0.84)	(3.22)	(1.05)	(3.22)	(0.90)	(3.08)	(0.67)	(3.22)	(0.44)	(3.50)	(0.58)	3.23	0.86	3.32	0.78	0.46	0.6
11. การสำรวจการใช้บริการต่าง ต่าง ๆ ของห้องสมุด (N = 153)	3.48	0.57	(3.67)	(0.52)	(3.24)	(1.01)	(2.90)	(1.00)	(3.17)	(0.72)	(3.22)	(0.44)	(3.50)	(0.58)	3.18	0.87	3.36	0.74	1.80	0.1*
12. การให้บริการวัสดุใหม่ที่มี เช่น โทรทัศน์ วิกิโอ เป็นต้น (N = 148)	3.08	0.98	(3.20)	(0.84)	(2.72)	(0.94)	(3.05)	(0.80)	(3.00)	(0.77)	(3.56)	(0.53)	(3.50)	(0.58)	3.03	0.84	2.98	1.01	0.10	0.9
13. การวิเคราะห์เอกสาร เช่น การวิเคราะห์เนื้อหาหนังสือ และวารสารสาขาวิชาต่าง ๆ การวิเคราะห์การอ้างอิง เป็นต้น (N = 151)	3.14	0.92	(2.60)	(0.89)	(2.67)	(1.05)	(2.91)	(0.97)	(3.33)	(0.65)	(2.44)	(0.73)	(3.00)	(0.82)	2.83	0.93	2.96	0.86	1.26	0.2*

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 34 (ต่อ) ขอบเขตเนื้อหาวิทยานิพนธ์ทางบรรณารักษศาสตร์ด้านต่าง ๆ ที่ผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัยต้องการใช้
จำแนกตามตำแหน่งและประเภทงานที่รับผิดชอบ

ขอบเขตเนื้อหาวิทยานิพนธ์	ผู้อำนวยการ และ/หรือหัวหน้า ห้องสมุด		บรรณารักษ์หัวหน้าฝ่าย														เป็นทั้งหัวหน้า ห้องสมุดและ หัวหน้าฝ่าย		F	α
			ธุรการ		บริการ		เทคนิค		วารสาร		โสตฯ		อื่น ๆ		รวม					
	$\bar{X}$	s.d.	$\bar{X}$	s.d.	$\bar{X}$	s.d.	$\bar{X}$	s.d.	$\bar{X}$	s.d.	$\bar{X}$	s.d.	$\bar{X}$	s.d.	$\bar{X}$	s.d.	$\bar{X}$	s.d.		
งานเทคนิค																				
1. การจัดหาและพัฒนาทรัพยากร ห้องสมุด (N = 75)	2.83	1.20	(3.00)	-	(2.13)	(0.96)	(2.71)	(0.99)	(2.00)	(0.82)	(2.00)	-	(2.00)	(1.00)	2.33	0.96	3.06	1.00	3.52	0.03*
2. การสำรวจหนังสือ (N = 73)	2.00	1.00	(3.00)	-	(1.88)	(0.96)	(2.54)	(1.05)	(1.50)	(0.58)	(3.00)	-	(2.00)	(1.00)	2.13	0.99	2.33	1.03	0.50	0.6
3. การจำหน่ายหนังสือออกจาก ห้องสมุด (N = 71)	1.94	0.97	(4.00)	-	(1.40)	(0.51)	(2.17)	(0.03)	(1.75)	(0.96)	(2.00)	-	(2.00)	(1.00)	1.83	0.91	2.17	1.15	0.68	0.5*
4. การอนุรักษ์ทรัพยากรห้องสมุด (N = 74)	2.12	1.05	(4.00)	-	(1.69)	(0.79)	(2.36)	(1.01)	(2.25)	(1.26)	(2.00)	-	(2.00)	(1.00)	2.08	0.98	2.19	1.20	1.04	0.3*
5. การให้หัวเรื่อง (N = 75)	2.22	1.17	(2.00)	-	(2.06)	(0.93)	(2.80)	(1.15)	(2.25)	(1.50)	(2.00)	-	(2.00)	(1.00)	2.35	1.07	2.94	1.20	2.15	0.1*
6. การจัดหมู่ (N = 75)	2.24	1.15	(2.00)	-	(1.94)	(0.93)	(2.93)	(0.88)	(2.25)	(1.50)	(2.00)	-	(1.67)	(0.58)	2.33	1.02	3.11	1.08	4.03	0.02*
7. การทำบัตรรายการ (N = 76)	2.44	1.10	(2.00)	-	(1.88)	(0.89)	(2.81)	(1.11)	(2.50)	(1.73)	(2.00)	-	(1.67)	(0.58)	2.29	1.10	3.06	1.03	3.03	0.05*
เรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับห้องสมุด																				
1. หน่วยงานและ/หรือองค์การที่ เกี่ยวข้อง เช่น หน่วยงาน โสตทัศนศึกษา เป็นต้น (N = 76)	2.24	1.03	(1.00)	-	(1.82)	(0.64)	(2.40)	(1.12)	(1.75)	(0.96)	(3.00)	-	(2.00)	(1.00)	2.05	0.92	2.39	0.98	0.84	0.4*

ตารางที่ 34 (ต่อ) ขอบเขตเนื้อหาวิทยานิพนธ์ทางบรรณารักษศาสตร์ด้านต่าง ๆ ที่ผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัยต้องการใช้
จำแนกตามตำแหน่งและประเภทงานที่รับผิดชอบ

ขอบเขตเนื้อหาวิทยานิพนธ์	ผู้อำนวยการ และ/หรือหัวหน้า ห้องสมุด		บรรณารักษ์หัวหน้าฝ่าย												เป็นทั้งหัวหน้า ห้องสมุดและ หัวหน้าฝ่าย		F	α		
			ธุรการ		บริการ		เทคนิค		วารสาร		โสตฯ		อื่น ๆ						รวม	
	$\bar{X}$	s.d.	$\bar{X}$	s.d.	$\bar{X}$	s.d.	$\bar{X}$	s.d.	$\bar{X}$	s.d.	$\bar{X}$	s.d.	$\bar{X}$	s.d.	$\bar{X}$	s.d.	$\bar{X}$	s.d.		
<u>เรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับห้องสมุด (ต่อ)</u>																				
2. หนังสือและการผลิต (N = 75)	2.00	0.87	(1.00)	-	(2.00)	(1.00)	(2.21)	(0.80)	(2.25)	(0.96)	(2.00)	-	(2.33)	(1.15)	2.10	0.90	2.67	1.14	2.74	0.07*
3. การผลิตสื่อการศึกษาทาง การสอน (N = 75)	1.94	0.83	(1.00)	-	(1.71)	(0.59)	(2.36)	(0.93)	(1.75)	(0.96)	(3.00)	-	(2.00)	(1.00)	1.98	0.83	2.22	1.06	0.58	0.5*
4. การประเมินผลหลักสูตร (N = 73)	2.06	1.09	(1.00)	-	(1.63)	(0.72)	(2.15)	(1.14)	(2.25)	(0.96)	(2.00)	-	(1.67)	(0.58)	1.87	0.91	1.83	0.86	0.31	0.7
5. การพิมพ์ (N = 74)	1.59	0.80	(2.00)	-	(1.65)	(0.61)	(1.92)	(0.86)	(2.25)	(1.50)	(3.00)	-	(1.67)	(0.58)	1.85	0.81	2.17	0.99	2.03	0.1*

* มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 (α)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นอกจากนี้ จากการเปรียบเทียบความต้องการใช้วิทยานิพนธ์ระหว่างผู้เคยใช้วิทยานิพนธ์ และผู้ที่ยังไม่เคยใช้วิทยานิพนธ์ในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา ปรากฏว่าส่วนใหญ่แล้วผู้บริหารทั้ง 2 กลุ่มมีความต้องการใช้ขอบเขตเนื้อหาวิทยานิพนธ์ไม่แตกต่างกัน อย่างไรก็ตามมีวิทยานิพนธ์หลายเรื่องที่ผู้บริหารที่ไม่เคยใช้วิทยานิพนธ์มีความต้องการใช้มากกว่าผู้บริหารที่ใช้วิทยานิพนธ์ อันได้แก่ ด้านการบริหารงานห้องสมุด เป็นวิทยานิพนธ์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการวางแผนและการกำหนดนโยบายการบริหารงาน ด้านการบริหารงานบุคลากร เป็นวิทยานิพนธ์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับชีวประวัติบุคคลและผลงาน ด้านการบริการ เป็นวิทยานิพนธ์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับบริการตอบคำถามฯ หรือบริการอ้างอิง ด้านเทคนิค เป็นวิทยานิพนธ์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการจัดหา การอนุรักษ์ทรัพยากรห้องสมุด และการจัดหมู่ และวิทยานิพนธ์เรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับห้องสมุด เป็นวิทยานิพนธ์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับหน่วยงานและ/หรือองค์การที่เกี่ยวข้อง (เช่น ศูนย์สื่อการศึกษา ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา เป็นต้น) ส่วนวิทยานิพนธ์ที่ผู้เคยใช้วิทยานิพนธ์มีความต้องการใช้สูงกว่าผู้ยังไม่เคยใช้วิทยานิพนธ์มีจำนวน 6 เรื่อง ดังนี้ คือ วิทยานิพนธ์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับบทบาทและผลกระทบของห้องสมุดในชุมชน (ด้านการบริหารงานห้องสมุด) การฝึกอบรมและการศึกษาของบรรณารักษ์ บทบาทของบรรณารักษ์ฝ่ายต่าง ๆ ต่อการพัฒนาวิชาชีพ (ด้านการบริหารงานบุคลากร) บริการเลือกและเผยแพร่สารสนเทศ บริการค้นสารสนเทศระบบออนไลน์ การให้บริการวัสดุไม่ตีพิมพ์ เช่น โทรทัศน์ วีดีโอ เป็นต้น (ด้านการบริการ) จะเห็นว่าผู้บริหารที่เคยใช้วิทยานิพนธ์บรรณารักษศาสตร์ในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา มีความต้องการใช้ขอบเขตเนื้อหาวิทยานิพนธ์เรื่องใหม่ ๆ ที่ยังมีการผลิตออกมามาน้อยมาก ในขณะที่ผู้บริหารที่ยังไม่เคยใช้วิทยานิพนธ์สนใจที่จะใช้เนื้อหาวิทยานิพนธ์เรื่องที่ผู้บริหารที่ใช้วิทยานิพนธ์ได้เคยใช้ (ในระดับมาก หรือปานกลาง) มาแล้ว (ตารางที่ 35)

ตารางที่ 35 เปรียบเทียบความต้งการใ้ชอบเขตเนือหาวิทยานิพนธ์ของผู้เคยใ้
และผู้ที่ยังไม้เคยใ้วิทยานิพนธ์ในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา

ขอบเขตเนือหาวิทยานิพนธ์	เคยใ้		ยังไม้เคยใ้	
	$\bar{X}$	s.d.	$\bar{X}$	s.d.
การบริหารงานห้องสมุด				
1. การศึกษาสภาพการจัดและการดำเนินงาน ห้องสมุด (อาคาร ครุภัณฑ์ การให้บริการ) (N = 144)	3.48	1.83	3.41	1.79
2. บทบาทและผลกระทบของห้องสมุดในชุมชน (N = 135)	2.80	1.63	2.54	1.54
3. การวางแผนและการกำหนดนโยบายการ บริหารงาน (N = 145)	3.36	1.79	3.53	1.82
4. กฎและระเบียบขอบังคับ (N = 137)	2.88	1.65	2.89	1.64
5. ประวัติและพัฒนาการห้องสมุด (N = 136)	2.44	1.52	2.44	1.51
การบริหารงานบุคลากร				
1. สถานภาพบุคลากร (N = 154)	3.25	1.76	3.32	1.77
2. คู่มือการปฏิบัติงาน (N = 158)	3.29	1.77	3.24	1.75
3. การฝึกอบรมและการศึกษาของบรรณารักษ์ (N = 154)	3.25	1.76	3.14	1.72
4. การประเมินผลการปฏิบัติงานของห้องสมุด (N = 154)	3.38	1.79	3.42	1.80
5. บทบาทของบรรณารักษ์ฝ่ายต่าง ๆ ต่อการ พัฒนาวิชาชีพ (N = 153)	3.32	1.78	3.19	1.74
6. ชีวประวัติบุคคลและผลงาน (N = 147)	2.26	1.46	2.48	1.53

ตารางที่ 35 (ต่อ) เปรียบเทียบความต้องการใช้ขอบเขตเนื้อหาวิทยานิพนธ์ของผู้เคยใช้ และผู้ที่ยังไม่เคยใช้วิทยานิพนธ์ในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา

ขอบเขตเนื้อหาวิทยานิพนธ์	เคยใช้		ยังไม่เคยใช้	
	$\bar{X}$	s.d.	$\bar{X}$	s.d.
การบริการ				
1. บริการตอบคำถามฯ หรือบริการอ้างอิง (N = 149)	3.35	1.78	3.53	1.83
2. บริการรับ-จ่าย (N = 153)	3.01	1.72	3.10	1.80
3. บริการตรวจชำระวารสาร (N = 149)	3.05	1.70	3.01	1.69
4. บริการแปล (N = 146)	2.91	1.71	2.50	1.70
5. บริการเลือกและเผยแพร่ขอสนทนาศึกษา (N = 151)	3.14	1.73	3.10	1.71
6. บริการคนขอสนทนาศึกษาระบบออนไลน์ (N = 147)	2.74	1.61	2.63	1.57
7. บริการยืมระหว่างห้องสมุด (N = 150)	3.14	1.73	3.11	1.71
8. การสำรวจทัศนคติของบรรณารักษะต่อการให้บริการผู้ใช้ (N = 152)	2.99	1.68	3.04	1.69
9. การสำรวจความสนใจและความต้องการอ่าน (N = 154)	3.23	1.75	3.14	1.72
10. การสำรวจการใช้ทรัพยากรประเภทต่าง ๆ (N = 156)	3.33	1.78	3.27	1.76
11. การสำรวจการใช้บริการด้านต่าง ๆ ของห้องสมุด (N = 153)	3.28	1.77	3.31	1.77
12. การให้บริการวัสดุไม่ตีพิมพ์ เช่น โทรทัศน์ วีดีโอ เป็นต้น (N = 148)	3.12	1.72	2.90	1.66
13. การวิเคราะห์เอกสาร เช่น การวิเคราะห์เนื้อหา หนังสือและวารสารสาขาวิชาต่าง ๆ การวิเคราะห์การอ้างอิง เป็นต้น (N = 151)	2.91	1.66	2.94	1.67

ตารางที่ 35 (ต่อ) เปรียบเทียบความต้องการใช้ขอบเขตเนื้อหาวิทยานิพนธ์ของผู้เคยใช้และผู้ที่ยังไม่เคยใช้วิทยานิพนธ์ในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา

ขอบเขตเนื้อหาวิทยานิพนธ์	เคยใช้		ยังไม่เคยใช้	
	$\bar{X}$	s.d.	$\bar{X}$	s.d.
งานเทคนิค				
1. การจัดหา (N = 145)	3.14	1.72	3.29	1.76
2. การสำรวจหนังสือ (N = 144)	2.89	1.65	3.03	1.68
3. การจำหน่ายหนังสือออกจากห้องสมุด (N = 144)	3.01	1.69	3.01	1.69
4. การอนุรักษ์ทรัพยากรห้องสมุด (N = 144)	2.95	1.67	3.07	1.70
5. การให้วัสดุเรื่อง (N = 147)	3.22	1.75	3.20	1.74
6. การจัดหา (N = 144)	3.07	1.70	3.31	1.77
7. การทำบัตรรายการ (N = 145)	3.12	1.72	3.16	1.73
8. การดำเนินงานเทคนิคระบบศูนย์รวม (N = 146)	3.18	1.74	3.16	1.73
9. การวัดประสิทธิผลการจัดระบบสารสนเทศ (N = 148)	3.21	1.74	3.25	1.75
เรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับห้องสมุด				
1. หน่วยงานและ/หรือองค์กรที่เกี่ยวข้อง เช่น ศูนย์สื่อการศึกษา ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา เป็นต้น (N = 145)	2.88	1.65	3.25	1.75
2. สื่อการศึกษาทางการสอน (N = 145)	2.86	1.65	2.86	1.64
3. การประเมินผลหลักสูตร (N = 143)	2.52	1.54	2.63	1.57
4. หนังสือและการผลิต (N = 147)	2.85	1.64	2.99	1.68
5. การพิมพ์ (N = 145)	2.55	1.55	2.65	1.58

เมื่อเปรียบเทียบขอบเขตเนื้อหาวิทยานิพนธ์ที่มีการใช้จริงกับเนื้อหาวิทยานิพนธ์ที่ผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัยต้องการใช้ ผลปรากฏว่าผู้บริหารทุกกลุ่มมีความต้องการใช้เนื้อหาวิทยานิพนธ์ทุกเรื่องในระดับที่สูงกว่าการใช้จริง แต่ปริมาณของความต้องการใช้วิทยานิพนธ์ที่มีเนื้อหาในแต่ละด้านของผู้บริหารแต่ละกลุ่มจะแตกต่างกันไป วิทยานิพนธ์บางเรื่องที่ผู้บริหารมีการใช้มาก ความสนใจจะใช้วิทยานิพนธ์เรื่องนั้นจะมีไม่มากนัก ในขณะที่ปริมาณการใช้จริงของผู้บริหารบางกลุ่มมีน้อย แต่ความต้องการใช้กลับมีมาก ตัวอย่างเช่น วิทยานิพนธ์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับสภาพการจัดและการดำเนินงานห้องสมุด ในการใช้จริงระดับการใช้ของผู้บริหารทุกกลุ่มไม่ต่างกัน แต่จากการวัดความต้องการใช้ ปรากฏว่าผู้อำนวยการและ/หรือหัวหน้าห้องสมุดมีความต้องการวิทยานิพนธ์ขอบเขตดังกล่าวสูงกว่าผู้บริหารกลุ่มอื่น ๆ ในระดับที่แตกต่างกัน คืออยู่ระหว่าง 2.38 ถึง 2.84 ตัวอย่างอีกประการหนึ่งคือวิทยานิพนธ์ที่มีเนื้อหาการประเมินผลการปฏิบัติงานของห้องสมุด ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับการบริหารงานบุคลากร ปรากฏว่าในการใช้จริงบรรณารักษ์หัวหน้าฝ่ายมีระดับการใช้สูงกว่าผู้บริหารกลุ่มอื่น ๆ ในระดับที่แตกต่างกัน ในขณะที่ความต้องการใช้เนื้อหาวิทยานิพนธ์เรื่องดังกล่าวผู้บริหารทุกกลุ่มมีระดับความต้องการใช้ในระดับที่ไม่แตกต่างกัน คือมีความต้องการใช้ระหว่าง 3.41 ถึง 3.43 อย่างไรก็ตามผลการเปรียบเทียบเนื้อหาที่ใช้จริงและเนื้อหาที่ต้องการใช้อาจบิดเบือน เพราะข้อมูลที่เกี่ยวกับการใช้วิทยานิพนธ์นั้นได้จากผู้ที่ใช่วิทยานิพนธ์ แต่ข้อมูลที่เกี่ยวกับความต้องการใช้เนื้อหาวิทยานิพนธ์ได้จากผู้ที่ใช่และไม่ใช่วิทยานิพนธ์บรรณารักษ์ศาสตร์ในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา แต่ถ้าวิเคราะห์กันในรายละเอียดแล้ว จะเห็นว่าผู้บริหารที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบเหมือนกันมักมีแนวโน้มที่จะใช้และสนใจที่จะใช้วิทยานิพนธ์ที่มีเนื้อหาเรื่องคล้าย ๆ กัน

ความต้องการใช้วิทยานิพนธ์ : รูปแบบวิทยานิพนธ์

จากการสอบถามว่ารูปแบบของวิทยานิพนธ์ รูปแบบใดที่ผู้บริหารต้องการใช้ คือ 1) วิทยานิพนธ์ฉบับสมบูรณ์ 2) วิทยานิพนธ์ในรูปของวัสดุย่อส่วน เช่น ไมโครฟิล์ม เป็นต้น 3) วิทยานิพนธ์ที่นำมาพิมพ์เป็นหนังสือเล่ม 4) รายงานการวิจัยที่พิมพ์เผยแพร่ในวารสาร และเอกสารอื่น ๆ และ 5) สารสังเขปวิทยานิพนธ์ ผลปรากฏว่าผู้บริหารต้องการใช้วิทยานิพนธ์ฉบับสมบูรณ์มากที่สุด โดยระดับการใช้อยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างมาก รองลงมาได้แก่วิทยานิพนธ์ที่พิมพ์เผยแพร่ในวารสาร และเอกสารอื่น ๆ และสารสังเขปวิทยานิพนธ์ โดยมีความต้องการระหว่าง

3.32 ถึง 3.35 ในขณะที่วิทยานิพนธ์ที่นำมาพิมพ์เป็นหนังสือเล่ม ผู้บริหารมีความต้องการใช้
ระดับปานกลาง (3.26) ส่วนรูปแบบของวิทยานิพนธ์ที่ถ่ายทำในรูปของวัสดุย่อยส่วน เช่น
ไมโครฟิล์ม ผู้บริหารมีความต้องการใช้น้อย (2.16) (ตารางที่ 36)

ตารางที่ 36 รูปแบบวิทยานิพนธ์ทางบรรณารักษศาสตร์ที่ผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัยต้องการใช้

รูปแบบวิทยานิพนธ์	$\bar{x}$	s.d.
วิทยานิพนธ์ฉบับสมบูรณ์ (N=150)	3.36	1.88
วิทยานิพนธ์ในรูปของวัสดุย่อยส่วน เช่น ไมโครฟิล์ม เป็นต้น (N=146)	2.16	1.45
วิทยานิพนธ์ที่นำมาพิมพ์เป็นหนังสือเล่ม (N=149)	3.26	1.78
รายงานการวิจัยที่พิมพ์เผยแพร่ในวารสาร และเอกสารอื่น ๆ (N=151)	3.32	1.80
สาระสังเขปวิทยานิพนธ์ (N=150)	3.35	1.81

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย